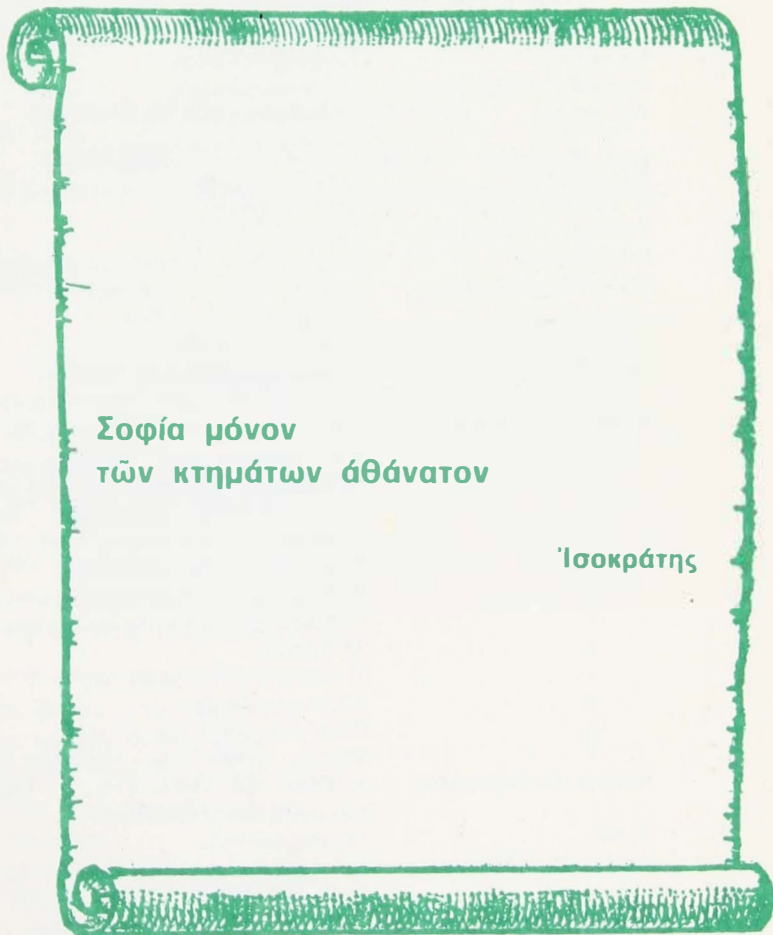

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Σοφία μόνον
τῶν κτημάτων ἀθάνατον

Ἰσοκράτης

ΕΤΟΣ 27ον

ΤΕΥΧΟΣ 150

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ — ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1982

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσάνου 6)

Τηλέφ. 3246-837

H.P. Blavatsky	Τὸ κλειδί τῆς Θεοσοφίας	250
»	Ἡ φωνὴ τῆς αἰγῆς. = Τὰ πρῶτα βήματα στὸν Ἀποκρυφισμὸ	100
G. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	50
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	300
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	80
»	Αἱ βαθύτεραι ὁψεις τῆς Ζωῆς	80
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	100
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	100
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	100
An. Besant	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	100
	Ὁ Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς	350
Vivekananda	Κάρμα - Γιόγκα	100
J. van der Leeuw	Θεοὶ σὲ ἐξορία	50
ΒΕΝΕΤΟΥ - Ἰλαρίωνος:	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	80
Krishnamurti	Βλέπε στὴν γ' σελίδα τοῦ ἐξωφυλλοῦ	
▲Αντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	300
»	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωή	200
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	150
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματῆριο ἐνὸς Μυστοῦ	350
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	150
K. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 80, δεμ.	160
»	Μελετήματα ἄδ. 180, δεμ.	300
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία ἄδ. 180 δεμ.	300
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	300
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' ἄδ. 150, δεμ.	200
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β'	150
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισανμοῦρτι	150
»	Ὁ Κρισανμοῦρτι γιὰ τὸν Διαλογισμὸ	80
»	Ὁ Ἰησοῦς	100
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	80
»	« Ἀγνώστῳ Θεῷ »	30
»	Πέντε Τεκτονικαὶ Ὁμιλίαι εἰς Α'	60
»	Μεγάλαις πράξεις στὴν ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	250
Χρίστου Α. Ριζοπούλου	Οἱ τίτλοι τῶν Ἑλλήν. Τεκτ. Στ' τῆς Κύπρου μετ' εἰσαγωγὴν περὶ Ἐλευθισμού	200
Πίναξ	Αἰώνιος Δεῖπνος	50
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι 1971-76, ἕκαστος	200
	Τόμοι χαρτόδετοι 1977-81, ἕκαστος	300
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1956-58, 1959-61, 1962-65, ἑκάστη δεμ.		400
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1966-1970 δεμ.		500

Ἀποστέλλετε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μετ' ὀκτώδραχμάς 100

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 80

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 400. Ἐξωτερ. \$ 12. Ἀεροπ. \$ 20

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Τηλ. 32 46.837

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 27ον

● Σεπτέμβριος — Οκτώβριος 1982 ●

ΤΕΥΧΟΣ 150

Κωστής Παλαμᾶς

Ἄνατολή

Γιαννιώτικα σμιρνιώτικα, πολίτικα
μακροσυρτα, τριγούλια ἀνατολικά
λυπητέρα

πῶς ἡ ψυχὴ μου σέρνεται μαζί σας!

Εἶναι χυμένη ἀπὸ τὴ μουσικὴ σας
καὶ παεὶ μὲ τὰ δικά σας τὰ φτερά.

Σᾶς γέννησε καὶ μέσα σας μιλαεὶ
καὶ βογγαεὶ καὶ βαριά μοσκοβολαεὶ,
μὰ μὰ καίει τὸ λάγνο τῆς φιλίας
κι εἶναι τῆς Μοίρας λάτρισσα καὶ τρέμει
ψυχὴ ὅλη σάρκα σκλαβα σὲ χαρεμί,
ἡ λαγγεμένη Ἄνατολη.

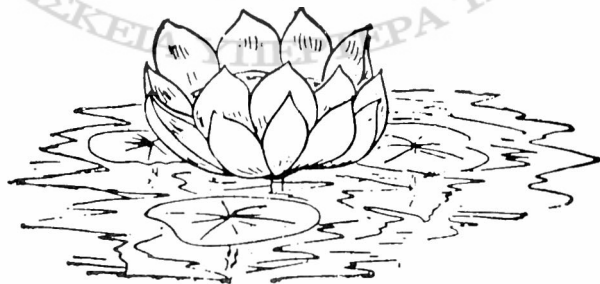
Μέσα σας κλαίει τὸ μαῦρο φτωχολοῖ
κι ὅλα σας κι ἡ χαρά σας, μοιρολοῖ
πικρὸ κι ἀργό·

μαῦρος φτωχὸς καὶ σκλαβος καὶ ἀκαμάτης,
στενόκαρδος, ἀδούλευτος, διαβατής,
μ' ἐσᾶς κι ἐγώ.

Στὸ γιαλὸ ποῦ τοῦ φύγαν τὰ καΐκια
καὶ τοῦ μεῖναν τὰ κρίνα καὶ τὰ φύκια,
στ' ὄνειρο τοῦ πελάου καὶ τ' οὐρανοῦ,
ἄνεργη τῇ ζωῇ νὰ ζοῦσα κι ἔρμη,
βουβός, χωρὶς καμιᾶς φροντίδας θέρμη,
μέ τόσο νοῦ,

ὅσος φτάνει σὰ δένδρο γιὰ νὰ στέκω
καὶ καπνιστῆς μέ τὸν καιτνὸ νὰ πλέκω
δαχτυλιδάκια γαλανὰ·
καὶ κάποτε τὸ στόμα νὰ σαλεύω
κι ἀπάνω του νὰ ξαναζωντανεύω
τὸν καημὸ ποῦ βαριὰ σὰς τυραννᾷ,
κι ὅλο ἀρχίζει, γυρίζει, δὲν τελειώνει,
καὶ μιὰ φυλὴ ζεῖ μέσα μας καὶ λυώνει,
καὶ μιὰ ζωὴ δεμένη σπαρταρῶ,
γιαννιώτικα, σμυρνιώτικα, πολίτικα,
μακρόσυρτα τραγούδια, ἀνατολίτικα,
λυπητερά.

(Καημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσης)

Σαράντος Παυλέας

**Στὴ Μνήμη τοῦ Χριστοῦ Α. Ριζό-
πουλου τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ
κριτικοῦ μὲ τὴν ἀκέραιη καὶ ἀπρο-
σώποληπτη γόνιμη κριτική.**

Ἐμεῖς δὲν εἴχαμε χρεία τειχῶν

Ὅχι ἐμεῖς δὲν εἴχαμε τὴν ἀνάγκη τῶν τειχῶν, γιατί τείχη μας εἴχα-
με τῶν ψυχῶν μας τίς ἀπαρτες ἐπάλξεις. Ἡ Σπάρτη μας δὲν εἶχε
τείχη κι ὁ στρατηγὸς τῶν Θηβαίων Κύριος Ἐπαμεινώνδας δὲν
τόλμησε νὰ τὴν χτυπήσει κι ἄς ἦταν χωρὶς τείχη, δὲν τόλμησε πο-
λὺ νὰ τὴν πλησιάσει. Ὅλα τὰ τείχη θὰ εἶχαν πάντοτε κι ἀπὸ ἓνα
θνητὸ Σημεῖο, ἔστω κι ἂν εἴχαμε τοὺς Θεοὺς συνεργοὺς στὸ χτίσι-
μο τῶν ἀμυντήριων τειχῶν μας. Ὅλα τὰ τείχη τῆς Τροίας εἶχαν τὸ
θνητὸ τους Σημεῖο, γιατί τὰ ἔχτισεν ὁ Κύριος Αἰάκος, γιὰ νὰ τὸ
πληροφοροῦνται οἱ πολέμιοι κι ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἀσθένεια τοῦ τεί-
χους τὴν πρόσβαση τῇ δικῇ τους νὰ τολμοῦν καὶ νὰ τὴν ἐπιχειροῦ-
νε. Ὅχι, ἐμεῖς δὲν εἴχαμε χρεία τειχῶν, γιατί κάθε τείχος εἶχε καὶ
τὴν Ἀχίλλειο πτέρνα του, ἐνῶ ἡ ψυχὴ μας δὲν εἶχε ποτέ της σὲ
κανένα Σημεῖο τῆς τὴν Ἀχίλλειο τῆς πτέρνα.

Θέμα Θεοῦ

Θὰ προτιμοῦσα Θεέ μου, νὰ ἴμουν ἓνα ἄλμπатρος τὸ μεγάλο αὐτὸ
πουλι ποὺ δὲν ξέρει τίς στεριές καὶ τοὺς Ὀκεανούς διαμένει καὶ
τοῦ γυμνάζει μὲ τὸ πλάτος του τὴν ἀστεῖρευτη τὴν ἀντοχή του. Θὰ
προτιμοῦσα νὰ ἴμουν ἓνα πουλι ἄλμπатρος νὰ συναγωνίζομαι τὰ
καράβια τὰ μακροτάξια μὲ τὴν ταχύτητα τῇ δικῇ μου κι ὕστερα νὰ
κάθομαι σ' ἓνα τους κατάρτι στὰ πλοῖα τὰ Ὀκεανίσια, αὐτὴ τὴ
μνημόνευση τῇ διαρκῇ τῆς στεριᾶς καὶ ν' ἀναπαύω τὰ φτερά μου.
Τὴν ἐλευθερία τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τὸ μεγάλο μῆκος του νὰ χωρῶ
μέσα στὸ στήθος μου, νὰ ἴχω παράδειγμα αὐτὸ τὸ θαῦμα τῆς θά-
λασσας, αὐτὸ τὸ περιορισμένο κι ἀνυπάκουο σύμβολο (μὰ ὑπά-
κουω πάλι στὴν Ἀνάγκη) καὶ νὰ γεννῶ φωνάζοντας τίς Ἀλικουνί-

δες τῶν Ὀκεανῶν ἡμέρες τ' αὐγά μου σέ μιὰ γλυκιὰ τους γαλανή
καί ὑγρὴ αἰώρα, πάνω σέ μιὰν ἄφθονη καί ξέγνοιαστη κούνια τῶν
ἡμερῶν κυμάτων τους.

Γιὰ πάντα καὶ γιὰ πάντα

Προσέχετε καλὰ τοὺς ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές μὴν ἀλλάζετε
χωρὶς προσοχὴ τὴ θέση τῶν ἀριθμῶν, γιὰτὶ θὰ παίρνουμε ἔστω
σχεδόν ἐσφαλμένες πληροφορίες. Μὰ ἐμεῖς θέλαμε νὰ σταματή-
σει αὐτὸ τὸ **σχεδόν** καὶ στὴ θέση του νὰ τὸ τοποθετήσουμε τὸ
«ἀκρίβως» γιὰ νὰ μᾶς ὀδηγεῖ μ' ἐπιμονὴ στὴ γνώση καὶ στὴν ἀρ-
γυρή της τὴν ἀκρίβεια. Προσέξτε καλὰ τὰ ταχιστοσκόπια νὰ λει-
τουργοῦν μ' ὅλη τους τὴν ἐπιμέλεια γιὰ νὰ μὴ σκεπαζόμαστε ἀπὸ
τὴν κακὴ τους τὴν ἀπάτη. Προσέξτε πολὺ τὴ **Συμπαντικὴν ἀκρί-
βεια**, γιὰτὶ αὐριο θὰ κατοικήσουμε τοὺς ἡλίους, Ρυθμίστε τὴν ὀπτι-
κὴ τους ἀκρίβεια σ' ὅλα τὰ ταχιστοσκόπια τῶν καθρεφτῶν ὅλα τὰ
ταχιστοσκόπια, τὰ ταχιστοσκόπια. Τακτοποιεῖστε ὅλα τὰ ταχιστο-
σκόπια χωρὶς οὔτε ἓνα **σχεδόν** καὶ σβεῖστε ὅλες τὶς πιθανές θέ-
σεις τῶν σφαλμάτων· καταστρέψετε λοιπὸν ὅλες τὶς πιθανές θέ-
σεις τῶν σφαλμάτων μας γιὰ πάντα καὶ γιὰ πάντα.

Ξενοδοχεῖο «Πλανήτης Γῆ»

Ἐνοικιάσαμε Σωματικὰ Δωμάτια καὶ σιγὰ-σιγὰ ξεχνούσαμε πῶς
δέν ἦταν δικὰ μας τὰ Σωματικὰ δωμάτια δέν ἦταν δικὰ μας, προ-
θεσμιακὰ μας ἦταν τὰ Σωματικὰ Δωμάτια κι ἔπρεπε νὰ τὰ ἐγκατα-
λείψουμε, ὅταν ἡ προθεσμία τους ἤθελε λήξει. Πόσο λησμονήσα-
με τὴ λέξη «Ἐνοικιάζεται, γιὰ νὰ πληρώσουμε ἀκριβὰ αὐτὴ μας
τὴν ἀμνημοσύνη, πῶς ζούσαμε σ' ἓνα περαστικὸ ξενοδοχεῖο, τὸ
ξενοδοχεῖο «Πλανήτης Γῆ»· δέν ἔπρεπε ποτέ νὰ τὸ ξεχνοῦμε πῶς
εἴμασταν σ' αὐτὸ περαστικοί, πολὺ Σωματικοὶ κι εἴμασταν ὑπο-
χρεωμένοι νὰ φύγουμε χωρὶς νὰ πάρουμε τίποτε, γιὰτὶ τίποτε δέ
μᾶς ἀνήκει ἀπ' ὅ,τι ὑπάρχει σ' ἓνα ξενοδοχεῖο.

Ἀντιγόνη Γαλανάκη-Βουρλάκη

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Στῆς νυχτιᾶς τῇ σιγαλιά,
ὀλοστρόγγυλη σελήνη
στάθι ἀπάνω ἀπ' τῇ φτελιά
κί ἔκανε τῇ νύχτα κλίνη!

Στὸ γαλάζιο τ' οὐρανοῦ
μοιάζει τώρα ν' ἀρμενίζει
κί ἑνὸς κόσμου ἀλλοτινοῦ
τῇ γιγτειᾷ του ν' ἀντικρύζει!

Μελιχρό, γλυκὸ τὸ φῶς,
μάλαμα στὴ γῇ χυμένο
τοῦ παραμυθιοῦ ἀνθός
σ' ἓνα δάσος μαγεμένο!

Ξωτική θωριά ἔχουν πάρει
στὸ φεγγαροφῶς τὰ δέντρα,
μυστική μιὰν ἄλλη χάρι
γίνηκεν ἀπόψε ἀφέντρα.

Λαφροπάτητη ἀπαλή
γέρνει στῶν δεντρῶν
τοὺς ἴσκιους
κί ἀσημένια, ἀέρινη
φίλησε τοὺς νειοὺς ἰβίσκους.

Καὶ σιγὰ σιγὰ ὅλο φεύγει
στὴ γαλήνη τῆς νυχτιᾶς,
τ' ὄνειρο παίρνει μαζὺ της
καὶ τὴ θλίψη τῆς ἰτιάς!

Αϊκατερίνη Τσόπελα

Μιά πατρίδα

Μιά πατρίδα ποθῶ
 πού νᾶχει ὅλες τῖς πατρίδες.
 Μιά πατρίδα μιὰ καινούργια Γῆ
 πού νᾶχει
 τοὺς μαύρους, τοὺς ἄσπρους καὶ τοὺς κίτρινους
 ντυμένοι τῆς ἀγάπης τὸ χιτῶνα
 δὲν ἔχουνε
 παρὰ τὸ ἴδιο χρῶμα
 εἶν' ὅλοι ἴδιοι
 εἶν' ὅλοι ἓνα.

Δὲν εἶν' αὐτὸς
 ὁ σαρκικὸς χιτῶνας ὁ φθαρτὸς
 πού τοὺς ἀνθρώπους ξεχωρίζει,
 εἶν' ὁ χιτῶνας τῆς ψυχῆς
 ὁ ποικιλόχρωμος
 πού τῖς οὐράνιες τῖς μονᾶς ρυθμίζει.
 Στῆς ἀγάπης τὴν Πατρίδα
 ντυμένοι τὸν ὁμοιόμορφο χιτῶνα τὸ λευκὸ
 γίνεται ἓνα τὸ ἐσύ καὶ τὸ ἐγώ.

Ποῦ νᾶναι αὐτὴ ἡ ὁμορφη Πατρίδα;
 Στὸν Οὐρανὸ ψηλά;
 Ἐδῶ στὴ γῆ;
 Θὰ πᾶμε νὰ τὴ βροῦμε
 ἢ θάρθει νὰ μᾶς βρεῖ;

Κωστής Κοκόροβιτς

Ἡ στέρνα καὶ τὸ πηγάδι

Καθρεφτίστηκε
ὁ ἥλιος,
στὴ στέρνα
καὶ γέμισε,
ἡ στέρνα
χρυσόψαρα!

Καθρεφτίστηκε,
τὸ φεγγάρι,
στὸ πηγάδι
καὶ τὸ πηγάδι
γέμισε νερόφιδα
καὶ νυχτερίδες!

Πετρούλα Ἀλ. Παναγιωτίδη

Γλυκὸ ξεκίνημα

Γλυκὸ ξεκίνημα
ζωῆς

Ὅνειρο ἀσύλληπτο

Ἀέρας ποὺ φεύγει

Καταγίς ποὺ κοπάζει

Ἡμέρα ποὺ νυχτώνει

Ἄστρο ποὺ χάνεται

Ἡλιος ποὺ δύει

Ζωὴ καὶ Θάνατος

Πίστις καὶ Ἐλπίς

Ἀθανασία

Γλυκὸ ξεκίνημα
ζωῆς.

Ἀπὸ τῆ Συλλογῆς «Στὸν ἄνεμο τῆς ζωῆς»

Τοῦ Γιουγκοσλάβου JOZEFO VELEBIT

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ

Πόσο παράξενη τούτη ἡ ζωή!
Μόλις προφτάσεις νά εἶσαι κάτι τί,
κάτι νά θέλεις, κάτι νά ποθεῖς,
νά, τ' ἄσπρα μαλλιά σωρός στήν κεφαλή σου.

Τά χέρια τρέμουν καί τὰ πόδια,
πού χαρούμενα ἄλλοτε πηδούσανε στούς δρόμους,
τώρα θέλουν νά κάθονται ἄπρακτα.

Οἱ πόθοι μετριάζονται
καί φαίνεται πῶς κ' ἡ ψυχή
δέν εἶναι ἡ ἴδια, κείνη,
πού μακριά ποθοῦσε νάφευγε
— ὅπου νάναι — τή ζωή γιά νά χαρεῖ.

Τώρα καλοδεχομένη ἡ σιωπή,
ἡ ἐφημερίδα, τὰ παγκάκια,
οἱ ἀλλέες, ὅπου τὰ κουρελιασμένα μάτια
τόσο γλυκά κοιμοῦνται...
Κάποτε μέ ξυπνάει κάποια φωνή:
γυναῖκες τὰ παιδιά φωνάζουνε,
κι αὐτή ἡ φωνή κάποια γυναῖκα μοῦ θυμίζει,
ἀβέβαιη εἰκόνα μακρινή,
πού σβήνει κι ὅλο σβήνει...

Μετάφραση ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΠΑΤΡΙΝΟΥ

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

ᾺΔ. Δρχ. 180

Δεμ. Δρχ. 300

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΕΤΤΟΣ

Ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΡΟΙΑΣ

(συνέχεια από τὸ προηγούμενο τεύχος)

Οι καρποί ροιάς στα Μυστήρια

Η ροία, σὰ σύμβολο, ἦταν γνωστό και πολὺ το ἐκτιμοῦσαν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς ἀρχαιοτητίας. Επικρατοῦσε ἀνεκαθεν συνηθεῖα νὰ τοποθετοῦνται καρποὶ ροιάς πάνω σὲ κίονες ἢ κισνόκρα να. Φαίνεται πὼς, στὰ ρόδια ἔδιναν και ποια μυστικὴ σημασία που θεῖ την ἀναζητήσουμε στὸν παλιὸ ἡ νόθο τεκτονισμό ὅπως τὸν ὠνόμασαν ἀργότερα οἱ Χριστιανοὶ ἂν κι ἂν αὐτοὺς ἀρῶσθαι καὶ τίς τελετές καὶ τὰ σύμβολα.

Οἱ Σύριοι, στὴ Δαριασκο, ἐλάτρευαν εἰδῶλο που το ὀνομαζόν Ριμμόν. Ἦταν το ἴδιο μ αὐτο που λατρευοῦταν (Mackey Revised Encyclopedia of free Masonry). Ἐκδόσις 6, τομ. 2 σελ. 789 (1953), ἀπὸ τὸν Ναμαν, ὅπως αναφέρεται στὸ Β βιβλίο τῶν Βασιλειῶν. Δὲν ἐξοκριβώθηκε ἀκόμη ἀν τοῦτο τὸ εἰδῶλο παρίστανε τὸ Θεὸ Ἥλιο τῶν Φοινικιῶν ἢ τὴν Ἀφροδίτη ἢ τὸν Κρόνο ἢ τὸ καὶ πιθανώτερο τὸν Δία. Ἀρκεῖ ἀπλῶς νὰ τονιστεῖ ὅτι στὰ Ἑβραϊκά καὶ τα Σύριακα Ριμμόν σημαίνει τὸ ρόδι, δηλαδὴ τὸν καρπὸ τῆς ροιάς.

Ο Καμπέρλαντ (Cumberland) ἐπισκοπὸς τοῦ Πήτερ Μπορού ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐπισκοπὸς τῆς Ἀλεξάνδρειας, Ἀχιλλεῖας Σταπὸς, εἶχε μετ' ὅτι πᾶναι στὸ βουνὸ κατισσὸ μεταξὺ Χανααν καὶ Αἰγύπτου υπῆρχε Ναός, μέσα στὸν ὁποῖο υπῆρχε ἀγάλμα τοῦ Δία, ὁ ὁποῖος κρατοῦσε καρπὸ ροιάς. Καὶ ὁ Σταπὸς λέει ὅτι αὐτός, ὁ καρπὸς εἶχε μυστηριακὴ σημασία.

Ο Σαχονιαθὼν πιστεύει ὅτι ὁ ναὸς αὐτός εἶχε οἰκοδομηθεῖ ἀπ' τοὺς ἀιγυπτίους τῶν Καβειριῶν.

Ο Καμπέρλαντ ἐξηγεῖ, ὡς ἐξῆς, τὸ πρᾶγμα αὐτό. Φανταζομαί, γράφει, ὅτι ὁ καρπὸς τῆς ροιάς, στὰ χεῖρα τοῦ Δία ἢ τῆς Ἥρας, συμβολίζει, γιὰ ὅταν εἶναι ἀνοιχτός, ἐμφανίζει πολυἀριθμοὺς κόκκους, ὅτι οἱ θεοὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ γονεῖς πολυπληθῶν τέκνων καὶ οἱ κόκκοι ναι τὸν ὅτι οἱ αὐτοὶ, αὐξηθήκαν γρηγορὰ σὲ ἔθνη καὶ αὐτὸ κατοικήθηκε ὁ κόσμος!

Ο Βlyant γράφει (Ἀνάλυση ἀρχαίας Μυθολογίας) ὅτι ἡ Κιβωτὸς ἔθεωρήθηκε ὡς μητέρα τοῦ ἀνθρώπου γεννῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸ καὶ γι' αὐτὸ παριστανόταν με μορφὴ ροδιοῦ, γιὰ ὅτι ὁ ρόδι περιέχει ἀφθονοὺς κόκκους. Ἔτσι καὶ ἡ κιβωτὸς περιεῖχε τὰ σπέρματα τοῦ μέλλοντος κόσμου.

Στὴν πραγματικότητα ἐλάχιστα φῶτα εἶχαν γιὰ τοὺς ἀρχαίους τὸση μυστηριακὴ παράδοση ὡς τὸ ρόδι.

Στὴν Αἴγυπτο, ὅπου ἡ καλλιέργεια τῆς ροδιάς ἦταν γνωστὴ, βλέπει κανεὶς νὰ προσφέρονται ροῖδα στοὺς θεοὺς μαζί με σὺκα καὶ σταφυλίας. Τὴν ἐποχὴ δὲ τῆς δυναστείας τοῦ Ραμσή τοῦ 4 (Κρητικὸς 67) μετὰξὺ ἄλλων στίς προσφορὰς τοῦ Ραμσή ἀναφέρονται καὶ ροῖδα καθωστέρησης τὰ βρισκόμε καὶ μέσα στοὺς τάφους.

Τὸ ρόδι, τὸ τιμοῦσαν ἐξᾶλλου ἰδιαίτερα καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Τὰ ρόδια τοῦ Ἀαρὼν ἦταν στολισμένα με ροῖδα. Τὰ διαφόρα Φοινικικά σχέδια διακοσμησης ἦρθαν ἀπὸ τοὺς τεχνίτες τοῦ Χιράμ (Κρητικὸς, 71) καὶ στὴν Ἰουδαία, ὅταν ἦρθαν νὰ χτίσουν τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δαυὶδ, τὸν Οἶκο τοῦ Δάσους τοῦ Λιβάνου καὶ τὸ Ναὸ τοῦ Σολομώντος.

Στὸ Ναὸ τοῦ Σολομώντος εἶχαν

στηθεὶ δύο χάλκινοι στύλοι καμωμένοι ἀπὸ τὸ Χιράμ: Καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν ἕνα καὶ ἀπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαχούμ (~ κατόρθοις), καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον καὶ ἀπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βοάς (Ἰαχύς), ὅπως μᾶς λέει ἡ Π. Διαθήκη (Βασιλειῶν Γ, κεφ. Ζ, ἐδαφ. 3 κ. ἔ. καὶ Βασιλειῶν Δ', κεφ. 17, Παραλειπομένων Β, κεφ. Γ, 15-17, κεφ. Δ 12-13).

Γύρω ἀπὸ τὰ κιονόκρανα τῶν δύο στύλων τοῦ Ναοῦ ὑπῆρχε διακόσμηση πλέγματος πάνω στὸ ὁποῖο κρεμώνταν σὲ δύο σειρές ἀνά 100 ρόδια. Γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες δὲ τὸ ρόδι ἦταν σύμβολο γήινης καρποφορίας (Κρητικός 72).

Μὰ καὶ οἱ Ἕλληνες εἶχαν... περὶ πολλοῦ τὴ ροδιά καὶ τὰ ρόδια. Στὰ χέρια θεοτήτων — σ' ἀγάλματα καὶ ἀπεικονίσεις συχνότατα τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς Ἡρας, τῆς Δήμητρας, τοῦ Διονύσου κ.ἄ.

βρίσκουμε ἀνθη ροδιάς ἢ ρόδια.

Τὸ ρόδι τὸ βρίσκουμε ἀκόμη σὲ πολλὰ ὁμοιώματα ἢ καὶ ἀγγεῖα πῆλιν, πού ἔχουν καὶ τὸ σχῆμα του (Κρητικός, 72).

Ὁ Σ. Χαριτωνίδης στὴ μελέτη του περὶ μιᾶς Ἑλληνικῆς Γεωμετρικῆς ροιάς πού βρίσκεται στὸ μουσεῖο τοῦ Ναυπλίου, γράφει:

Ἡλίνα ὁμοιώματα ροιῶν, ἐμφανίζονται ἐντὸς τάφων τοῦ κεραμικοῦ τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 9ου, ὅπωςδὴποτε οὐχὶ ὑστερώτερον τῶν ἀρχῶν τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, παρατηρεῖ ὁ KUBLER, ὅστις, συνδυάζων τὴν ἐμφάνισιν των πρὸς πλείστας μεταβολὰς τῶν ταφικῶν ἐθίμων κατὰ τοὺς περὶ τὸ 800 π.χ. χρόνους συνδέει ταύτην πρὸς τὴν ἐκ νέου ἐπικράτησιν ἀρχαιοτέρων θρησκευτικῶν δοξασιῶν... Συνεχίζεται δὲ ἡ εἰς ἱερὰ καὶ τάφους ἐμφάνισις των καὶ κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα, ὅτε ἔτι ἀφθονώτεροι καθίστανται. Τὸν χθόνιον χαρακτῆρα των, αὐτονόητον ὡς ἐκ τῆς ἐντὸς τάφων παρουσίας των, καθιστοῦν ἔτι ἐμφανέστερον αἱ

περιπτώσεις συμπλέγματος ροιῶν μετὰ περιελισσομένων ὄφρων ἐπὶ ἀρχαϊκῶν πλαστικῶν ἀγγείων.

Ὁ πρὸς τοὺς νεκροὺς σύνδεσμος τοῦ καρποῦ τοῦτου θὰ πρέπει κυρίως νὰ συνιαφθῇ πρὸς τὴν ὡς συμβόλου γονιμότητος ιδιότητά του, τὴν ὀφειλομένην εἰς τὸν μέγα ἀριθμὸν τῶν ἐμπεριχομένων σπερμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα, κατὰ πίστιν στηριζομένην εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς συμπαθητικῆς μαγείας, ἀποδίδεται ἀναλόγως ἡξημένη γονιμοποιὸς δύναμις.

Ὁ συμβολισμὸς οὗτος τῆς ἀναγεννήσεως δὲν ἀποτελεῖ, ἀσφαλῶς, τὸν μόνον λόγον παρουσίας τῆς ροιάς εἰς τάφους ἢ ἱερὰ.

Εἰς τὸ πολυσήμαντον τοῦ συμβόλου προστίθεται καὶ ἡ εὐρύτης τοῦ συμβολισμοῦ τῆς ἀλλογορίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχει μᾶλλον ἐθισθῇ ὁ τρόπος σκέψεως τῶν νεωτέρων. Τοῦτο καταφαίνεται ἰδίᾳ ἀπὸ τὴν πρὸς ἄλλους καρποὺς ἐναλλαγὴν τῆς ροιάς, τελουμένην χωρὶς προσπάθειαν σαφοῦς διαφοροποιήσεως, μὲ ἀποτέλεσμα συχνὰ τὴν δυσχέρειαν διακρίσεως ἀπὸ τὰς παραστάσεις ἄλλων καρπῶν, σύγχυσιν τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ παρατηρήσουμε ἀπὸ τῆς μυκηναϊκῆς ἐποχῆς.

Καὶ εἰς τὴν μινωικὴν τέχνην ἀπαντοῦν ἐνίοτε παραστάσεις ἀνθέων ροιάς, ἀλλ' οἱ ἐκλαμβάνόμενοι συχνὰ ὡς ροιὰ καρποῖ, οἵτινες φαίνονται κατέχοντες σημαντικὴν θέσιν εἰς τὴν λατρείαν, παριστοῦν κάψαν μῆκυνος ὑπνοφόρου, ὡς ὑπὸ προσεκτικῶν ἐρευνητῶν παρατηρήθη. Ἡ πρὸς τὸν μῆκυνον σύγχυσις αὕτη ἔχει ἐπέλθει καὶ ἐπὶ μνημείων ἄλλων ἐποχῶν. Οὕτω κεφαλαὶ περὶ τῶν ὡς ἄλλων κοσμημάτων γεωμετρικῆς καὶ ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς, ἀτόπως συχνὰ ἀποκαλοῦνται ροιὰ (Σερ. Χαριτωνίδης: Πηλινὴ Γεωμετρικὴ ροιά, ἀνάτυπο ἀπ' τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑφημερίδα 1960 σελ. 155 κ. ἔ. (Ἀθήνα 1963)).

Ὁ Πausanias (II, 17,4) στὰ Κορινθιακὰ του ἀναφέρει ὅτι κοντὰ στὰ

έρπει των Μυκηναίων εἶδε ἀγάλμα τῆς Ἥρας, ἡ ὁποία κρατοῦσε στο ἓνα χέρι σκήπτρο καὶ στο ἄλλο καρπὸ ροδιάς. Καὶ προσθῆτει ὁ ἴδιος: Τὴν παράδοση γιὰ τὸ ρόδι ὡς ἀπόρρητη τὴν ἀποσιωπῶ. Ἀπαγορευμένο λοιπὸν μυστήριον. Προκτεταὶ δηλαδὴ γιὰ κείνο, ποῦ τὴν ἀποκαλύψῃ τοῦ ἀπαγορευοῦν καὶ οἱ Κάβειροι.

Ο Ἀρτοκρατῶν διασώζει τὴν πληροφορίαν ὅτι ὑπῆρχε στὴν Ἀκρόπολιν ἀπὲρ ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης ποῦ κρατοῦσε στο δεξι χέρι ρόδιον καὶ στο ἀριστερὸ κράνος (Βλέπε Παν. Γ. Κρητικὸς Στέλλα Παπαδάκη, Μηνικὸς καὶ ὁπίου ἐξάπλωσις ἐν τῇ περισχί τῆς Ανατολικῆς Μεσογείου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς 1963 σελ. 80-150 (Ἀθῆνα 1965) Γ. Π. Οἰκονόμου, Ἡ ἐπὶ τῆς Ἀφροδίτης λατρεία τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης Ἀρχαιολ. Εφημ. 1939-41, σελ. 97 (Ἀθῆνα 1948) καὶ Παν. Κρητικὸς, τεκτονικὸ Δελτίον, σελ. 74).

Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο παρίσταται τὴν Ἀθηνᾶ κίενα ἀγγεῖο στο ALTENBURG ποῦ μνημονεύεται αὐτὸν τὸν FUR-TWAENGLER (Βλέπε ROSCHIEV LEXIKON I 1 689, 36 καὶ ἐ καὶ τεκτονικὸ Δελτίον, σελ. 75). Τοῦτο τὸ ξόανον ἀνῆκε στὴν ἀρχαιοτάτη ἐποχὴ στὴν ὁποία πρᾶξουσα ἰδιότητα τῆς εἰρηνικῆς θεᾶς ἦταν ἡ γονιμότητα. Καὶ τὰ κλασσικὰ χρόνια τῆς τέχνης τὸ ρόδιον ἢ τὰ ἀνθὴ τῆς ροδιάς ὑπάρχει στὰ ἀγάλματα τῆς Ἀφροδίτης σάν συμβολο καρποφορίας.

Τὴν παραγωγικότητα τῆς παρίσταται ὁ Αἰσχυλὸς σ' ἓνα ἀποσπασμα τῶν Δυνατῶν τοῦ ποῦ διασώθηκε (Αἰσχυλὸς, Ἀποσπασματα 328 καὶ Κρητικὸς 75).

Στὴς γιορτὲς τῶν Θεσμοφοριῶν, ποῦ γίνονται πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς Δήμητρας ἀπαγορευοῦνται στοὺς γιορταστές, ποῦ ἦταν γυναῖκες νὰ τρώνε ρόδια. Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐξηγεῖ αὐτὴ τὴν ἀπαγορεύση ὡς ὀφειλομένη στὴν

παράδοση κατὰ τὴν ὁποία τὰ ρόδια ἐγίναν ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Βακχοῦ.

Ἡ ροδιά θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας γενικῶς ὡς κατ' ἐξοχὴν χθόνιον σύμβολο, τὸ ὁποῖο παρίσταται μὲ τὴν πλοῦσια καρποφορία τοῦ καὶ τὰ πολλὰ σπορία τοῦ ροδιοῦ ἢ γονιμότητα, τὴν εὐφορία, τὴν ἀφθονία, ἀκόμα καὶ τὴν ευημερία τῶν ἀνθρώπων, ζωῶν καὶ φυτῶν.

Ἦταν δεμένο πάντοτε μὲ χθόνιες θεότητες, Στους Ὀρφικοὺς Ὑμνοὺς (9, 25 καὶ 26-2) ἀναφέρεται ὅτι χθόνιοι θεοὶ καὶ ἥρωες ἦσαν οἱ φορεῖς τῆς γονιμότητος, αἱ ἀνηκόντες εἰς τὴν πανδιαιτείαν γαῖαν.

Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ροδιοῦ ὡς συμβόλου τῆς Ἥρας εἶναι κατὰ τὴν φυσικὴν. Ἡ Ἥρα ἦταν ἡ προστατρία τοῦ γάμου, μετὰ τὸν ὁποῖον αὐξάνεται τὸ ἀνθρώπινον γένος. Καθὼς ἀναφέρει μάλιστα ὁ A GUBELNATIS (MYTHOLOGIE LE PLANTES, τομ. II, σελ. 167 PARIS, 1882) στὴ μορφὴ τοῦ ἀνοικοῦ ροδιοῦ, ἐβλεπὲν τὴν ἀνοικοτὴ μήτρα.

Κατὰ τὸν ROSCHER (ROSCHER, LEXIKON I, 1, 2, 2090) στὴν Ἥρα ἦταν ἀφιερωμένο τὸ ρόδι μαζί μὲ ἄλλα φάρμακα ἐπεὶ αὐτὰ χρησιμοποιοῦνταν στὴ θεραπεία γυναικείων νοσῶν προπριντὸς ἀνωμαλιῶν τῆς περιόδου.

Κατὰ τὸν BOTTIGHER τὸ ρόδι εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ Ἀδῆ, ποῦ συμβολίζει τὴν νίκη τῆς Ἥρας κατὰ τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφονῆς (ALCHAOL ZEITUNG 1856 119 καὶ Κρητικὸς 78).

Ἀντιθετὰ σὲ FUR-TWAENGLER (ROSCHER, LEXIKON, I, 1, 2, 21, 32-56) καὶ WELCHER (WELCKER, GRIECISCHE GOTTERLELURE II, καὶ Κρητικὸς, 78) θεωροῦν τὸ ρόδι ὡς σύμβολο τῆς συζυγικῆς γονιμότητος. Τοὺς καρποὺς τῆς ροιάς, ἀφοῦ ὅπως εἶπαμε ἦταν τὸ σύμβολο τῆς Περσεφονῆς τοὺς συναντᾶμε στὰ Ἑλευσίνια Μυστήρια ὅπου γίνονται ἀναπαράστα

ση τῆς ἀρπιαγῆς τῆς Ἰορῆς καὶ τῶν ὀπιθίων ἢ κατακλείδα ἦταν ὅτι ἡ Περσεφόνη, ἀφοῦ γεύτηκε ἑὸν κόκκο ροιᾶς ἔπρεπε νὰ ὑποστῇ τὸ θεῖο νόμο.

Ὁ νόμος αὐτός, κατὰ τὸν Ντεσάρμ, δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ὁ νόμος τῆς βλαστησεως, ἐνῶ κατὰ τὸν Συρέ (Μεγάλοι μύστες, 357) εἶναι ὁ νόμος τῆς ἀνταποδοσεως.

Ἡ ροδιά θεωρεῖται γενικά ἀπ' τούς μυθολόγους ὡς τὸ ἔμβλημα τῆς γονιμότητος καὶ τοῦ γάμου· στὰ χέρια δὲ τῆς Περσεφόνης εἶναι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ ἐνέχυρο τῆς ἐνώσεως τῆς νεαρῆς θεᾶς μὲ τὸν καταχθονιο σύζυγο.

Ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς, παρατηρεῖ ὁ Ντεσάρμ (Ελλ. Μυθολογία, 449) νὰ εἰσδύσει βαθύτερα στὴν ἐρμηνεῖα τοῦτου τοῦ συμβόλου; Καὶ ἀπαντᾷ: Ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς, ὅπως ὅλοι ξέρουν, εἶναι ἀξιοπαιτήρητος γιὰ τὴν ποσότητα τῶν κόκκων που περιεχει. Τὴν ἐποχὴ δὲ ποῦ ὠριμάζει γιὰ τὰ καλά, μισοαναοίγει, κι ἂν κάποιος δὲν τὸν κόψει ἀπὸ τὸ δέντρο, οἱ κόκκοι ἀποσπῶνται ὁ ἕνας ὕστερα ἀπ' τὸν ἄλλον καὶ σε λίγο διάστημα σκεπάζουν τὸ ἔδαφος. Ἡ στιγμή αὕτη ἀντιστοιχεῖ στὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ τέλος τοῦ Σεπτέμβρη ἢ τὴς ἀρχῆς τοῦ Ὀκτωβρίου, λίγο πρὶν ἀρχίσει ἡ σπορά. Ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν ἡ ροδιά, δίχως ἀμφιβολία, ἦταν μιὰ εἰκόνα τούτων τῶν σπορῶν, ποῦ το φθινοπώρο, πέφτουν ἀπὸ μονοί τους στὸ ἔδαφος ἢ τους ρίχνουν οἱ ἀνθρώποι, γιὰ νὰ μποῦν στὴ γῆ τὸ χειμῶνα ἐποχὴ ποῦ ἡ Περσεφόνη κατοικεῖ μὲ τὸν Πλούτωνα. Μ' αὕτη τὴ φυσικὴ ἐννοια ἡ ροιά εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ἐνώσεως, τῶν δυο καταχθονίων ὁσῶν.

Ἡ χθονία θεὰ Ἥβη, ποῦ προσωποποιοῦσε τὴ νεανικὴ ὠριαιότητα καὶ τὴν ἀκμή, παριστάνεται σ' ἕναν κύλικα νὰ κρατᾷ στὸ ἓνα χέρι ἄνθος καὶ στὸ ἄλλο ροδι. ἐνῶ, παρατηρεῖ ὁ Γ. Π. Οἱ κονομοῦ (Βλέπε ἀνωτέρω σελ. 92) τὸ ροδι συμβολίζει τὴ νεανικὴ δύναμη.

Ὁ ἀνδριάς τοῦ Μίλωνος τοῦ Κροτωναίου, Ἀρχ. Εφημ. 1942-44, σελ. 102, (Ἀθῆνα 1948) ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ροδι στὰ χέρια τῶν παλαιστῶν ἦταν συμβολὸν ἰδιαίτερης δυνάμεως.

Ὁ Φιλόστρατος (τὰ εἰς τὸν Τυανέα Ἀπολλώνιον IV, 28) λέει ὅτι τὸ ἀγάλμα ἔστησαν στὴν Ὀλυμπία οἱ Κροτωνῆτες πρὸς τιμὴν τοῦ ὡς ἱερέα τῆς Ἥρας, τῆς ὁποίας φυτὸ εἶναι ἡ ροδιά.

Σὲ μιὰ λευκὴ λίθυθο στὸ Βερολίνο (FURTWUNGLER, VASENKATALOG II, σελ. 765 ἀριθ. 2680) εἰκονίζεται γυναίκα νὰ στέκεται μπροστὰ σὲ στήλη καὶ νὰ προσφέρει μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι τέσσαρα ροδια στὸ Χάροντα, ποῦ στέκοιτο πάνω στὸ πορθμεῖο του. Εἶναι καὶ τοῦτο δείγμα τῆς χθονίας ἐννοιας τοῦ φυτοῦ.

Τέλος σ' ἓνα ἀγγεῖο ποῦ βρίσκεται στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο ἐμφανίζεται τὸ ροδι νὰ τὸ δίνουν σὲ ὀπλίτη ποῦ φεύγει. Ὁ συμβολισμὸς τοῦ ἐδῶ, κατὰ τὸν Οἰκονόμου (Κρητικὸς, 81) υποδηλώνει εὐχὴ γιὰ καλὴ δύναμη καὶ καλὴ τύχη, ὅπως σήμερα.

Τὸ ροδι ὡς Τεκτονικὸ σύμβολο.

Τὸ Τυπικὸ τοῦ Α' βαθμοῦ ἀναφέρει στὴ σελίδα 12 ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὴν περιγραφὴ τῆς Στοᾶς: αἱ δύο στήλαι, ἔχουσαι ἐπὶ τῶν κιονοκράνων αὐτῶν ἓνα τρεῖς καρποὺς ροιᾶς, ἡμιανοίκτους, διερρηγμένους.

Ποῦθενά ὅμως δὲν γίνεται λόγος γιὰ τὸ τί συμβολίζουν αὐτὰ τὰ ροδια. Μιὰν ἀπάντησιν μᾶς δίνει.

Τὸ παλιότερο τυπικὸ ποῦ ἔγραφε πῶς ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς συμβολίζει τὰ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους προερχόμενα ἀγαθὰ, ἀκόμη δὲ καὶ ὅλας τὰς Στοάς, ὡς καὶ τὸν ἀπειρον ἀριθμὸν τῶν ἐπὶ τῆς υδρογείου διεσπαρμένων τεκτόνων, εὐρισκόμενων, ἐν ἀγαστῇ ἀδελφικῇ ἐνότητι, συμπονοῖ καὶ τάξει, ὡς καὶ οἱ κόκκοι ὅθεν συμμετρικῇ καταστάσει εὐρισκόμενοι ἐν

τῶ καρπῷ τῆς ροιάς, μεταξύ τῶν διατελώντων. Τοῦτο τό συμπεραίνω τό σο ἀπό τὰ γραφόμενα τοῦ Κρητικοῦ στο Τεκτονικό Δελτίο (Σελ. 83), ὅσο και ἀπό τὰ ἴδια λόγια που ἀναφέρει ὁ ΛΕΟ ΤΑΧΙΛ στο Μυστήρια τῶν Μασῶνων, (σελ. 55).

Στην Τεκτονική διδασκαλία, λέει ὁ Λάσκαρις, τό ρόδι ἐμφανίζεται σάν σύμβολο τῆς ἀφθονίας. Ἀλλ' ἡ πραγματική του σημασία εἶναι μυστηριακή ὅπως ἦταν και στους ἀρχαίους και στους Εβραίους, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποίησαν αὐτόν τόν καρπὸ στὸν Μέγα Ναό.

(Ν. Λάσκαρις: Εγκυκλοπαίδεια τῆς Ἐλευθέρας Τεκτονικῆς Ἀθῆναι 1951)

Ὁ Δημήτριος Ἀναγνωστοπούλος ἐντρίβης τέκτονας, στο βιβλίο του Κισανούς Τεκτονισμός, (Ἀθῆναι 1981) δίνει τὴν οντογονική σημασία τοῦ ροιδίου και κατὰ λέξη, γράφει: Ἐπ' τοῦ βωμοῦ (Μονάδος) εὐρηται τό πυρ εἰς τῶν επικράντων τῶν δυο στηλῶν εὐρηται ἀνα τρεῖς καρποὶ ροιάς ἡμιανοικτοὶ και διερρηγμένοι οἵτινες παριστοῦν τὰ σπέρματα ἀνὰ παρῇ χύθησαν τῇ ἀλληλοεπιδράσει τῶν δυο αἰσίων κοσμογονικῶν ἀρχῶν ἡτοὶ τῆς ἐνέργειας τῆς Μονάδος (βωμοῦ) ἐπ' τῶν οὐσιῶν τῆς Δυσῆδος (κινήσεως και ζωῆς) παριστωμένων ὑπὸ τῶν δυο στηλῶν τῆς μεριστῆς οὐσίας ἐκ τοῦ μερισμοῦ τῆς οὐσίας παρήχθη τό πλήθος τῶν σπερμάτων (ροιαὶ) τῶν μορφῶν τῆς φύσεως. Δι' οὗ αἱ ροιαὶ εὐρηται ἐπ' τῶν επικράντων τῶν δυο Στηλῶν.

Ἀπλοῶς κατὰ τὸν Ἀναγνωστοπούλου τὰ σπέρματα τοῦ ροιδίου παριστάνουν τό πλήθος τῶν μορφῶν τῆς φύσεως που παρήχθησαν ἀπὸ τὴν ἐπεκέντρωση τῆς Μονάδος (χάος ἐνα) που ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὸ βωμὸ πάνω στὴν δυάδα που ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τις δυο Στηλές κίνηση και ζωή.

Ὁ ἐκλεκτὸς Λαογράφος και Τέκτονας Παν. Κρητικός σὲ μία περισπούδαστη μελέτη του με τὸν τίτλο Φύτα

ἱστορία και συμβολισμός των εἰς τὰ ἀρχαῖα μυστήρια και τὸν τεκτονισμὸν παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

Στὸν Τεκτονισμό τό ρόδι που τό συναντᾶμε στις δυο στηλές τοῦ Ναοῦ ἐμφανίζεται ὡς σύμβολο τῆς ἀφθονίας και γονιμότητος. Ἡ πραγματική ὅμως σημασία τοῦτοῦ ὡς συμβόλου εἶναι μυστηριακή. Συνεχίζοντας ὅμως ὁ Κρητικός μᾶς δίνει μιὰ πολὺ ὠραία εἰκόνα:

Παρατηρώντας κανεὶς τό ρόδι λέει, βλέπει ὅτι εἶναι σφαιρικό, περικλείει πολυαριθμούς χώρους που χωρίζονται με διαφράγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὅμοια με τὴ μεμβράνη γερμάτων ἀσπέρων ή κοκκίων, ποικιλόσχημα σπέρματα που περιβάλλονται ἀπὸ πολυεδρικό περιβλήμα και συνδέονται με πολὺ λεπτοὺς μίσχους με τὸ ἐσωτερικό τοῦ καρποῦ.

Στο ανοιχτό ρόδι βλέπει κανεὶς α) Τὰ μεμβρανώδη διαφράγματα τὰ ὁποῖα συμβολίζουν τις ἀνά τὸν κόσμον Τεκτονικές Δυνάμεις β) Τὰ πολυεδρικά περιβλήματα που εἶναι μέσα στις μεμβράνες που συμβολίζουν τις τεκτονικές σφῆρες τις ὁποῖες εἶναι καθε τεκτονική δύναμη γ) Τους σπορούς με τὰ πολλὰ και ποικίλα σχήματα και χρώματα τους σὲ ἀπόλυτη συμμετρία και τάξη μεταξύ τους που συμβολίζουν τους τέκτονες που ἀνήκουν σὲ διαφορετικές φυλές, χρώμα και θρησκεία διαβιώνοντάς ὅμως με ὁμόνοια και

δ) Ἐνα σφαιρικό περικάρπιο που περιβάλλει ὅλα τὰ ἄλλα και που συμβολίζει τὴ γήινη σφαῖρα πάνω στὴν ὁποία ὅλοι εἶναι ἐγκατεστημένοι.

Και καταλήγει ὁ Κρητικός: Μπορεῖ νὰ εἰπεί κανεὶς ὅτι τό ρόδι ὅπως τό ἐρμηνεύσαμε πρὸ πᾶν ὡς εἶναι αὐτό τοῦτο τό σύμβολο τῆς Παγκοσμίου Τεκτονικῆς Ἀδελφότητος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1 Απολλοδώρος. Βιβλιοθήκη. Έκδοσι Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων. Ἀθήνα (τομ. 70-71).
- 2 Αρτεμίδωρος. Ονειροκριτικό.
- 3 Βλαχου Ἀλεξάντρα. Συμμεικτα μεγάρικᾶ (Λαογραφία Η 543-550).
- 4 Λασκαρὶς Νεστ. Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς Ἐλευθέρας Τεκτονικῆς. Ἀθήνα 1951.
- 5 Ντεσάρμ. Ἑλληνικὴ Μυθολογία. Ἐκδόσι 1884 καὶ 1891.
- 6 Πολιτὴς Νικ. Γαμήλια συμβολα. (Λαογρ. Συμμεικτα Β, ἐκδ Β, Ἀθήνα 1975, σελ. 288-289).
- 7 Πρῶιος Ἰσιδ. Ἐθιμα τῶν ἑορτῶν τοῦ Πυργίου τῆς Χίου (Λαογραφία ΙΣΤ 265-269).
- 8 Ρισπέν Ἰωάν. Ἑλληνικὴ Μυθολογία. Ἀθήνα 1953.
- 9 Ρουσσιονίδης Α. Ὁ γάμος στὸ Γουδί τῆς Πάφου (Λαογραφία ΙΖ σελ. 284-287).
- 10 Ρωμῆος Κ Α. Τὸ νυγ κατὰ τὸν γάμον (Λαογραφία Ζ, σελ. 346-368).
- 11 Σβορώνος Ι. Ἡ σκίλλα καὶ ἡ στῆνη τοῦ Ὠδείου (Λαογραφία Ζ, 137-176).
- 12 Συρέ Ἐδουάρδος. Οἱ Μεγάλοι Μυσταὶ Ἐκδόσι Ἰάφνος. Ἀθήνα 1959.
- 13 Παπαμιχαήλ Ἐπαμ. Γ. ● γάμος τοῦ Βουρβουρα τῆς Κυνοῦριας (Λαογραφία Β, 399-404).
- 14 Κυριακίδης ΣΤ. Δεισιδαίμονια καὶ Δεισιδαίμονες συνήθειαι. (Λαογραφία Β, 405-432).
- 15 Φουρίκης Π. Γάμος καὶ γαμήλια συμβολα ἐν Σαλαμῖνι (Λαογραφία, Ο 507-563).
- 16 Πολιτὴς Εὐστάθιος. Ὁ γάμος ἐν Λευκάδι (Λαογραφία Δ, 308-319).
- 17 Ἐγκυκλοπαίδεια Α-Ω.
- 18 Ἐγκυκλοπαίδεια Πυρσός.
- 19 Ἐγκυκλοπαίδεια BRITANNICA.
- 20 Μιχαηλίδης Νουάρος Μ. Ποικίλα λαογραφικά τῆς Καρπάθου. Λαογραφία ΙΣΤ 105-145.
- 21 Μιχαηλίδης Νουάρος Μ. Λαογραφικά Συμμεικτα.
- 22 Νέλλου Ἐρατ. Ἀρραβῶνας καὶ γάμος στὴν Κύπρο. Περιοδικὸ Πειραικὴ Πατραικὴ τεῦχος 189/1979.
- 23 Κρητικὸς Παν. Γ. Φυτα-ἱστορία καὶ συμβολισμὸς τῶν εἰς τὰ ἀρχαῖα Μυστήρια καὶ τὸν Τεκτονισμὸν (Δημοσιεύμα 2α, τεκτονικὸ Δελτίο, τόμος 7, Ἀθήνα 1966 (σελ. 64-83).
- 24 MACMEY BEVISTER ENCYCLOPEDIA OF FREEMASONRY. Ἐκδόσι 6 (1953).
- 25 TAXIL LEO. Τὰ Μυστήρια τῶν Μασόνων. Ἀθήνα 1871.
- 26 Μεγαλὴ Στῶα τῆς Ἑλλάδος. Τυπικὸν τοῦ Α. Συμβολικοῦ βαθμοῦ. Ἀθήνα 1970.
- 27 Κανουργίος Ἐλίας. Ἰ. Ρουμελὴ, τὸ Παλαιοχώρι, οἱ Σαρακατσανᾶι. Ἀθήνα 1978.
- 28 Βενέζης Ἡλίας. Αἰολικὴ γῆ, 6η ἔκδοσι Εστία. Ἀθήνα.
- 29 Μιγας Γ. Ἑλληνικαὶ ἑορταὶ καὶ ἔθιμα τῆς λαϊκῆς λατρείας. Ἀθήνα 1963.
- 30 Αναγνωστόπουλος Δημ. Κυανοὺς Τεκτονισμὸς. Ἀθήνα 1981.
- 31 Λουκοπούλος Α. Γεωργικά τῆς Ρουμελίας. Ἀθήνα 1938. (Σελ. 277).

- 32 Ταρσούλη Γεωργία Ο γάμος στην Πυλία (Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά Αθήνα 1960 (Σελ. 261-268)
- 33 Παλαία Διαθήκη
- 34 Παισιανίας Ελλάδος περιηγήσεις (Κορινθιακά) Έκδοση Βιβλιοθήκη των Ελ Αθηνών τομ. 59 και τομ. 94 (Βοιωτικά)
- 35 Ημερολόγιον Καλυμνίου 1970
- 36 Ημερολόγιον Καλυμνίου 1977
- 37 Ημερολόγιον Καλυμνίου 1980
- 38 Βλαμύ Ευα Σκελετοβράχος
- 39 Πουλιανός Αλέξης Λαογραφικά της Ίκαρίας τομ. Α (Σελ. 42)
- 40 Σπιριδάκης Γ. Λαογραφικά της Κρητούλου (Επειτ. Εταιρ. Κυκλαδικών Μελε των τομ. Δ 1964 (σελ. 482-498)
- 41 Μπουτούρις Αθαν. Προλήψεις του Έλληνικού Λαού Αθήνα 1931
- 42 Οσμ. Αλ. Χρυσ. Λαογραφικά Ιασηίας Ξηροχωρίου Αθήνα 1979
- 43 Ημερολόγιον Καλυμνίου 1965
- 44 Ημελλος Στεφ. Λαογραφική αποστολή εις Σαμίου ΕΛΑ τομ. 12 1964 σελ. 198
- 45 Σπιριδάκης Γ. Λαογραφικά της Κρητούλου (Κρητικά Β Αθήνα 1972 σελ. 22-39)
- 46 Πορτολάς Π.Θ. Κοσμοτάς ΕΛΑ Λαογραφικά και Ιστορικά Αμυγδαλιάς Πάρισις Αθήνα 1966
- 47 Γαφαρίδης Βασ. Λαογραφικά Γαργινίας Αθήνα 1963

Τό περιοδικό έλευθέρας σκέψεως

"ΙΛΙΣΟΣ"

Δραγατσάνιου 6, Τηλ. 324.6837, ώραι 9,30-12,30

πλήν Σαββάτου

Οι τόμοι 1956 - 1970 έχουν εξαντληθεί.

Έχουν όμως έκδοθή έπιλογαί περιεχομένων τόμων, ως εξής:

Τόμος έπιλογής περιεχομένων τόμων τριετίας 1956 - 1958

Τόμος έπιλογής περιεχομένων τόμων τριετίας 1959 - 1961

Τόμος έπιλογής περιεχομένων τόμων τετραετίας 1962 - 1965

Έκαστος τόμος έπιλογής, δεμένος δρχ. 400

Τόμος έπιλογής πενταετίας 1966 - 1970 δεμένος δρχ. 500

Οι τόμοι 1971 - 1976, χαρτόδετοι, έκαστος δρχ. 200

Οι τόμοι 1977 - 1981, χαρτόδετοι, έκαστος δρχ. 300

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1982 Δραχμές 400

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΜΙΣΤΟΣ-ΠΛΗΘΩΝ

Ὁ Γεώργιος Γεμιστὸς Πλήθων ἐγεννήθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1360 καὶ 1367. Ὑπῆρξε σπουδαῖος φιλόσοφος, θαυμαστής τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Πλάτωνος, νεοπλατωνικός, γνωστικός, μυστικιστής. Ἔδωκεν εἰς τὸν Μυστράν τὸ ρῆγος μιᾶς Ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πνεύματος, ἀφοῦ εἶχε προηγηθῇ ἐκεῖ, ἐμφανιζομένη εἰς τὰς θαυμαστάς Ἐκκλησίας τοῦ Μυστρά, μία Ἀναγέννησις τῆς ζωγραφικῆς, ἓνα ἢ δύο αἰῶνας πρὶν ἀπὸ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Δύσεως. Τὸν ἀγαποῦσαν τὸν ἐσέβοντο, τὸν ἀπεκάλουν «ὁ φιλόσοφος». Ὁ Βησσαρίων τὸν ὠνόμασε «μετὰ Πλάτωνα σφώτερον τῶν Ἑλλήνων, ἔξαιρουμένου τοῦ Ἀριστοτέλους». Ὁ Φραγκ. Φίλελος εἰς ἐπικήδειον ἐπίγραμμα του «ἀρετῆς ἔμψυχον ἄγαλμα». Ὁ σοφὸς Διευθυντὴς τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Εὐάγγελ. Φωτιάδης τὸν ὀνομάζει «ἐξαίσιον ἄνθος τοῦ ἐκπνέοντος Ἑλληνικοῦ Μεσαιωνικοῦ κόσμου καὶ ἐμπνευστὴν τοῦ Κωνσταντινου Παλαιολόγου».

Ἡ ζωὴ τοῦ Γεωργίου Γεμιστοῦ δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ

εἰς τὰ πρῶτα τοῦ βήματα. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἦτο υἱὸς τοῦ Δημητρίου Γεμιστοῦ, Πρωτονοταρίου τῆς Ἀγίας Σοφίας. Νέος ἔζησεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ Ἑλισσαίου, Ἰουδαίου Ἑλληνιστοῦ, τὸν ὁποῖον ἀργότερον ἔκαυσαν εἰς τὴν πυράν, ὡς αἰρετικὸν καὶ μάγον. Ἀπὸ αὐτὸν ὁ Γεμιστὸς ἐμυήθη εἰς τὰς διδασκαλίας τοῦ Ζωροάστρου καὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἀργότερον διετέλεσε μαθητὴς τοῦ Δημ. Κυδωνῆ, μαζί μὲ τὸν μετέπειτα αὐτοκράτορα Μανουὴλ Παλαιολόγον.

Κατὰ τὸ 1405 ὁ οἰκουμένικὸς Πατριάρχης δυσηρεστήθη ἀπὸ τὰς διδασκαλίας τοῦ Γεμιστοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινίαν, διότι ὁ Γεμιστὸς ἐνεφανίζετο ὡς θαυμαστής τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Πλάτωνος. Περίπτωσις ἐξαιρετικῶς ὑποπτος διὰ τὰ μισαλλόδοξα περιορισμένα πνεύματα τοῦ Μεσαιωνικοῦ Βυζαντίου. Περιπέσας εἰς τὴν Πατριαρχικὴν δυσμένειαν, φρόνιμον ἦτο νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν. Οἱ Παλαιολόγοι, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν ἐπροστάτευσαν, τὸν ἀπέ-

στειλαν εἰς τὸν Μυστρᾶν, τοῦ ὁποίου Δεσπότης ἦτο τότε ὁ νεαρὸς Θεόδωρος, υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Μανουήλ.

Εἰς τὸν Μυστρᾶν = «τοῦ Μυζηθρᾶ τὸ κάστρον» κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως = ὁ φιλόσοφος ταχέως ἐπεβλήθη εἰς ὅλους. Ὁμιλοῦσε μετὰ σταθερότητος καὶ αὐτοπεποιθήσεως. Ἡ ὁμιλία του ὑπενθύμιζε τὸ «Αὐτὸς ἔφα» τοῦ Πυθαγόρου. Ἀπέκτησε τὴν φήμην τοῦ παντογνώστου. Ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν μεταχειρίζετο ἦτο ἡ ἀρχαία Ἑλληνική, χαρακτηριζομένη ἀπὸ τὴν ἐπιγραμματικότητά της. Ἦτο ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀπεκάλουν «ὁμιλίαν Λακωνικὴν».

Κατὰ τὸ 1416 ὁ Γεμιστὸς ἀπέστειλε μακροσκελὲς ὑπόμνημα «Πρὸς τὸν βασιλεῆα Ἑμμανουήλον περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πραγμάτων», εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέπτυσε τὴν ἀποφίντου ὅτι, ὅπως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οὕτω καὶ νῦν, ἡ Πελοπόννησος πρέπει νὰ γίνῃ τὸ ὀρμητήριον ἐνδόξων Ἑλληνικῶν ἔργων. Ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Αὐτοκρατορίας εἶναι Ἕλληνες καὶ ὄχι Ρωμαῖοι, ὅπως ἀπεκαλοῦντο οἱ Βυζαντινοί. Ὅτι τὸ Δεσποτᾶτον τοῦ Μορέως = ἡ Πελοπόννησος πρέπει νὰ ὀργανωθῇ πολιτικῶς, στρατιωτικῶς καὶ κοινωνικῶς. Νὰ καταργηθοῦν τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποβῇ μάστιγες τοῦ πληθυσμοῦ. Νὰ ἀναπτυχθῇ

ἡ γεωπονία καὶ ἡ κτηνοτροφία ὥστε οἱ κάτοικοι νὰ συνδεθοῦν μὲ τὴν γῆν καὶ νὰ ἀγαπήσουν τὴν χώραν ὥστε νὰ γίνουν πρόθυμοι ὑπερασπισταὶ της. Ἐκ τῶν κατοίκων, ὅπως εἰς τὴν «Πολιτείαν» τοῦ Πλάτωνος, ἄλλοι πρέπει νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ πολεμικὰ ἔργα καὶ ἄλλοι μὲ τὰ εἰρηνικά, συνεισφέροντες διὰ τὴν συντήρησιν τῶν στρατευομένων. Ὅτι οἱ ἀναρίθμητοι μοναχοὶ εἶναι ἀνωφελεῖς καὶ ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ Κράτος. Ὅτι ἡ θανατικὴ ποινὴ, καθὼς καὶ αἱ ποιναὶ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ (τύφλωσις, ρινοκοπία, ἀποκοπὴ τῆς γλώσσης ἢ τῶν χειρῶν), τόσον διαδεδομένοι κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, εἶναι ἀπάνθρωποι καὶ πρέπει νὰ καταργηθοῦν.

Τὸ ἀνακαινιστικὸν πρόγραμμα τοῦ Γεμιστοῦ ἦτο εὐρύτερον καὶ πιθανῶς νὰ ἀπέβαινε σωτήριον διὰ τὸ καταρρέον Βυζάντιον, ἐὰν ἐφηρμόζετο. Ἀλλὰ ὁ αὐτοκράτωρ Μανουήλ Παλαιολόγος ἐκώφευσεν εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦ Γεμιστοῦ.

Μετὰ ὀκταετίαν ὁ φιλόσοφος ἀπέστειλε δεῦτερον ὑπόμνημα εἰς τὸν Δεσπότην τοῦ Μυστρᾶ Θεόδωρον Παλαιολόγον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐκώφευσε. Τοιοῦτο τρόπον οἱ Παλαιολόγοι δὲν ἤρπασαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὀργανωθῇ ὁ Μορέας. 30 χρόνια πρὶν πέσῃ ἡ Βασιλεὺς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων.

Ὁ Γεμιστὸς εἶχε πολλοὺς καὶ

ονομαστούς μαθητάς. Τὸν Βησσαρίωνα, μητροπολίτην Νικαίας, μετέπειτα Καρδινάλιον καὶ παρ' ὀλίγον Πάπαν, τὸν Ἰσίδωρον, ἐπίσκοπον Μονεμβασίας, μετέπειτα Μητροπολίτην Κιέβου καὶ πάσης Ρωσίας καὶ ἀργότερον Καρδινάλιον, τὸν Γεώργιον Γεννάδιον, μετέπειτα Πατριάρχην Σχολάριον, τὸν Μᾶρκον Εὐγενικόν, Ἐπίσκοπον Ἐφέσου καὶ ἀρχηγὸν τῶν ἀνθενωτικῶν, τὸν Ἰω. Μόσχον, Νικ. Χειλᾶν, καὶ ἄλλους.

Κατὰ τὸ 1436 ὁ Γεμιστὸς ἐκλήθη εἰς τὴν Κων(λ)ιν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην Παλαιολόγον, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀποστολὴν, ἣ ὁποία προητοιμάζετο διὰ τὴν μετάβασιν εἰς Ἰταλίαν, πρὸς πραγματοποιήσιν τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν (Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς). Ὁ Γεμιστὸς ἦτο ἀνθενωτικός, διότι ἐθεώρει ἀδύνατον τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐνώσεως. Ἀλλὰ δὲν ἦτο φανατικός καὶ δὲν ἀντέδρασε, διότι τὸ ἐνδιαφέρον του ἀπορροφοῦσε κυρίως ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία. Ἀντιθέτως ὁ Βησσαρίων καὶ ὁ Ἰσίδωρος ἦσαν ἐνωτικοὶ καὶ εἰς αὐτοὺς ἐστηρίζετο ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης, ἐπιθυμῶν τὴν ἑνωσιν, μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Βυζαντίου ἐκ μέρους τοῦ Πάπα καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Δύσεως ἀντὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς συμβουλὰς τοῦ Γεμιστοῦ νὰ ἀποβοῦν οἱ Ἕλληνες ἰσχυροί, ἐκπαιδευόμενοι καὶ

ἀσκούμενοι εἰς τὰ ὄπλα, ἀφοῦ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰς μαστιγὰς τῶν μισθοφόρων καὶ μοναχῶν καὶ ἀφοῦ ἀγαπήσουν τὴν γῆν. Φαιναιτικός ἀνθενωτικός ἦτο ὁ Μᾶρκος Εὐγενικός. Ὁ Γεννάδιος ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐνωτικός, μεταπιδήσας εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἀνθενωτικῶν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν. Ἀργότερον ὁ πορθητὴς Μωᾶμεθ τὸν ἀνηγόρευσε Πατριάρχην Κων(λ)πόλεως.

Τὸ 1437 ἀνεχώρησεν ἡ ἀποστολὴ διὰ τὴν Ἰταλίαν. Πρῶτον ἐφθασεν εἰς τὴν Βενετίαν. Ἀπ' ἐκεῖ, τὸ 1438, εἰς τὴν Φερρᾶραν καὶ τέλος εἰς τὴν Φλωρεντίαν, ὅπου ὁ Γεμιστὸς ἐπρωτοστατοῦσεν εἰς τὰς περὶ Πλάτωνος συζητήσεις.

Εἰς Φλωρεντίαν υἱοθετήθη καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ ἰδέα τοῦ τῆς ἰδρύσεως μιᾶς νέας Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκεῖ ὁ Γεμιστὸς ἐξελλήνισε τὸ ὄνομά του, μετονομασθεὶς «Πλήθων».

Εἶναι γνωστὰί αἱ ταλαιπωρίαι τῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν, αἱ ταπεινώσεις τὰς ὁποίας τῆς ἐπέβαλεν ὁ Πάπας, ὁ πειθαναγκασμὸς διὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς θνησιγενεοῦς συμφωνίας περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἀθλία ἐπιστροφὴ εἰς τὰ Ἱ-δια.

Ὁ Γεμιστὸς — Πλήθων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἐξηκολουθήσεται τὸ φιλοσοφικόν του ἔργον, προκαλέσας ἀνθισιν πνευματικῆς ζωῆς

καὶ πολιτισμοῦ εἰς Μυστρᾶν, τοῦ ὁποῖου ὁ Κωνῖνος Παλαιο-
λόγος ἀνεκηρύχθη Δεσπότης τὸ
1443 καὶ ὅπου ἐστέφθη αὐτο-
κράτωρ τῶν Ρωμαίων τὸ 1449,
διὰ τὴν ἀποβῆ μετὰ τετραετίαν ὁ
τραγικὸς ἥρωας καὶ ὁ συγκινητι-
κὸς Θρῦλος τοῦ ὑποδοῦλου ἐλ-
ληνισμοῦ.

Εἰς τὸν Μυστρᾶν ὁ Πλήθων
ἐκυκλοφόρησε τὴν φιλοσοφι-
κὴν του μελέτην «Περὶ ὧν Ἀρι-
στοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέ-
ρεται», εἰς τὴν ὁποίαν ἀξιολογεῖ
τὸν Πλάτωνα ἀνώτερον τοῦ
Ἀριστοτέλους. Ἡ μελέτη προε-
κάλεσε θύελλαν, διότι ὁ Ἀρι-
στοτέλης, τοῦ ὁποῖου τὰ συγ-
γράμματα ἐγνώσθησαν διὰ τῶν
Αράβων μεταφραστῶν καὶ
σχολιαστῶν εἰς τὴν Εὐρώπην,
ἦτο ὁ ἀγαπημένος τῆς Ἐκκλη-
σίας, ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς
σχολαστικῆς φιλοσοφίας τοῦ
Μεσαίωνος καὶ τῆς Δυτικῆς ἰδίας
Θεολογίας. Ὁ Γεννάδιος ἀντέ-
δρασε μετὰ βιαίότητος κατὰ
τῶν ἀπόψεων τοῦ παλαιοῦ δι-
δασκάλου του ἀπευθυνθεὶς εἰς
τὸν Δεσπότην τοῦ Μυστρᾶ
Κωνῖνον Παλαιολόγον, προσπα-
θῶν νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ὁ Πλή-
θων πλανᾶται καὶ ὅτι ὁ Ἀρι-
στοτέλης εἶναι ἀνώτερος τοῦ
Πλάτωνος. Βιαίωτερος ὁ Τραπε-
ζούνσιος ἐπετέθη μετὰ ὀξύτη-
τος, ὅχι μόνον κατὰ τοῦ Πλή-
θωνος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ Πλά-
τωνος, ὀνομάσας τὸν τελευ-
ταῖον «ἐξώλην, μέθυσον, λη-
στήν». Ἀντιδρῶν ὁ Πλήθων

ἀντεπετέθη κατὰ τοῦ Ἀριστο-
τέλους. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Γεννάδιος
εἶχεν ὀνομάσει τὸν Πλήθωνα
«ὁ μὴδὲν ποτε εἰς φιλοσοφίαν
μέγα συγγραφάμενος», ὁ Πλή-
θων, διὰ τὴν τὸν διαφεύσῃ ἐρ-
γῷ, ἔγραψε μακροσκελὲς φιλο-
σοφικὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον
ἐπέγραψε «νόμων συγγραφή».

Εἰς τὴν μεταξὺ Πλάτωνος καὶ
Ἀριστοτέλους περὶ πρωτείων
διαμαχὴν δὲν πρόκειται βε-
βαίως νὰ ἐπέμβωμεν. Ὁ Ἀρι-
στοτέλης ἦτο ὁ ἀγαπημένος
τοῦ Μεσαίωνος φιλόσοφος.
Δὲν ἦτο ὅμως τοιαύτη καὶ ἡ
γνώμη τῶν παλαιότερων. Ὁ
Διογένης Λαέρτιος, γράφων τὸν
Ἰ' μ.Χ. αἰῶνα τοὺς βίους τῶν
Ελλήνων φιλοσόφων, πολὺ
ὀλίγας σελίδας ἀφιερῶνει εἰς
τὸν Ἀριστοτέλη, ὅχι μόνον ἔ-
ναντι τῶν σελίδων τοῦ Πλάτω-
νος, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων,
Στωικῶν, Κυνικῶν, Ἐπικού-
ρειων. Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν
εἰς τὴν «νόμων συγγραφήν»
τοῦ Πλήθωνος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ φιλο-
σόφου τοῦ Μυστρᾶ, ὅστις
ἐπῆλθε κατὰ τὸ 1452, καὶ τὴν
κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐκπόρ-
θῃσιν τῆς Κωνσπόλεως, ὁ Γ.
Γεννάδιος, ἤδη οἰκουμενικὸς
Πατριάρχης Σχολάριος, ἔλαβε
τὸ χειρόγραφον τοῦ ἔργου τοῦ
Πλήθωνος ἰδιοχείρως γεγραμέ-
νον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπέστειλεν
ὁ Δεσπότης τοῦ Μυστρᾶ Δημή-
τριος Παλαιολόγος. Θεωρῶν
τὸν Πλήθωνα παραβάτην καὶ

ἀποσιτάτην τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Πατριάρχης ἔβλεπε τὸν Πλήθωνα ὡς ὁπαδὸν καὶ ὑποστηρικτὴν τῆς Ἑλληνικῆς πολυθεΐας, συνεχιστὴν τοῦ ὁραματισμοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ καύσῃ τὸ χειρόγραφον, διατάξας συνάμα νὰ καοῦν καὶ ὅλα τὰ ἀντίγραφα του. «Οὐκ αφανισμοῦ μόνον χάριν ἀλλὰ ποινῆς εἶνεκα μάλιστα, δοθῆναι πυρὶ πεποιήκαμεν τὸ βιβλίον», γράφει ὁ Σχολάριος. Τὸ καθαρτήριον πῦρ, παλαιὰ καὶ εὐκόλος μέθοδος ἀντικρούσεως τῶν ἑτεροδοξούντων.

Ἀλλ' ὁ μαθητὴς τοῦ Πλήθωνος Δημ. Καβάκης διετήρησε τὰ ἀποσιπάσματα ποὺ εἶχεν ὁ ἴδιος ἀντιγράψει καὶ ἔτσι διεσώθησαν μερικὰ μόνον ἀποσιπάσματα ἀπὸ τὸ κυριώτερον ἔργον τοῦ Πλήθωνος «Νόμων συγγραφὴ», δηλαδή τὰ 4^{1/2} πρῶτα Κεφάλαια τοῦ Α' βιβλίου, 2 Κεφάλαια τοῦ Β' βιβλίου καὶ 9 Κεφάλαια, ὃχι ὅλα πλήρη, τοῦ Γ' καὶ τελευταίου βιβλίου. Ἐπίσης ἐσώθη ὁ πίναξ περιεχομένων τοῦ ὅλου ἔργου, καθὼς καὶ σύνοψις τῶν θεμάτων του.

Ποῖον τὸ περιεχόμενον τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ὁ Πατριάρχης ἔκρινεν ἄξιον πυρός, καταφάνεται ἀπὸ τὰ διασωθέντα ἀποσιπάσματα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ περιεχόμενον ἐπιστολῆς τοῦ ἰδίου Πατριάρχου πρὸς Ἰωσήφ τὸν Ἐξαρχον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προκύπτει πλὴν ἄλλων ὅτι, μετὰ

τὸν Πυθαγόραν, τὸν Ἐμπεδοκλῆ, τὸν Πλάτωνα καὶ τόσους ἄλλους, καὶ ὁ Πλήθων ἐπίσης ἐδέχετο καὶ ἐδίδασκε τὴν μετενσάρκωσιν: «Περὶ ψυχῆς γὰρ λόγων ἀθανασίας, τὰς εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸν βίον ἐπανόδους αὐτῶν ψυχῶν ἐν χρόνῳ ταῖς κταῖς περιόδοις, ὡς δύναται κρατύνειν πειρᾶται ἅς οἱ πολλοὶ μετεμψυχώσεις φασί... Ὅθεν οὐδὲν τοῦ βιβλίου μέρος ὕστερον ἔδοξέ μοι καταλειπτέον εὐσεβῶν ὄψεσιν, ὠφέλειαν μὲν οὐδεμίαν, σκάνδαλον δέ ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς ἐνθῆναι δυνάμενον». Ἀλλὰ ἅς ἴδωμεν τοὺς τίτλους τῶν περιεχομένων τῶν διασωθέντων Κεφαλαίων. Ἀπὸ τὸ Α' βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ 31 Κεφάλαια, τὸ 1ον Κεφάλαιον ἔχει τὸν τίτλον «Περὶ διαφορᾶς τῶν περὶ τῶν μεγίστων ἀνθρώποις δοξῶν». Τὸ 2ον Κεφάλαιον «Περὶ ἡγεμόνων τῶν βελτίστων λόγων». Τὸ 3ον Κεφάλαιον «Περὶ τοῖς δυοῖν ἐναντίοις λόγοις τοῦ τε Πρωταγορείου καὶ τοῦ Πυρρωνείου». Τὸ 4ον Κεφάλαιον «Ἐς Θεοὺς τοὺς λογίους εὐχή». Τὸ 5ον Κεφάλαιον «Κοινὰ περὶ Θεῶν δόγματα». Ἀπὸ τὸ Β' βιβλίον τὸ 6ον Κεφάλαιον «Περὶ Εἰμαρμένης» καὶ τὸ 26ον «Περὶ τῶν θηρίων ἐνίοις κατὰ λόγον δρωμένων».

Διὰ νὰ ἀποκομίσωμεν πληρεστέραν ἰδέαν τοῦ περιεχομένου τοῦ ἔργου τοῦ Πλήθωνος, ἅς ἀναφέρωμεν μίαν μόνον,

ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσιν, περικοπήν ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον «Περὶ ἡγεμόνων τῶν βελτίστων λόγων»:

«Ἡμεῖς μὲν δὴ ἡγεμόνας ποιοῦμεθα τῶν λόγων, ἵνα μὲν νομοθετῶν καὶ σοφῶν τὸν αὐτὸν παλαιότατον ὦν ἀκοῇ ἴσμεν. Ζωροάστριν... Μετὰ δὲ τοῦτον, ἄλλους τε καὶ εὐμολπον, ὅς τās Ἐλευσινίας τελετὰς Ἀθηναίοις ἐπὶ τῇ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἀθανασίᾳ κατέστησε, καὶ Μίνω Κρητῶν γενόμενον νομοθέτην, καὶ Λυκοῦργον Λακεδαιμονίων, ἔτι δ' Ἴφιτόν τε καὶ Νουμᾶν... Νομοθετῶν μὲν δὴ μάλιστα τοῦτους· τῶν δ' ἄλλων σοφῶν, βαρβάρων μὲν Βραχμᾶνας Ἰνδῶν, καὶ Μάγους Μήδων, Ἑλλήνων δὲ ἄλλουστε καὶ Κουρήτας παλαιότατους τῶν ἐν μνήμῃ... Μετὰ δὲ τοῦτους, ἄλλους τε καὶ τοὺς Δωδωναίους Διὸς τε ἱερέας τε καὶ ὑποφῆτας, ἰδίᾳ τε Πολύειδον τὸν μάντιν..., καὶ Τειρεσίαν ἄλλων τε πολλῶν καὶ καλῶν τοῖς Ἕλλησι, καὶ δὴ τοῦ περὶ ψυχῆς τῆς ἡμετέρας ἀνόδων τε ἐντεῦθεν καὶ αὐθις καθόδων ἀπείρων λόγου ἐξηγητὴν ἐπιφανέστατον γενόμενον· Χείρωνά τε τῶν κατ' αὐτὸν καλῶν καγαθῶν ἀνδρῶν συχνῶν γεγονότων παιδευτὴν τε καὶ πολλῶν καὶ καλῶν μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων διδάσκαλον· τοὺς τε ἑπτὰ ἐκείνους τοὺς κατὰ Ἀναξανδρίδην τε καὶ Ἀριστωνα βασιλεύοντας Λακεδαιμονίων μάλιστα ἀκμάσαντας·

Χίλωνά τε τὸν Σπαρτιάτην, καὶ Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον, καὶ Βίαντα τὸν Πριηνέα, καὶ Θαλῆν τὸν Μιλήσιον, καὶ Κλεόβουλον τὸν Λίνδιον, καὶ Πιπτακὸν τὸν Μυτιληναῖον, καὶ Μύσωνα τὸν Χηνέα, ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῦτοις Πυθαγόρον τε καὶ Πλάτωνα, καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῶν πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς γενομένους φιλοσόφους, ὧν εὐδοκιμώτατοι Παρμενίδης, Τίμαιος, Πλούταρχος, Πλωτῖνος, Πορφύριος, Ἰάμβλιχος».

Ὁ Πλήθων ἐγκατέλειψε τὸν βίον εἰς τās 26 Ἰουνίου 1452. Ἀντὶ ἄλλης μεταθανάτιου κρίσεως, ἃς σημειώσωμεν ὅτι ὁ Βησσαρίων (Καρδινάλιος τότε εἰς Ἰταλίαν) ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Πλήθωνος, εἰς τὴν ὁποίαν — μολοντὶ διεφώνησε πρὸς τὸν Πλήθωνα ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν — λέγει: «Ἐγὼ μὲν οὖν χαίρω τοιοῦτῳ ὠμилηκῶς ἀνδρί, οὗ μετὰ Πλάτωνα (ἐξηρήσθω δὲ λόγου Ἀριστοτέλης) σοφώτερον οὐκ ἔφυσεν ἢ Ἑλλάς».

Ἡ προσπάθεια τοῦ Πλήθωνος νὰ ἀναμορφώσῃ τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὸ προσκηνίον τās δοξασίας τοῦ Πλάτωνος, καὶ τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Ζωροάστρου καὶ τῶν μάγων τῆς Χαλδαίας, καὶ ὅλην τὴν χορείαν τῶν μυθικῶν καὶ ἱστορικῶν φιλοσόφων καὶ μυσταγωγῶν, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, καταδεικνύει μίαν

μυστηριακὴν προέλευσιν τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Πλήθωνος. Περί τίνος ἀκριβῶς πρόκειται, δὲν εἶναι βεβαίως δυνατόν νὰ γνωρίζωμεν. Φαίνεται ὅτι ὁ Γ. Γεμιστός Πλήθων εἴτε ἀνῆκεν εἰς προϋπάρχουσαν, εἴτε ὁ ἴδιος ἵδρυσε μυσταγωγικὴν κίνησιν, τὴν ὁποίαν, μετὰ τὴν μεταβασίν του εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν ἵδρυσιν ἐν Φλωρεντίᾳ τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας, ἐπεξέτεινε καὶ ἐκεῖ.

Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μυσταγωγικὴν κίνησιν τοῦ Πλήθωνος ὀνομάζονται «Κρυφοὶ μάγοι τοῦ Μυστρᾶ». Καὶ εἶχον, καθὼς φαίνεται, μυστικὸν σημεῖον

ἀναγνωρίσεως τὴν ἔνωσιν τοῦ μεσαίου καὶ παραμέσου δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ὅπως ἐμφανίζονται πολλὰ πρόσωπα εἰς τοὺς πίνακας τοῦ Γκρέκο.

Εἰάν ὁ Θεοτοκόπουλος ἀνῆκεν ἢ ὄχι εἰς τοὺς «κρυφοὺς μάγους τοῦ Μυστρᾶ» δὲν τὸ γνωρίζομεν βεβαίως, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθόλου ἀπορριπτέον. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν γένει διδασκαλιῶν του καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἠθικοῦ του ἐπιπέδου ὁ Γ. Γεμιστός Πλήθων δύναται ἄριστα νὰ συγκαταλεχθῇ ὡς εἰς τῶν προδρόμων τοῦ Τεκτονισμοῦ.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ἜΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ..

Τόμος Β'.

Ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση ὡς τοὺς σημερινούς

Τιμᾶται δρχ. 150

ΠΑΝΑΓ. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Φθινοπωρινή Ίσημερία

Ὁ Μῆνας Σεπτέμβρης ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν Ἀττικὸ Βοηδρομιῶνα, τὸν Ἐφέσιο Ἡραῖο, τὸν Ἀφροδίσιο τῶν Κυπρίων καὶ τῶν Κρητῶν τὸν Θεσμοφοριῶνα. Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες τῆς Ἀττικῆς ἐόρταζαν τὴν 7ῃ Βοηδρομιῶνα πρὸς τιμὴν τοῦ Βοηδρομίου Ἀπόλλωνα. Τὰ Ἡραῖα ἦταν γιορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς Ἥρας καὶ ἐτελοῦντο ἀπὸ διαπρεπέστατες ἱέρειες τοῦ τόπου, στὸ Ἄργος καὶ τὰ διάφορα ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδας, ὅπου ἐόρταζόταν τὰ ἑκατόμβια.

Τὰ Ἀφροδίσια ἐτελοῦντο στὴν Πάφο, πρὸς τιμὴν τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης, στὰ ὁποῖα οἱ προσφερόμενες θυσίαι ἐπρεπε νὰ εἶναι ἀναίμακτες. Πῦρ καθαρὸ, ἄνθη καὶ θυμίαμα ἀποτελοῦσαν τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς τελετουργίας (καὶ ὁ Βωμὸς τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης) δὲν ἐπιτρεπόταν νὰ μιάνεται μὲ αἷμα θυμάτων. Πρὸς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης ἐτελοῦντο καὶ Μυστήρια, στὰ ὁποῖα οἱ μυούμενοι, ἔφερναν πρὸς τὴ Θεὰ Ἀφροδίτη κάποιο νόμισμα, γιὰ νὰ πάρουν σὲ ἀντάλλαγμα, οἱ ἐξωτερικοί, ποσότητα ἀλάτι καὶ φαλλό. ἐνῶ οἱ ἐσωτερικοί, εἰς τὰ καθαυτὰ Μυστήρια, ἐλάμβαναν εἰδικές ἀποκαλυπτικές διδασκαλίες.

Τέλος, τὰ Θεσμοφόρια, μεγάλη ἐορτὴ καὶ Μυστήρια τῆς Θεσμοφόρου Δήμητρας, ἐλάμβαναν χώραν τὸ μῆνα Πανεμιῶνα (Ὀκτώβρη) κατὰ τὰ ὁποῖα, οἱ ἱέρειες, γυναῖκες, μετέφερναν στὸ κεφάλι τους, τοὺς ἱεροὺς νόμους, τοὺς φυσικοὺς νόμους, ἀποδοιδόμενους στὴ Θεσμοφόρο Δήμητρα γιὰ τὴ λειτουργία καὶ ἐξέλιξη τῆς μητέρας Γῆς καὶ τῶν τέκνων της.

Στὶς 23 Σεπτεμβρίου μιὰ μεγάλη φυσικὴ ἐορτὴ λαμβάνει χώραν, ἡ φθινοπωρινὴ Ίσημερία, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἥλιος εἰσέρχεται στὸ ζωδιακὸ ἀστερισμὸ τοῦ Ζυγοῦ, πού ἀστρολογικῶς ἀντιστοιχεῖ στὸ Θεὸ Ἥφαιστο, ὁ ὁποῖος συμβολίζει τὴ μεταπλαστικὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ Πυρός, χαρακτηριστικὰ σύμβολα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ σφύρα καὶ ἡ κατεργασία τῶν μετάλλων διὰ τοῦ μεταπλαστικοῦ αὐτοῦ πυρός.

Εἶναι, ὅπως ἔλεγε ὁ φιλόσοφος Σ. Νάγος, ὁ Συνθετικὸς μεταπλαστικὸς Λόγος «Οὐράνιου Πυρός» ἢ νοητικὴ ἐνέργεια πνευματικῆς προελεύσεως. Αὐτὸ τὸ οὐράνιο πῦρ μὲ τὸ Συνδετικὸ Λόγο, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ της, τὸν Προμηθέα καὶ μὲ τὴ συμπαράστασιν τῆς

Ἀθηνᾶς, κατεργάζονται, κατὰ τὴ συμβολικὴ μυθολογία μας, τὴ δημιουργία τῶν πνευματικῶν ὀργανισμῶν καὶ τοῦτο γίνεται στὶς χωρὶς πάθη, ἐξαγνισμένες, φωτισμένες ὠριμες ψυχές καὶ στοὺς συνδυετικούς λόγους τους.

Τὸ οὐράνιο αὐτὸ πῦρ εἶναι ἡ δευτέρη πτώση τοῦ Ἡφαίστου, ἀπ' τὸν πνευματικὸ Ὀλυμπο αὐτὴ τὴ φορά, ἀπὸ τὸν ὁποῖο τὸν ρίχνει ὁ πατέρας του, γιατί εἶχε προσπαθήσει νὰ ἐλευθερώσῃ τὴ μητέρα του Ἥρα ἀπ' τὰ δεσμά πού ὁ ἴδιος ὁ Δίας τῆς εἶχε ἐπιβάλλει, κατὰ τὸν Πρὸκλο καὶ ἀπὸ «Οὐράνιο Πῦρ», γίνεται γιὰ τὸν ἄνθρωπο Ἐπουράνιο Πῦρ. Ὡς πνευματικὴ ἀτομικότητα, ὁ Θεὸς Ἡφαίστος στὸν Ὀλυμπο, θεωροῦνταν ὁ πιὸ ἡλικιωμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους πέντε νεώτερους Θεούς, γεγονὸς πού δικαιολογεῖ τὸ ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ Πρωταρχικὸ Ψυχικὸ Πῦρ.

Ἐκεῖ ὅμως πού θά βροῦμε τὴν ἐσωτερικὴ ἀξία τῶν ἑορτῶν τῶν φυσικῶν φαινομένων, ὅπως εἶναι οἱ τροπές καὶ ἰσημερίες, εἶναι ἡ ξεχασμένη σήμερα θεία Βασιλικὴ Τέχνη καὶ ἰδεολογία τῆς λατρείας τῶν Μυστηρίων τῆς Θείας Φύσεως. Πηγὴ δὲ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς λατρείας, εἶναι ὁ μυσταγωγημένος στά μυστήρια αὐτῆς Σ. Νάγος ὁ ὁποῖος ἔλεγε:

Ἡ ἐτήσια περιστροφή τῆς Γῆς περὶ τὸν ἥλιο παρουσιάζει

τὶς 4 ἐποχές. Οἱ ἐποχές αὐτές ἔχουν καθέ μία τὰ δικά της φαινόμενα καὶ ἔχουν 4 ἰσημερίες. Οἱ δύο ἀρχίζουν ἀπὸ τὶς Ἰσημερίες, καὶ οἱ ἄλλες δύο ἀπὸ τὶς τροπές. Κατὰ τὶς 4 αὐτές ἐποχές τοῦ ἔτους, ἔχομε τὰ φαινόμενα τῆς μητέρας Γῆς, πρὸς γονιμοποίηση καὶ τὴ δεκτικότητα τῶν σπερμάτων, τὴν ἐκδήλωσιν τῆς γονιμοποιήσεως σὲ φυτὰ, τὴ μεταμόρφωση αὐτῶν σὲ χρώματα καὶ ἀρώματα καὶ τούτων τὴ μεταμόρφωση σὲ καρπούς. Ποιὸ εἶναι ὅμως τὸ μυστήριον τῆς ἐργασίας αὐτῆς τῆς Θείας Φύσεως; Τοῦτο ἀποτελοῦσε τὶς βάσεις τῆς Ἰδεολογίας τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων, μὲ τὶς ὁποίας ἔφταναν νὰ γνωρίζουν τοὺς συντελεστές τῆς δημιουργίας τῶν πάντων καὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Κατὰ τὴν ἰδεολογία αὐτὴ, ἡ Γῆ κατατάσσονταν στὴν ἐποχὴ τοῦ Φθινόπωρου, τὸ νερὸ στὴν ἐποχὴ τοῦ Χειμῶνα, ὁ ἀέρας στὴν ἐποχὴ τῆς Ἀνοιξῆς καὶ τὸ πῦρ στὴν ἐποχὴ τοῦ Καλοκαιριοῦ. Ἡ σειρὰ αὐτῆς τῆς κατατάξεως, μᾶς ἀποδεικνύει τὶς μεταμορφώσεις τῆς Γῆς, κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἐξελιξέως της, ἡ ὁποία καὶ σήμερα συνεχίζεται καὶ θά συνεχίζεται διὰ τῶν διαφόρων φαινομένων καὶ ἀνακατατάξεων αὐτῆς.

Κατὰ τὶς δοξασίες τῶν μυστηρίων, ὁ ἄνθρωπος ἔχει μτέρα καὶ τροφὸ τὴ Γῆ καὶ πατέρα τὸν ἥλιο. Ἡ ψυχὴ του δέ

ἀκολουθήσε τὴν ἴδια μεταμόρφωση μὲ τὴ μητέρα του Γῆ (ΓΗ ΜΗΤΕΡ) μέχρι τῆς τέλειαις μεταμορφώσεώς της, σὲ δημιουργημα διανοοῦμενο καὶ δυνάμενο νὰ ἐκδηλώνη συναισθήματα.

Ἀκολουθήσε δηλαδή τὴν ἀρχὴ τῆς καλλιέργειας πρὸς γονιμοποίηση ἰδεῶν, τὴν ἐκκόλαψη τῶν ἰδεῶν τούτων, τὴν ἐκδηλωσὴ των καὶ τέλος τὴ μεταμόρφωση αὐτῶν σὲ καρπούς, δυναμένους νὰ διατηρήσουν τὸν τυπο τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ. Κατὰ συνεπεία, γιὰ τὴν ἀνελιξὴ τῆς ψυχῆς, υπῆρξαν ἐποχές Φθινοπώρου, Χειμῶνα, Ἀνοιξῆς καὶ Θέρους κατὰ τὰ γεγονότα ποὺ ἀπαντῶνται στὴ Φύση. Γι' αὐτὸ κατὰ τὴ Φθινοπωρινὴ Ἰσημερία, οἱ Ὀρφικοὶ τελοῦσαν τὴν πρώτη μύησίν τους στὰ Μυστήρια, ποὺ συμβολίζει τὴ σπορά καὶ ὁ χρόνος μέχρι τὴν ἄλλη μύησιν, τὴ γονιμοποίηση καὶ ἐκδήλωσιν τοῦ σπόρου τῆς Ὀρφικῆς ἰδεολογίας. Ἡ τρίτη, ἡ ὁποία γινόταν τὴν ἑαρινὴ Ἰσημερίᾳ, ἔπρεπε νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἁρμονία καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ἀρωμάτων τῆς Ἀνοιξέως, τοῦ ἰδεολογικοῦ προσανατολισμοῦ. Τὰ ὁποῖα ἀναπαριστοῦν τὴν πρὸς τὴν ἀποθέωση βαδίζουσα ἀνθρώπινη ψυχὴ, διὰ τῆς θείας πνευματικῆς ἀναστάσεως ἡ ὁποία ἐορτάζεται τὴν Ἀνοιξή.

Ἡ τελευταία μύησις τῶν Ὀρφικῶν γινόταν κατὰ τὸ θερι-

νὸ Ἑλισσάσιο, ὅταν ὠριμάζουν οἱ καρποὶ καὶ ἡ θερμότητα τῶν Ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀναπαριστάνει τὴ φωτοβόλο σκέψιν τῶν τελείων μυστῶν καὶ τὸ γόνιμο τῶν καρπῶν τῆς θείας Ὀρφικῆς ἰδεολογίας, ἀναλογίης οἱ ὁποῖες ἀπαντῶνται καὶ στὰ Μυστήρια τῆς Ἐλευσίνας.

Σ' αὐτὰ οἱ παρθένες ἀλλιγοροῦσαν τὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς ἡ ὁποία κατὰ τοὺς φθινοπωρινούς καὶ χειμερινούς μῆνες, θὰ δεχθῇ τὸ σπέρμα τῆς θείας ἰδεολογίας τῶν Μυστηρίων, θὰ καλλιεργήσῃ καὶ θὰ ἐκδηλώσῃ τοῦτο καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, ὅπως τὰ ἀρωματικὰ ἀνθὲς τῆς Ἀνοιξῆς, γιὰ νὰ ὑφάνῃ μ' αὐτὰ τὸ πέπλο, μὲ τὸ ὁποῖο περιβαλλόμενη ἡ ψυχὴ, θ' ἀναγορευτῇ κόρη τῆς Σοφίας, Ψυχὴ ἡ ὁποία θὰ ἐκδηλώσῃ αὐτὴ τὴν κατάστασιν, ἀνασταίνεται ἀπ' τὸ ἔρεβος καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸν κόσμον τῆς αἰώνιας γαλήνης, μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Ἱεροφάντη: «ψυχές τῆς Γῆς ἀφυπνισθῆτε καὶ προχωρήστε πρὸς τίς χῶρες τοῦ αἰώνιου φωτός, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ πατέρα σας Θεοῦ».

Κατὰ τίς δοξασίες αὐτές, ἡ ψυχὴ τῆς Γῆς πέρασε ἀπ' ὅλες τίς καταστάσεις αὐτές καὶ ὕστερα ἀνέβηκε στὸν πνευματικὸ Ὀλυμπο, πρὸς τὴ χώρα τῆς αἰώνιας ζωῆς τοῦ πνεύματος. Προτοῦ ὅμως ἀνέλθῃ πρὸς τὴ χώρα τοῦ πνευματικοῦ Ὀλύμπου, συνεζεύχθη τὸ Διόνυσος

τὸν ἐλευθέριο, μέ τὸν ὁποῖο θὰ ζήσῃ μαζί του τὴν αἰώνια νεότητα καὶ εὐθυμία τῶν ὠρίμων θείων ψυχῶν.

Ἀκόμα καὶ οἱ Πυθαγόριοι, γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους, τελοῦσαν 4 ἑορτές τὸ χρόνο, κατὰ τὶς ἰσημερίες καὶ τροπές τοῦ Ἡλίου, σέ ἐκδήλωση λατρείας, πρὸς τὴ θεία φύση καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς, τὴν ὁποία θεωροῦσαν «πασῶν θειοτέρα». Ὁ ἴδιος δὲ ὁ Πυθαγόρας ἔλεγε: «Ἡ πρὸς τὴ Φύση λατρεία, περιλαμβάνει καὶ τὰ κατὰ μέρος αὐτῆς καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ἀντιθέτως λατρεία πρὸς πρόσωπα χωρίζει αὐτὸ ὑπὸ τῆς Φύσεως καὶ τὸ μειώνει. Λατρεύουμε τοὺς

θεοὺς ὡς κυρίου τῶν δυνάμεων τῆς Φύσεως καὶ ὄχι ὡς ἀτομικά αὐτῆς ἐγώ. Τὰ ἀτομικά ἐγώ τῆς Φύσεως τιμοῦμε μόνο γιὰ τὰ ἔργα τους».

Ὁ ἀρχαιοφίλος Ὅμιλος ἐκδρομῶν, λατρεύοντας τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πνεῦμα, πιστεύοντας στὴν ἐσωτερικὴ συμβολικὴ ἀξία τῶν ἀρχαίων ἑορτῶν τῶν μυστῶν, γιορτάζει τὶς φυσικὲς ἑορτές, στρέφοντας ἀμέριστῃ τὴν προσοχὴ τῶν μελῶν του πρὸς τὰ μεγάλα μυστήρια τῆς θείας φύσεως, στὰ ὁποία τόσα ὀφείλουμε, ἀντλώντας ἀπ' αὐτὴ τὰ κατάλληλα ὠφελήματα γιὰ τὸν ὄργανισμό, τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα μας.

Αἰκατερίνας Μοναχῆς

ΑΓΑΠΑΤΕ — ΑΓΑΠΑΤΕ

Ἀγαπάτε τοὺς φίλους
ἀγαπάτε τοὺς ἐχθρούς

Ἀγαπάτε — Ἀγαπάτε

Ἀγαπάτε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους

ἀγαπάτε τὰ ζῶα

ἀγαπάτε — ἀγαπάτε

Ἀγαπάτε τὴν φύση

ἀγαπάτε τὰ δένδρα

ἀγαπάτε — ἀγαπάτε.

Ἀγαπάτε ὅλο τὸ Σύμπαν

ἀγαπάτε τὰ πάντα

ἀγαπάτε — ἀγαπάτε.

Ὁ Θεὸς εἶναι ΑΓΑΠΗ.

Ἰω. Ν. Χαρίτος

Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ

Ὁμιλία 1925

Πάντες ὅσοι ἀνέγνωσαν, ἔστω καὶ τὸ πλέον στοιχειῶδες περὶ Θεοσοφίας ἐγχειρίδιον, θά ἀντελήφθησιν ὅτι εἰς τῶν τριῶν θεμελιωδῶν της νόμων εἶναι ὁ νόμος τῆς Μετενσαρκώσεως, ὁ νόμος τῶν ἀναγεννήσεων ἢ τῆς παλιγγενεοῖας.

Προτοῦ εἰσέλθομεν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐρμηνείαν τοῦ νόμου τούτου, ὡς παραδέχεται αὐτὸν σήμερον ἡ Θεοσοφία, καὶ ἐξετάσωμεν κατὰ ποῖον τρόπον ἐρμηνεύει τὰ διάφορα προβλήματα τῆς ζωῆς. Θεωροῦμεν ἐπίκαιρους ὅπως, ἀνατρέχοντες εἰς τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας ἐποχάς, ἀναπτύξωμεν διὰ βραχέων τὰς ἐπικρατησάσας περὶ μετενσαρκώσεως ἀντιλήψεις εἰς διαφόρους λαοὺς καὶ φιλοσοφικὰς σχολὰς, ἀκροθιγῶς δὲ ν' ἀναφέρωμεν μόνον τὰς αἰρέσεις, τὰς μυστικὰς ὁργανώσεις καὶ ἔνια τῶν μεγάλων πνευμάτων ἅτινα παραδέχθησαν καὶ ἐδίδιδξαν αὐτήν.

Καὶ πρῶτον παρὰ τοῖς ἀγρίοις: Ἡ ἰδέα τῆς μετεμψυχώσεως ἐνέπνευσε μέγαν ἀριθμὸν ἀγρίων φυλῶν, μαῦρων τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐρυθροδέρμων τῆς Ἀμερικῆς.

Παρὰ τοῖς Σίναις ἡ κεντρικὴ ἰδέα τῆς μετεμψυχώσεως ἦτο παραδεδεγμένη καὶ ἡ ὀντότης ἐθεωρεῖτο ὡς διερχομένη διὰ γεννήσεων εἰς σώματα ζῶων καὶ ἀνθρώπων.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίστευον εἰς τὴν μετεμψύχωσιν. Ὁ Πατὴρ τῆς Ἱστορίας Ἡρόδοτος, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν χώραν τῶν Πυραμίδων, ἀναφέρει ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι εἶναι οἱ πρῶτοι οἵτινες ὠμίλησαν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατος καὶ ὅτι, μετὰ τὴν φθοράν τοῦ σώματος, εἰσέρχεται εἰς ἄλλο ὄν γεννώμενον· ἀφοῦ δὲ διατρέξῃ ὅλα τὰ ζῶα τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης καὶ ὅλα τὰ πτηνὰ, εἰσέρχεται πάλιν εἰς ἀνθρώπινον σῶμα· ἡ περιπόλησις δὲ αὕτη τῆς ψυχῆς γίνεται εἰς τρισχίλια ἔτη.

Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν δικαίων, κατὰ τὰς δοξασίας τῶν Αἰγυπτίων, δὲν ἐνσαρκούντο εἰς ξένον σῶμα, πολὺ δὲ περισσότερον εἰς σῶμα ζώου. Εἰς τὰς διασωθείσας, ἄλλωστε, εἰκόνας βλέπομεν ὅτι αἱ ψυχαὶ διηγον εὐδαίμονα βίον εἰς τὸ Κεντρικὸν τοῦ Ἡλίου μέρος, ἐν ᾧ τὰ σώματα ἀνεπαύοντο ἐντὸς τῶν τάφων. Ἐξ

ἄλλου οἱ Αἰγύπτιοι παρεδέχοντο τελικὴν ἀνάστασιν, καθ' ἣν θὰ συνετελεῖτο ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἀποκατάστασις τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος. Τοῦτο ὅμως, ἦτο ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς δικαίους ἰδιαιτέρᾳ εὐνοία.

Ἡ μετενσάρκωσις εἰς σῶμα ζώου ἐλάμβανε χώραν μόνον διὰ τὰς κακὰς ψυχὰς καὶ περιωρίζετο ἀκόμῃ εἰς τὰ ἀκάθαρτα ζῶα, καθόσον τὰ ἄλλα ἐθεωροῦντο ἱερά καὶ ἐπιδεκτικὰ νὰ δεχθῶσι μίαν θεῖαν ἀκτίνα. Οὕτω μόνον δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ λατρεία τοῦ Ἀπίδος, τοῦ ἱεροῦ βοῦς καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν ζώων τε ἢ πτηνῶν.

Εἰς τὰς περικοπὰς τοῦ ἑββλαίου τῶν Νεκρῶν εἶναι δυνατὴ ἡ μελέτη τῶν περὶ τῆς μετενσαρκώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἰδεῶν.

Ἐρχόμεθα εἰς τοὺς Ἰνδοὺς.

Θὰ ἦτο περιττὸν ν' ἀπασχοληθῶμεν ἐπὶ πολὺ, δεδομένου ὅτι τόσον αἱ περὶ μετενσαρκώσεως, ὅσον καὶ αἱ περὶ Κάρμα δοξασαί ἐξ Ἰνδιῶν προέρχονται.

Θὰ ἀναφέρωμεν μόνον μίαν σχετικὴν περικοπὴν τῆς Βαγβάδα Γιτᾶς, τοῦ ἁσματος τοῦ Μακαρίου, καθ' ἣν ὁ Κρισνᾶς παρηγορεῖ τὸν πρίγκηπα Ἀρζούναν, ὅστις ἔτοιμος ὅπως δώσῃ μάχην, ἀναγνωρίζων εἰς τὸ ἐχθρικόν στρατόπεδον συγγενεῖς του, λυπεῖται μὴ τυχόν ἀποβῆ αἰτία τοῦ θανάτου των.

Ἐν τῷ σώματι ταῦτα ἅτινα ἐξαφανίζονται, λέγει πρὸς αὐτὸν τότε ὁ Κρισνᾶς, ζωογονοῦνται ὑπὸ μιᾶς αἰωνίου, ἀφθάρτου ψυχῆς. Ἐκεῖνος ὁστις πιστεύει ὅτι φονεύει ἢ ὅτι φονεύεται ἀπατᾶται. Ἐκεῖνος ὁστις μετ' ἀκριβείας ἐξήτασε τὸ μυστικὸν τῆς γεννήσεώς μου καὶ τοῦ Θεοῦ μου ἔργου δὲν ἐπανέρχεται πλέον εἰς νέαν γέννησιν· ὅταν ἐγκαταλείπῃ τὸ σῶμα του ἐπανέρχεται πρὸς με. Ἐσχον πολλὰς γεννήσεις καὶ σὺ ὡσαύτως Ἀρζούνα· τὰς γνωρίζω ὅλας, σὺ ὅμως τὰς ἀγνοεῖς. Ἡ ψυχὴ μου εἶναι τὸ στήριγμα τῶν ὄντων χωρὶς νὰ περικλείηται ἐντὸς αὐτῶν. Αὕτη εἶναι τὸ εἶναι των."

Καὶ εἰς τὴν Μαχαβαράτα ὡσαύτως ἀνευρίσκομεν:

Ἄκριβῶς ὥς, ἀπορρίπτων παλαιὸν ἔνδυμα ὁ ἀνθρωπὸς καλύπτεται ὑπὸ νέου τοιοῦτου, οὕτω πως ἡ ψυχὴ, ἀπορρίπτουσα τὸ γηρᾶσαν σῶμα της, ἐνδύεται νέον σῶμα, ἀποφεύγει τὰς μοιραίας ὁδοὺς, αἵτινες ἄγουσι πρὸς τὴν κόλασιν, ἐργάζεται πρὸς σωτηρίαν της καὶ βαδίζει πρὸς τὸν οὐρανόν."

Εἰς τὸν Βραχμανισμὸν ὁλόκληρος ἡ φιλοσοφία τῆς ζωῆς περιστρέφεται περὶ τὴν περιπόλησιν τῆς ψυχῆς διὰ πολλῶν γεννήσεων καὶ θανάτων καὶ δὲν ὑπάρχει βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀνευρίσκωμεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην παραδεδεγμένην.

Ἵσσαιύτως εἰς τὸν Βουδδισμόν ἢ μετενσάρκωσις καὶ τὸ Κάρμα εἶναι διδασκαλίας τὸσον θεμελιώδεις, ὥστε καθίσταται περιττὴ πᾶσα ἐπ' αὐτῶν ἀπασχόλησις μας.

Αὐτὸς ἄλλωστε ὁ φιλεῦσπλαχνος πρίγκηψ τῆς KAPILAVASTOU ὁ SIDDARTHA GAUTAMA, ὅταν ἐφωτίσθη καὶ ἐγένετο Βουδδᾶς, ἐρωτηθεὶς διατί ἡ καρδιά του ἐτρώθη ἐκ τοῦ πρώτου βλέμματος τῆς νεαρᾶς Σακίας Γιαζοντάρας, ἣν ἐξέλεξεν ὡς σύζυγόν του κατὰ τὴν ἐορτὴν ἣν εἶχε πρὸς τοῦτο προετοιμάσῃ ὁ πατὴρ του, καλέσας τὰς ὠραιότερας παρθένους τοῦ βασιλείου του, ἀπήντησεν ὅτι: «δὲν εἴμεθα ξένοι πρὸς ἀλλήλους ὅπως ἐνομίζομεν τότε τόσον ἡμεῖς ὅσον καὶ πάντες οἱ παρεστῶτες πρὸ πολλῶν αἰῶνων ὁ υἱὸς ἐνὸς κυνηγοῦ, παίζων μὲ τὰς νεαρὰς κόρας τοῦ δάσους πλησίον τῆς πηγῆς Γιαμουνᾶ, ὅπου υψοῦται τὸ ὄρος Νανταιντέβι, εἶχεν ἐκλεγῇ διαιτητῆς, ἐνῶ αἱ κόραι ἔτρεχον κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα περὶ τὸ λυκόφως. Ἔστεψε τότε αὐτὸς τὴν μίαν μὲ ἀνθὴ, τὴν ἀλλὴν μὲ πτερὰ φασιανοῦ, τὴν ἀλλὴν μὲ κώνους ἐλάτου. Ἀλλ' ἐκείνη ποῦ ἦλθε τελευταία ἦτο ἡ πρώτη δι' αὐτόν. Καὶ εἰς αὐτὴν ἐδιώρισεν ἓνα σκύμνον ἐξημερωμένον καὶ τὸν ἐρωτᾷ του. Καὶ ἐξησαν ἐπὶ μακρὰ ἔτη εὐτυχεῖς εἰς τὸ δάσος καὶ εἰς τὸ δάσος ἦνωμένοι ἀπέθανον.

Ἰδοῦ: ὅπως ὁ σπόρος ὁ κεκρυμμένος ἐντὸς τοῦ ἐδάφους φαίνεται μετὰ μακρὰ ἔτη ξηρασίαις, οὕτω τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, αἱ λύπαι καὶ αἱ χαραί, καὶ πᾶσαι αἱ θανοῦσαι πράξεις, τὰ μῖση καὶ οἱ ἔρωτες ἐπαναφέρονται ἐκ νέου, φέροντες λαμπρὰ ἢ σκιερὰ φύλλα, γλυκύν ἢ πικρὸν καρπὸν. Ἐγὼ, εἶπεν ὁ Βουδδᾶς, ἤμην ὁ νεανίας ἐκεῖνος, καὶ ἡ νεαρὰ κόρη ἦτο ἡ YASODHARA καὶ ἐφ' ὅσον ὁ τροχὸς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου θὰ περιστρέφηται, ὅ,τι υπῆρχε θὰ ὑφίσταται μεταξύ μας.

Κατὰ τὰς θεωρίας τῶν Χαλδαίων μάγων, ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ διέρχεται διὰ διαδοχικῶν υπάρξεων, μέχρις ὅτου φθάσῃ εἰς βαθμὸν τοιαύτης ἀγνότητος, ὥστε ν' ἀξιωθῇ ν' ἀπολυτρωθῇ τοῦ λοιποῦ τῆς μετενσαρκώσεως καὶ νὰ διαβιώσῃ ἐν τῷ αἰωνίῳ φωτί.

Οἱ Δρυῖδαι καὶ οἱ Βάρδοι ἐν Γαλατίᾳ ἐπρέσβευον τὸν Νόμον τῆς Μετενσαρκώσεως. Κατὰ τὰς δοξασίας αὐτῶν τὸ αὐλον στοιχεῖον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς πρέρχεται ἐκ τῆς θεότητος.

Οἱ Ἰάπωνες περὶ τῆς μετενσαρκώσεως ἔχουσι πλέον συγκεκκριμένας τῶν Κινέζων ιδέας. Τὸ δόγμα τοῦτο διέπει ὁλόκληρον τὸν βίον των καὶ ἐμπνέει ἀπάσαις τὰς πράξεις των. Ἡ ιδέα αὐτὴ κατέχει τὴν ψυχὴν τῶν κατοίκων τῆς Ἀπὼ Ανατο-

λῆς, μέχρι τοῦ βαθυτάτου εἶναι των.

Παρά τοῖς Ἑβραίοις ἡ ἰδέα τῆς ἐπιβιώσεως δέν εἶναι τόσον σαφής.

Εἰς τὴν Καββάλαν ὁμως καὶ τὸ ZO'HAR, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν ἐσωτερισμόν τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας, καθαρά ἀναφαίνεται τὸ δόγμα τῆς μετενσαρκώσεως.

«Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐγκαταλείψη τὴν ἀθλίαν ταύτην γῆν, ἀποκαθαίρεται βαθμιαίως ὅλων τῶν ἐλαττωμάτων του· ἡ ψυχὴ του ἐπανέρχεται εἰς τὴν οὐσίαν, ἐξ ἧς προῆλθεν ὅταν κατωρθώσῃ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἐαυτῆς συνείδησιν, κατόπιν σειρᾶς περιπλανήσεων καὶ ν' ἀναπτύξῃ τὰς λανθανούσας ταύτης τελειότητας.»

Ὁ Πυθαγόρας, ἡ μεγίστη αὕτη Ἑλληνικὴ διάνοια, ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ σχεδόν πάντες οἱ φιλόσοφοι τῶν σχολῶν ἐκείνων διατείνονται ὅτι ὄχι μόνον οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι μεταξύ των καὶ μετὰ τῶν θεῶν εἶδος κοινότητος φύσεως, ἀλλ' ὅτι ἡ κοινότης αὕτη ὑφίσταται μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν ἀλόγων ὄντων. Καθόσον μία μόνον ζωὴ ὑπάρχει εἰς πάντα, διαπερᾷ ὁλόκληρον τὸν κόσμον ἢ δρᾷ ὡς μία ψυχὴ καὶ τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν μεταξύ τῶν ὄντων τούτων καὶ ἡμῶν ἀλληλεγγύην. Ἰδοὺ διατὶ ἐκεῖνοι οἵτινες φονεύουσι τὰ ζῶα καὶ γρέφονται διὰ τῆς σαρκὸς των, ἐγκληματοῦσι, καθόσον φο-

νεύουσι ὄντα συγγενῇ των ἐξ αἵματος.

Οἱ ρηθέντες φιλόσοφοι συνιστῶν ἀποφυγὴν τοιούτων τρωφῶν.

Ἡ στοιχειώδης αὕτη ταυτότητος τοῦ ζῶντος στοιχείου δέν ἐμποδίζει τὴν ποικιλίαν τῶν ὄντων καὶ τὴν ἀδιάκοπον ἀνανέωσιν τῶν μορφῶν.

Ὡς διαβατικοὶ ξένοι αἱ ψυχαὶ ἔρχονται κατὰ σειρὰν νὰ παραμείνωσιν εἰς διαφόρους κατοικίας καὶ νὰ ἐμψυχώσωσιν ἄλλα σώματα, ἅτινα διαδοχικῶς ἐγκαταλείπουσι, πρὸς αἰωνίαν συντήρησιν τῶν μορφῶν καὶ κίνησιν τῆς ζωῆς.

Τοῦτο εἶναι ἡ καλουμένη "μετεμψύχωσις" καὶ ὅπερ κάλλιον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ὀλυμπόδωρος, ἔπρεπε νὰ καλῆται "μετενσωμάτωσις" καθόσον δέν εἶναι τὸ σῶμα ὅπερ ἀλλάσσει ψυχὴν, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἥτις ἀλλάσσει σῶμα. Διὰ τοῦτο δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη τοῦ σώματος εἶναι ἀκριβῶς μία ἀναγέννησις, μία παλιγγενεσία.

Ἡ θεωρία αὕτη τῆς περιπολήσεως τῶν ψυχῶν ἀναφέρεται ὡς Πυθαγορεῖα παρ' ἀπάσης τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ Ξενοφάνης τὴν ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Πυθαγόρα. Ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἀποκαλεῖ Πυθαγόρειον μῦθον.

Δέν θ' ἀναφέρωμεν, θεωρίας καὶ δοξασίας ἄλλων Ἑλλήνων φιλοσόφων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καθόσον ἀναμφι

βόλως γνωρίζετε ὅτι ἀπαξάπαντες οἱ μυηθέντες εἰς τ' ἀρχαῖα μυστήρια, τὰ Αἰγυπτιακά, τὰ Ἑλευσίνια καὶ τὰ ἐκ τούτων προελθόντα, οἱ Γνωστικοὶ καὶ οἱ Νεο-Πλάτωνικοί, καθὼς καὶ οἱ Ἑσσαῖοι εἶχον ὡς θεμελιῶδες δόγμα τὸ τῆς μετενσαρκώσεως.

Ὁ Ἰώσσιπος ἐπαναλαμβάνων τὰς θεωρίας τῶν Ἑσσαίων λέγει ὅτι αἱ ψυχαὶ κατήλθον ἐκ τοῦ ἀγνοῦ ἀέρος διὰ νὰ συνδεθῶσι μὲ σώματα καὶ ὁ Φίλων καθορίζει ὅτι ὁ ἀὴρ ἦτο πλήρης ψυχῶν καὶ ὅτι ἐκεῖναι αἰτίνες ἦσαν πιλησιέστεραι πρὸς τὴν γῆν, κατερχόμεναι διὰ νὰ συνδεθῶσι μετὰ θνητῶν σωμάτων, ἐπανήλθον ἐκ νέου εἰς σώματα ἐπιθυμοῦσαι νὰ ζῶσιν ἐντὸς αὐτῶν.

Ὁ Χριστιανὸς Διδάσκαλος, ὁ Γλυκὺς Ναζωραῖος, δὲν φαίνεται σαφῶς διδάσκων τὸν νόμον τῆς μετενσαρκώσεως καὶ τοῦτο διότι ἐπρόκειτο περὶ κοινῶς παραδεδεγμένης θεωρίας καὶ διδάσκων ταύτην δὲν θὰ ἐδίδασκέ τι νέον. Ὅταν οἱ μαθηταὶ τὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἐδήλωσεν ὅτι "αὐτὸς ἐστὶν Ἡλίας, ὁ μέλων ερχεσθαι," καὶ πάλιν ὅταν ἠρωτήθῃ περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Ἡλία, ἡτις ἔδει νὰ προηγηθῇ τῆς τοῦ Μεσσίου, ἀπήντησεν ὅτι ὁ "Ἡλίας ἤδη ἦλθε καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν."

Κατὰ τὸν μεσαίωνα ὁ GIOR-DANO BRUNO, ὁ JACOB BOEHME, ὁ ὑποδηματοποιὸς

Θεόσοφος, ὁ πρίγκηψ τῶν ὀρατικῶν τοῦ Μεσαίωνος, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὸν ἡ BLAVATSKY καὶ βραδύτερον ὁ ST. MARTIN εἰς τὴν Γαλλίαν, ὁ ἐπικαλούμενος ἀγνωστος φιλόσοφος, ἐπίστευον εἰς τὴν μετενσαρκώσιν καὶ ἐδίδασκον τὸν νόμον τοῦ τῶν Τὰ μυστικὰ τάγματα τοῦ Μεσαίωνος, οἱ Ἀλβιγίνοί, οἵτινες προήλθον ἐκ τῶν Γνωστικῶν, οἱ Ἰππόται Ναῖται, οἱ Ροδוסταυρίται καὶ οἱ Τρουβαδοῦροι ἦσαν ἀκραδάντως πεπεισμένοι ὅτι ἡ παλιγγενεσία μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἀπολυτρώσεως εἶναι ἀπαράβατος τῆς φύσεως νόμος.

Ὁ Παράκελσος, ὁ LEIBNITZ, ὁ GOETHE, ὁ HERDER, ὁ SCHOPENHAUER ἦσαν ἐνθουσιῶδεις κήρυκες τοῦ δόγματος τούτου. Εἰς τὴν Ἀσιάτις τις μετ' ἡρώτα τὸν ὀρισμὸν τῆς Εὐρώπης, λέγει ὁ SCHOPENHAUER εἰς τὰ "Πάρεργα καὶ Παραλειπόμενα", θὰ ἤμην ἠναγκασμένος ν' ἀπαντήσω πρὸς αὐτόν: Εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ κόσμου ὅπερ κατέχεται ὑπὸ τῆς ἀπιστεῦτου πλάνης ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἐκ τοῦ μηδενός καὶ ὅτι ἡ σημερινὴ γέννησίς του εἶναι ἡ πρώτη εἰς τὴν ζωὴν ἐμφάνισίς του.

Ἐκ τῶν ποιητῶν, οἵτινες ἔφαλλον τὸν νόμον τοῦτον, ἀναφέρω τὸν Λαμαρτῖνον, τὸν Ουγγῶ, τὸν Μπαλζάκ, τὸν Σέλλεϋ, τὸν Τέννyson. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀποδίδει θαυμάσια

δί' ενός τετραστίχου τὸν νόμον τῆς μετενσαρκώσεως.

“Τὴν κατοικίαν ἑνὸς κτήνους ἐδάνεισεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡρώτησεν ὁ ἄνθρωπος: εἶμαι ὀφειλέτης σου;

““Ὁχι, ἀπήντησεν ὁ Κύριος, ὁχι ἀκόμη, ἀλλ' ἀπόδος τὴν κατοικίαν καθάραν, καὶ θὰ σοὶ δανείσω ἄλλην καλυτέραν.

“Ὅποιος ἄλλοτε σὰν δοῦλος βασανίστηκε, πρίγκηψ δύναται νὰ ξαναγυρίσῃ, διὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ χαρακτῆρος του, καὶ τὰ προτερήματά του, καὶ ὅποιος ἦτο βασιλεὺς, ρακένδυτος νὰ περιπλανᾶται, διὰ πράξεις πού ἐξετέλεσεν ἢ εἶχε παραλείψῃ”.

Ἡ μετενσάρκωσις εἶναι Θεμελιώδης ἰδέα τῆς ἀνθρωπότητος, ὁσημέραι δὲ προοδεύει καὶ πιστοποιεῖται. Ἀντικρούεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, μολονότι οὐδεμίᾳ ἐπίσημος καταδικὴ εὐρίσκεται εἰς τὰς Συνόδους.

Δυστυχῶς ἡ θεωρία αὕτη, προερχομένη ἀπὸ τῆς πλέον ἀπομεμακρυσμένης ἀρχαιότητος, παρεξηγεῖται πολλάκις, ταυτιζομένη μὲ πεπλανημένας ἀντιλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας. αἵτινες μειοῦσι τὴν φιλοσοφικὴν αὐτῆς εἴξαν ἀπέναντι τῆς σκέψεως τῆς δύσεως.

Μετά τὴν μακρὰν ταύτην ἀναγκαίαν εἰσαγωγὴν θέλομεν

ἐκθέσῃ πῶς ἡ Θεοσοφία τῆς σήμερον ἀντιλαμβάνεται τὴν μετενσάρκωσιν.

Ἡ Θεοσοφία, παραδεχομένη ὅτι ὑπάρχει συνέχεια ζωῆς, ὡς ὑπάρχει καὶ συνέχεια μορφῆς, παραδέχεται ὅτι ἡ ζωὴ διατηρεῖ τὴν πείραν τῶν δοκιμασιῶν ἅς ὑφίσταται διὰ τῶν διαδοχικῶν μορφῶν.

Ἐν ὅσῳ ἡ ζωὴ κατέχει μίαν μορφήν, δρᾷ δι' αὐτῆς προσαρμοζομένη ἀναλόγως πρὸς ἑκφρασίαν ἑκάστης νεωστὶ ἀφυπνιζομένης ἐνεργείας. Ἡ μορφή μεταβιβάζει τὰς προσαρμογὰς ταύτας εἰς τὸν γόνον τῆς ὅστις, προερχόμενος ἐκ τῆς οὐσίας τῆς, ὠφείλε κατ' ἀνάγκην νὰ ἔχῃ τὰς ιδιότητας τῆς οὐσίας ἐκείνης.

Ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη ἀποδεικνύει ὁλοὲν καὶ σαφέστερον ὅτι ἡ κληρονομικότης διαδραματίζει ὁλοὲν καὶ μικρότερον μέρος εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἀνωτέρω πλασμάτων καὶ ὅτι αἱ διανοητικαὶ καὶ ἠθικαὶ ιδιότητες δὲν μεταβιβάζονται παρὰ τῶν γονέων εἰς τὸν γόνον καὶ ὅτι ὅσον ὑψηλότεραι εἶναι αἱ ἀρεταὶ τόσον περισσότερον κατάδηλον εἶναι τὸ γεγονός· τὸ τέκνον μίᾳς μεγαλοφυΐας εἶναι ἡλίθιον· κοινῆς διανοητικότητος γονεῖς γεννῶσι μίαν μεγαλοφυΐαν.

Ὅταν γεννᾶται ἓν παιδίον ἡ γενικὴ πίστις εἶναι ὅτι ἡ συνείδησις του ἐπλάσθη μετὰ τοῦ σώματος συγχρόνως. Ἡ ἰδέα αὕτη εὐκόλως ἐξηγεῖται. Ἐν τῷ παι

δίω βλέπομεν, ὡς ἐμφανίζεται ἀλλῶστε, ὅτι ἡ συνειδήσις ἀναπτύσσεται μετὰ τοῦ σώματος καὶ ἐν τῷ γέροντι ὅτι ἡ συνείδησις ἐξαφανίζεται ὅταν θνήσκῃ τὸ σῶμα. Αἱ παράλληλοι αὗται μεταμορφώσεις παρέχουσιν ἡμῖν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς συνειδήσεως.

Κατὰ τὴν Θεοσοφίαν ὁμῶς ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶναι ὁ δημιουργός, ἀλλὰ τὸ ὄργανον τῆς συνειδήσεως καὶ ἡ διάνοια εἶναι ἐντελῶς κεχωρισμένα τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ βρέφους πολὺ ὀλίγον εἶναι ευαίσθητος, καθόσον εἶναι πολὺ πλαστικός καὶ κακῆς ὁργανώσεως. Ἡ διάνοια αὐτοῦ, μὴ χρησιμοποιούμενη ὡς πρέπει, ἐλαχίσταις δημιουργεῖ ἐντυπώσεις. Ἐφ' ὅσον τὸ παιδίον ἀναπτύσσεται τόσον καὶ ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ ὁργανοῦται ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ ἡ διάνοια τοῦ ἐνημεροῦται, οὐχὶ διότι ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἐμεγεθύνθη, ἀλλὰ διότι τὸ ὄργανον ὅπερ μεταβιβάζει τὰς ἐντυπώσεις εἰς τὴν συνειδήσιν ἐβελτιώθη.

Εἰς τὸν γέροντα ὁ ἐγκέφαλος ἐξισθενεῖ καὶ καθιστᾷ τὴν φυσικὴν ἑκφρασιν τῆς διανοίας δυσχερεστέραν.

Ὁ θάνατος καταστρέφει τὸ ὄργανον καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ συνειδήσις δὲν δύναται πλέον νὰ ἐκδηλωθῇ ἐν τῷ φυσικῷ τούτῳ κόσμῳ.

Ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἀνθρώπινης συνειδήσεως δὲν ἐξαρτᾶται πλέον ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς ακριβῶς ἡ ὑπαρξὶς τοῦ μουσικοῦ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ βιολίου του. Ἀλλ' ἡ συνείδησις ὡς καὶ ὁ μουσικὸς ἔχουσιν ἀναγκὴν τῶν δύο τούτων ὀργάνων, ἰ.ε. τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ βιολίου πρὸς ἐκδήλωσιν τῶν ἐν τῷ φυσικῷ τούτῳ κόσμῳ.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἰσιν ἀναγκαῖαι εἰς τὴν μελέτην τοῦ νομοῦ τῆς μετενσάρκωσεως.

Ἡ διάνοια καὶ ὁ ἐγκέφαλος εἶναι δύο πράγματα ἐντελῶς διαφορετικά. Ὁ ἐγκέφαλος αποτελούμενος ἐξ εκατομμυρίων νευρικῶν κυττάρων μετὰ τῶν διακλαδώσεων τῶν καὶ τῆς περιβαλλούσης ταῦτα μεμβράνης εἶναι ἐν πολὺπλοκον ὄργανον, οὗτινος προορισμὸς εἶναι ἡ λήψις καὶ ἡ ἐκπομπὴ κραδασμῶν. Ἡ ἐν ἐγρηγόρσει συνείδησις εἶναι μέρος μικρὸν τῆς ολοκληρωτικῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου, μέρος ὅπερ μόνον ἐπιηρεάζει τὸν ἐγκέφαλον. Κατὰ τὴν Θεοσοφίαν εἴμεθα συνειδητὰ ἀνθρώπινα ὄντα, ἑκτός καὶ ἐντὸς τοῦ φυσικοῦ σώματος, πρὸ τῆς γεννήσεώς μας καὶ μετὰ τὸν θάνατον μας.

Ἡ ἀνθρώπινη συνειδήσις ὑπάρχει πρὸ τῆς γεννήσεως καὶ δὴ πρὸ τῆς συλλήψεως. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον θεμελιώδες γεγονός, ὅπερ πρέπει νὰ γνωρί-

ζωμεν ἐπὶ τῆς μετενσαρκώσεως.

Τὸ μικρὸν παιδίον εἶναι νεαρὸν μόνον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ σῶμα· μία ὥριμος συνείδησις ἐκ πολυαρίθμων ἀνθρωπίνων δοκιμασιῶν, συλλεγεισῶν κατὰ τὴν δικάρκειαν προηγουμένων ἐπὶ τῆς γῆς βίων, κατοικεῖ ἐντὸς τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ ζητεῖ πάντοτε νὰ ἐκδηλωθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον διὰ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Ἅλλοτερον σπουδαῖον γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ ψυχὴ, ὁ συνειδητὸς ἑαυτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, μεγεθύνεται ὡς ἓν φυτόν. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐγρηγόρσεως μέχρι τῆς λαμπρᾶς ὠριμότητος, ἀπαιτεῖται χρονικὸν διάστημα ὑπολογιζόμενον εἰς περιόδους χιλιάδων ἐτῶν. Ἡ ψυχὴ εἶναι "τελεία" κατὰ τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἐξελίξεως της, ὡς τέλειος εἶναι καὶ ὁ σπóρος ἑνὸς φυτοῦ.

Ἡ διαφορὰ ἣτις ὑπάρχει μεταξύ μιᾶς νέας ψυχῆς καὶ μιᾶς γηραιᾶς τοιαύτης εἶναι ἡ αὐτὴ ἣτις ὑπάρχει μεταξύ ἑνὸς βαλανιδίου καὶ μιᾶς δρυός.

Ἡ ἀνάπτυξις αὕτη τῆς ψυχῆς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξέλιξις τῆς συνειδήσεως, δὲν πρέπει ὅμως οὐδεμία νὰ γίνηται σύγχυσις μετὰ τῆς ἐξελίξεως τῶν φυσικῶν σωμάτων, τ.ἔ. τῆς ἐξελίξεως τῆς μορφῆς.

Ἡ ἀδιάκοπος λήψις ὑπὸ τῆς ψυχῆς νέων σωμάτων, νέων μορφῶν, καλεῖται ὑπὸ τῆς θεο-

σοφίας μετενσάρκωσις. Τοῦτο γίνεται ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ σὺμπαντι, ὃχι μόνον ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βασιλείῳ, ἀλλ' ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ φύσει.

Εἰς πᾶσαν ζῶσαν μορφήν, ἣν βλέπομεν, ἡ συνείδησις ἐξελίσσεται καὶ χρησιμοποιεῖ τὴν μορφήν πρὸς ἀπόκτησιν πείρας.

Πρὸς ἀπόκτησιν τῆς πείρας ταύτης προφανῶς πρέπει ἡ ἐξέλιξις τῆς συνειδήσεως νὰ εἶναι παράλληλος πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῆς μορφῆς.

Τοῦτο τηρεῖται πάντοτε ἐν τῇ φύσει.

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τέλειον ὄργανον, καθιστᾷ ἐφικτὴν τὴν ἐκδήλωσιν ὑψίστα ἀνεπτυγμένης συνειδήσεως, ἣν εἰς οὐδὲν κατώτερον βασίλειον ἀπαντῶμεν, καθόσον τὸ ἀνθρώπινον σῶμα μετὰ τοῦ θαυμασίου ἐγκεφάλου του εἶναι κατὰ πολὺ περισσότερον προσηρμοσμένον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς συνειδήσεως ταύτης, ἀφ' ὅτι θὰ ἦτο τὸ σχετικῶς ἀτελὲς σῶμα ἑνὸς ζώου.

Ἐν τῇ μελέτῃ τῆς φύσεως ἀνευρίσκομεν ὅτι ὁ θάνατος εἶναι πᾶντοῦ καὶ ὅτι ἐλαχίστην ἀξίαν ἔχει ἡ διατήρησις τῆς μορφῆς. Ἀνιριθμητὰ φυσικὰ σώματα καταστρέφονται διὰ νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς ἄλλα φυσικὰ σώματα νὰ ζήσωσιν.

Τὰ ὀρυκτὰ θνήσκουσι διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τροφαὶ εἰς τὰ φυτὰ, τὰ φυτὰ εἰς τὰ ζῶα καὶ τὰ ζῶα εἰς τὸν ἀνθρώπον.

Απὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ φύσις εἶναι ἓν ἀπέραντον σφαιγεῖον· τοῦτο εἶναι αἰτία τῆς ἀπελπισίας τῶν φιλοσόφων καὶ σοβαρὸν ἐπιχείρημα τῆς Ἐπιστήμης κατὰ τῆς θρησκευτικῆς εἰς τὸν Θεὸν πίστεως.

Υπὸ τὸ φῶς τῆς μετενσαρκώσεως βλέπομεν ὅτι ἐὰν ἡ φύσις ἡκίστι ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ φυσικὰ σώματα, τοῦτο πράττει καθόσον ἐν τῇ πραγματικότητι ὀλίγην ἔχουσι ταῦτα ἀξίαν. Ὁ μονὸς σκοπὸς τοῦ φυσικοῦ σώματος εἶναι νὰ παρέξῃ εἰς τὴν συνειδησιν τὰ πρὸς ἀποκτῆσιν πειρας μεσαί.

Ἡ συνειδησις καὶ ἡ ἀναμνήσις εἶναι τὸ μονὸν δι' αὐτὴν σπουδαῖον.

Ἡ φύσις καταστρεφεῖ τὰς μορφὰς ἀδιακριτῶς καὶ τοῦτο διότι ἡ συνειδησις ἣτις τὰς χρησιμοποιεῖ δὲν δύναται ν' ἀποθάνῃ καὶ ἐπειδὴ μετ' αὐτῆς διατηροῦνται ἀπαντα αἱ ἀναμνήσεις καὶ αἱ ιδιότητες. Οὐδεμίαν σοβαρὰν ἀπώλειαν ὑφίσταται αὕτη.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς μετενσαρκώσεως ἡ γῆ δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἓν ἀπέραντον σχολεῖον. Δὲν ἔχει αὕτη παρὰ μόνον ἐκπαιδευτικὸν σκοπὸν. Νὰ ἐξελίξῃ τὸν θεῖον ἐν ἡμῖν ἄνθρωπον.

Ὡς ἀκριβῶς τὸ παιδίον μεταβαίνει εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπως, ἐκμανθάνον τὰ μαθήματα, ἀποκτήσῃ πείραν καὶ προαχθῇ εἰς ἀνωτέραν τάξιν, οὕτω καὶ ἡ ψυ-

χή ἡμῶν κατ' ἐπανάληψιν ἔρχεται ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἐκμάθησιν καὶ προαγωγὴν.

Ἐν τῇ ἀπαρχῇ τῆς ἐξελιξεώς μας εἴμεθα ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει. Ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἐνσαρκώσεις διετελέσαμεν ἐν πρωτογενεῖ, οὕτως εἰπεῖν, καταστάσει καὶ κατωρθώσαμεν ν' ἀποκτήσωμεν ἠθικὰς τινὰς βάσεις, ἐπαναγεννηθημεν εἰς ἓνα ὀπωρδήποτε πολιτισμένον τόπον. Οὕτω βριδῶς ἀποκτῶντες προτερήματα καὶ γνωαίεις γεννώμεθα εἰς περιβάλλον ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ δυνηθῶμεν ν' αἰνιπτύξωμεν αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ιδιότητα, αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ χάρισμα.

Τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἐξέλιξις εἶναι ὀδυνηρὰ καὶ βραδεῖα, δεδομένου ὅτι δὲν ἐπαναγεννώμεθα ἀμέσως, ἀλλὰ διαμένομεν ἐπὶ πολὺ τόσον εἰς τὴν Καμαλόκαν ὅσον καὶ εἰς τὸ Δεβαχάν, ἀφωμοιοῦντες τὴν κτηθεῖσαν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπὶ γῆς ζωὴν πείραν ἐν τῷ αἰτιατῷ σώματι, ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἐγῶ, ἐν τῷ καρμικῷ τούτῳ ἐνδύματι τῆς ψυχῆς, τῷ ἀφθάρτῳ καὶ αἰωνίῳ. Τίνι τρόπῳ κανονίζονται τὰ τῶν ἀναγεννήσεων ἡμῶν παρὰ ἀνωτέρων πνευματικῶν ὄντοτήτων ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῶν περὶ Κάρμα μελετῶν.

Τῇ ἀληθείᾳ ἀπέχομεν παρασάγγας ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ὅπως καὶ ὁ ἄγριος ἀπέχει ἀπὸ ἡμᾶς.

Τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἰδιαιτέ-

ραν διὰ τὸν ἓνα εὐνοίαν ἢ δυσμένειαν διὰ τὸν ἄλλον. Δέν εἶναι παρὰ ζήτημα χρόνου. Ἄλλοι ἤλθον πολὺ πρότερον ἡμῶν, ἄλλοι πολὺ βραδύτερον. Μίαν ἡμέραν πάντες θὰ ἐπιτύχωμεν τὸν σκοπὸν σύμφωνα μὲ τὸ θεῖον σχέδιον.

Οὕτω, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς μετενσαρκώσεως, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἀνθρωπότητα ὡς ἀνερχομένην πανύψηλον κλίμακα πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἀγνοοῦμεν τὸ ὕψος τῆς κλίμακος καὶ ἐπὶ ποίας βαθμίδος ταύτης εὐρισκόμεθα. Τοῦτο ὅμως οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν. Βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς θ' ἀνέλθωμεν εἰς τὸ δυσθεώρητον αὐτῆς ὕψος.

Ἡ ἀτομικότης εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή. Οὐδέποτε ἀλλάσσει, ἀδιάφορον ἂν τὸ σῶμα ἡμῶν ἄλλοτε εἶναι ἀνδρὸς καὶ ἄλλοτε γυναικός. Αἱ ψυχαὶ δὲν ἔχουσι γένος. Ἡ ἀνάγκη ὅμως ἀρμονικῆς ἐξελίξεως αὐτῶν ἐπιβάλλει τὴν ἐναλλαγὴν ταύτην τῶν γενῶν.

Ἡ μετενσάρκωσις δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ δύναται νὰ γεννηθῇ εἰς σῶμα ζώου. Τοῦτο ἀπορρίπτεται ὑπὸ τῆς θεοσοφίας, θεωρούμενον ὑπ' αὐτῆς ὡς δεισιδαιμονία καὶ ὡς τελείως παράλογον.

Ὁ κύριος λοιπὸν σκοπὸς τῆς μετενσαρκώσεως εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις. Ἡ δίψα πρὸς ἀπόκτησιν πείρας, ἡ ἐπιθυμία γνώσεως, ἡ ἔφεσις ἀναμίξεως ἡμῶν εἰς τὴν

γεγονός τῆς φυσικῆς ζωῆς, ἀπασαί αἱ ἐπιθυμίαι αὗται προσκολλῶσιν ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τῶν ἀναγεννήσεων, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν δυνάμεθα ν' ἀπολυτρωθῶμεν, παρὰ μόνον ὅταν τὰς ἀποβάλωμεν ὁλοτελῶς.

Ὁ κόρος φονεύει τὴν ἐπιθυμίαν. Ὡς ὅταν κατὰ κόρον φάγωμεν δὲν ἐπιθυμοῦμεν ἄλλην τροφήν, οὕτω περὶ τὸ τέρμα μιᾶς ἐνσαρκώσεως πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀποβάλλῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ζωῆς. Δεδομένου ὅτι ἡ ἐν ἐγρηγόρσει συνειδήσις μας εἶναι, ὡς εἴπομεν ἤδη, μέρος τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν συνειδήσεως τὸ ἐσωτερικὸν ἐγὼ μας ζητεῖ πολυλὰς ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν ἐνδιαφέρει τὸ ἐξωτερικόν. Οὕτω περὶ τὸ τέλος ἐκάστης ἐνσαρκώσεως ἡ φυσικὴ συνείδησις περιωρισμένη ἐν τῷ στενῷ ὀρίζοντι μιᾶς μόνον γηϊνῆς υπάρξεως δὲν ἐπιθυμεῖ πλέον ν' ἀναγεννηθῇ· ἀλλ' ἡ ψυχὴ μας, ἣτις βλέπει τὸ πρὸ αὐτῆς λαμπρὸν μέλλον, ἀναμένει ἀνυπομόνως τὴν ἐκ νέου γέννησιν.

Ὁ μέγας σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι ν' ἀναπτύξῃ τὰς λανθανούσας δυνάμεις μας. Ἐφ' ὅσον προοδεύομεν δὲν πρυσθέτομεν τίποτε εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀφυπνίζομεν μόνον τὸ ἐντὸς ἡμῶν ὑπνῶπτον.

Ἡ ψυχὴ μας περικλείει δυνητικῶς πᾶν ὅπερ θὰ κατέχωμεν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ οἱ μέλλοντες ἐπὶ τῆς γῆς βίοι μας ἔχουσι σκοπὸν τὴν συγκομιδὴν

τῆς πείρας, ἣτις θὰ ἀφυπνίση ταχύτερον τὰς λανθανούσας ιδιότητάς μας καὶ θὰ τὰς θέσῃ εἰς κίνησιν.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν μορφῶν εἶναι ὡσαυτῶς ἓν τῶν ἔργων τοῦ σχολείου τοῦ κόσμου, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τὸ μόνον. Ἡ ἐξέλιξις τῆς ὕλης καταδεικνύει τὴν βραδείαν μεταμόρφωσιν τοῦ μεταλλοῦ εἰς φυτόν, τοῦ φυτοῦ εἰς ζῶον, τοῦ ζώου εἰς ἄνθρωπον, τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὑπεράνθρωπον. Ἡ ἐξέλιξις τῆς ζωῆς καταδεικνύει τὴν πνευματικὴν ζωὴν, ἣτις κυριαρχεῖ τῶν πάντων καὶ ἐκμανθάνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ εἶναι τελείως κυρία τῶν ὕλικῶν σωμάτων ἐντὸς τῶν ὁποίων κατοικεῖ.

Ἐν τῷ σχολεῖν τούτῳ τοῦ κόσμου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναρρίθμητοι μυριάδες ψυχῶν ἐξελίσσονται, ἐκάστη πείρα ἦν ἀποκτῶμεν μικρὰ ἢ μεγάλη ἀποτελεῖ μέρος τοῦ προγράμματος τῆς διδασκαλίας. Δὲν εἴμεθα ὅλοι βεβαίως εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ δὲν ἐκμανθάνομεν βεβαίως ὅλοι τὸ αὐτὸ μάθημα, καθόσον αἱ ψυχὴί μας δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἡλικίαν. Δὲν εἴμεθα ἐξ ἄλλου καὶ πάντες καλοὶ μαθηταί. Ἐὰν εἴμεθα τοιοῦτοι δὲν θὰ ὑφιστάμεθα τὰς τιμωρίας τῆς λύτης καὶ τῶν πόνων. Ἡ τιμωρία ἦν ὑφιστάμεθα εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀγνοίας μας καὶ τῆς ἀνυπακοῆς μας. Ἐὰν βιαζώμεθα νὰ ἐκμάθωμεν ταχέως, ἐὰν γνωρίζωμεν μετὰ χα-

ρὰς νὰ συλλέγωμεν πᾶν γεγονὸς ὡς ἓν πολῦτιμον δῶρον, ἐὰν θέλωμεν νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν πρὸς τὴν θεότητα ἐξέλιξιν, ἡ ἀνάπτυξις μας θὰ εἶναι ταχεία καὶ ἡ εὐτυχία μας τελεία.

Ἐφ' ὅσον ὁ τροχὸς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου περιστρέφεται, ἐκμανθάνομεν μετὰ πόνου νὰ εὐρύνωμεν τὰ ὅρια τοῦ ἀτομικοῦ μας κύκλου, τοῦ κατ' ἑαυτὸ ἐγωϊστικοῦ καὶ ἀρχίζομεν νὰ περιλαμβάνωμεν ἐν τῷ κύκλῳ ἐκεῖνῳ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα. Μετ' οὐ πολὺ ἐν τῷ κύκλῳ προστίθενται οἱ φίλοι. Βραδύτερον ἐντὸς τοῦ κύκλου περιλαμβάνεται τὸ ἔθνος καὶ τέλος ὁ κόσμος ὁλόκληρος. Ὁ ἐγωϊσμὸς μας μετεβλήθη οὕτω εἰς ἀλτρουϊσμόν, καθόσον θεωροῦμεν πᾶν ὄν ὡς ἡμᾶς αὐτοὺς χωρὶς οὐδένα νὰ ἐξαιρῶμεν τοῦ κύκλου μας. Τοῦτο εἶναι τὸ στάδιον τῶν σωτήρων τοῦ κόσμου, τὸ στάδιον εἰς ὃ δὲν ἐφθάσαμεν εἰσέτι, τὸ στάδιον εἰς ὃ μίαν ἡμέραν θὰ εἴμεθα.

Κατὰ τὴν Ἀρχαίαν Σοφίαν καὶ τὸν Ἀποκρυφισμόν ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν διὰ τὸν φυσικὸν θάνατον τῆς Καρμολόκας καὶ τοῦ Δεβαχάν, ἀπόλλυσι τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, τὰ διάφορα σώματα αὐτοῦ, τὸ φυσικόν, τὸ ἀστρικόν, τὸ νοητικόν. Πάντα ταῦτα ἀποσυντίθενται καὶ τὰ μέρη αὐτῶν ἐπαναμιγνύονται μετὰ τῶν ὕλικῶν τῶν ἀντιστοίχων αὐτῶν πεδίων.

Ἡ συνοχή τοῦ ἀνθρώπου μετὰ

τοῦ φυσικοῦ φορέως διασπᾶται τελείως καὶ ἐντελῶς, ἀλλὰ τὸ ἀστρικὸν καὶ τὸ νοητικὸν σῶμα παραδίδουσιν εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὸ ἐγώ, τὰ σπέρματα τῶν ιδιοτήτων καὶ προτερημάτων ἅτινα προέρχονται ἐκ τῶν ἐνεργητικότητων τῆς ἐπιγείου ζωῆς. Ταῦτα ἀποθηκεύονται ἐν τῷ αἰτιατῷ σώματι, ὡς σπόροι τῶν προσεχῶν ἀστρικῶν καὶ νοητικῶν σωμάτων. Κατὰ τὸ στάδιον ἐκείνο μόνον αὐτὸς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἀπομένει. ὁ ἐργάτης ὅστις ἐκόμισε τὴν συγκομιδὴν οἶκοι, καὶ τρέφεται ἐξ αὐτῆς μέχρις ὅτου ἔπαισα ἀφομοιωθῇ ἐν αὐτῷ. Ἡ αὐγὴ μιᾶς νέας ζωῆς ἀρχίζει καὶ πρέπει νὰ σπείσῃ ἐκ νέου εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ μέχρι τῆς ἐσπέρας.

Ἡ νέα ζωὴ ἀρχίζει διὰ τῆς ζωογονήσεως τῶν νοητικῶν σπερμάτων, ἅτινα προσελκύουσι ὑλικά τῶν κατωτέρων νοητικῶν ἐπιπέδων μέχρις ὅτου ἀναπτυχθῇ ἐξ αὐτῶν ἐν νέον νοητικὸν σῶμα, ὅπερ θ' ἀντιπροσωπεύῃ ἐπακριβῶς τὸ στάδιον τῆς νοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ θὰ ἐκδηλοῖ ἀπάσας τὰς νοητικὰς δυνάμεις ὡς ὄργανα. Αἱ δοκιμασίαι τοῦ παρελθόντος δὲν ὑφίστανται ὡς νοητικαὶ εἰκόνες ἐν τῷ νέῳ τούτῳ σώματι ὡς νοητικαὶ εἰκόνες ἀπωλέσθησαν ὅτε τὸ παλαιὸν νοητικὸν σῶμα ἀπώλλετο. Μόνον ἡ οὐσία των, τ' ἀποτελέσματα τῶν ιδιοτήτων των

παραμένουσι. Ταῦτα ἦσαν ἡ τροφή τῆς διανοίας, τὰ ὑλικά ἅτινα διέπλασεν αὕτη εἰς δυνάμεις, καὶ ἐν τῷ νέῳ σώματι ἐπανεμφανίζονται αἱ δυνάμεις, καθορίζουσι τὰ ὑλικά. αὐτοῦ καὶ σχηματίζουν τὰ ὄργανά του. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἐγώ, ἐπενδύσῃ οὕτως ἑαυτὸν διὰ νέου σώματος διὰ τὴν ἀρχομένην ἐπὶ τῶν κατωτέρων νοητικῶν ἐπιπέδων ζωὴν του, προχωρεῖ διὰ τῆς ζωογονήσεως τῶν ἀστρικῶν σπερμάτων πρὸς ἀπόκτησιν ἀστρικοῦ σώματος διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ἀστρικοῦ πεδίου ζωὴν του. Αὕτη ἀντιπροσωπεύει ἐκ νέου ἐπακριβῶς τὴν δυναμικὴν αὐτοῦ φύσιν, πιστῶς ἀναπαράγουσαν τὰς ιδιότητας αἰτίνες εἶχον ἐξελιχθῇ κατὰ τὸ παρελθόν, ὡς οἱ σπόροι ἐπαναπαράγουσι τὸ συγγενὲς δένδρον. Οὕτω ὁ ἄνθρωπος ἵσταται, ἐφοδιασμένος πλήρως διὰ τὴν προσεχῇ ἐνσάρκωσιν, τῆς ἀναμνήσεως τῶν γεγονότων τοῦ παρελθόντος τοῦ εὐρισκομένης ἀποκλειστικῶς ἐν τῷ αἰτιατῷ σώματι, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ διαρκεῖ μορφῇ ἐν τῷ μοναδικῷ σώματι, ὅπερ διέρχεται ἀπὸ ζωῆς εἰς ζωὴν.

Ἐν τῷ μεταξύ λαμβάνει χώραν ἐξωτερικὴ ἐπὶ αὐτοῦ ἐνεργεια διὰ νὰ ἐφοδιασθῇ μὲ φυσικὸν σῶμα κατάλληλον πρὸς ἔκφρασιν τῶν ιδιοτήτων του. Εἰς παρελθόντας βίους εἶχε συνάψει δεσμούς, ἀναλάβει ὑποχρεώσεις ἀπέναντι ἄλλων ἀν-

θρωπίνων ὄντων, καὶ τινὰ τούτων καθορίζουσιν ἐν μέρει τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Ὑπῆρξεν οὗτος πηγὴ εὐτυχίας ἢ δυστυχίας εἰς ἄλλους· τοῦτο εἶναι παρὰ γων καθορίζων τοὺς ὅρους τῆς ἐρχομένης ζωῆς του. Ἡ θυμικὴ του φύσις εἶχε τύχην καλῆς ἀγωγῆς, ἢ εἶναι ἀσύμμετρος καὶ στασιαστικὴ. Τοῦτο λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν φυσικὴ κληρονομικότητα τοῦ νέου σώματος. Ἐκαλλιέργησεν ὠρισμένης νοητικᾶς δυνάμεις, οἷαι εἶναι αἱ καλλιτεχνικαί· αὗται θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καθόσον ἐκ νέου ἐνταῦθα ἡ φυσικὴ κληρονομικότης εἶναι σπουδαῖος παρὰ γων, διότι ἀπαιτεῖται λεπτότης νευρικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἀπτής εὐαισθησίας. Καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἐν ἀτέρμονι ποικιλίᾳ. Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἔχη ἢ καὶ θὰ ἔχη ἐν αὐτῷ πολλὰ ἀσυμβίβιστα χαρακτηριστικά, οὕτως ὥστε μόνον ὀλίγα νὰ δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ἑνὸς οἰουδὴποτε σώματος ὅπερ θὰ ἐπρομηθεύετο καὶ ὥς ἐκ τούτου πρέπει νὰ συλλεγῇ ὁμὰς τῶν δυνάμεων του, ἰκανὴ πρὸς ταυτόχρονον ἐκφρασιν. Πάντα ταῦτα εἶναι ἔργον, ὥς εἵπομεν, ὠρισμένων ἰσχυρῶν πνευματικῶν ὄντοτήτων, καλουμένων συνήθως κυρίων τοῦ Κάρμα, διότι ὑπηρεσία αὐτῶν εἶναι νὰ ἐπιβλέπωσι συνεχῶς εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν

πράξεων. Κρατοῦσι τὰ νήματα τῆς εἰμαρμένης καὶ ὁδηγοῦσι τὸν μετενσαρκούμενον ἄνθρωπον εἰς τὸ καθορισθὲν ὑπὸ τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ περιβάλλον, τὸ ἐκλεχθὲν ἀσυνειδήτως κατὰ τὴν παρελθούσαν ζωὴν του.

Οὕτω καθορίζεται ἡ φυλὴ, τὸ ἔθνος, ἡ οἰκογένεια καὶ δίδεται ἡ διάπλασις, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τοῦ φυσικοῦ σώματος, ἢ ἰκανὴ πρὸς ἐκφρασιν τῶν προτερημάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ παραγωγὴν τῶν ἀποτελεσμάτων, ὧν τὰς αἰτίας ποτέ ἐδημιούργησε, ὑπὸ τῶν κυρίων τοῦ Κάρμα. Τὸ νέον διπλοῦν αἰθερικόν, πανομοιότυπον τοῦ φυσικοῦ, παρασκευάζεται ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς μητρός διὰ τῆς ἐνεργείας στοιχειακοῦ, ζωογονουμένου ὑπὸ τῆς σκέψεως τῶν κυρίων τοῦ Κάρμα.

Τὸ χονδροειδὲς σῶμα δομεῖται ἐν τῷ διπλῷ αἰθερικῷ μόριον πρὸς μόριον. Ἡ φυσικὴ κληρονομικότης διέπει πλήρως τὰ χρησιμοποιούμενα ὑλικά. Αἱ σκέψεις καὶ τὰ πάθη τοῦ περιβάλλοντος, ἰδίᾳ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός, ἐπηρεάζουσιν τὸ δομοῦν στοιχειακόν εἰς τὸ ἔργον του καὶ τὰ ἄτομα μετὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐνσαρκούμενος ἄνθρωπος εἶχε σχηματίσει κατὰ τὸ παρελθὸν δεσμούς, ἐπηρεάζουσιν οὕτω τοὺς προετοιμαζομένους, διὰ τὴν νέαν ἐπὶ γῆς ζωὴν του φυσικοὺς ὅρους. Ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων ἐπίσης τὸ

νέον ἀστρικόν σῶμα ἔρχεται εἰς ἐπαφήν μετὰ τοῦ διπλοῦ αἰθερικοῦ, καὶ ἐξασκεῖ σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ του. Δι' αὐτοῦ τὸ νοητικόν σῶμα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ ὀργανισμοῦ, παρασκευάζον αὐτὸν ν' ἀποβῇ κατάλληλον ὄργανον, δια τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι ἔκφρασιν. Ἡ ἐπιρροὴ αὕτη ἀρχίζει, κατὰ τὴν πρότῃς γεννήσεως ζωὴν οὕτως ὥστε ὅταν ἐν παιδίον γεννηθῇ, ὁ ἐγκεφαλικὸς σχηματισμὸς του φανερώσῃ τὴν ἑκτασιν καὶ τὴν ἰσορροπίαν τῶν νοητικῶν καὶ ἠθικῶν προτερημάτων του καὶ συνεχίζεται μετὰ τὴν γέννησιν. Ἡ δόμησις αὕτη τοῦ ἐγκεφαλοῦ καὶ τῶν νεύρων καὶ ἡ συνύφανσις αὐτῶν πρὸς τὰ ἀστρικὰ καὶ νοητικὰ σώματα, ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὁπότε ἡ ἐπαφή μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ φορέως εἶναι πλήρης καὶ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐπιδρᾷ ἔκτοτε δι' αὐτοῦ καὶ οὐχὶ ἐπὶ αὐτοῦ. Μέχρι τῆς ἡλικίας ταύτης ἡ συνείδησις τοῦ ἐγὼ εὐρίσκεται μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ἀστρικοῦ πεδίου ἢ ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ τοιοῦτου. Τοῦτο καθίσταται συχνάκις καταφανὲς ἐκ τῶν ἐμφανιζομένων εἰς τινὰ μικρὰ παιδιὰ ψυχικῶν δυνάμεων. Βλέπουσι συνήθως ταῦτα ἀόρατους συντρόφους καὶ θαυμάσια τοπία, ἀκούουσι μὴ ἀκουομένας ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῶν φωνὰς καὶ

συλλέγουσιν ἐκ τοῦ ἀστρικοῦ σώματος παντοειδεῖς θελκτικὰς καὶ ὠραίας φαντασίας. Τὰ φαινόμενα ταῦτα γενικῶς παύουσιν εὐθύς ὡς τὸ ἐγὼ ἀρχίσῃ νὰ ἐργάζεται δραστηκῶς διὰ τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ φορέως. Τὸ σνειροπόλον παιδίον ἀποβαίνει τότε κοινὰς τύπος παιδὸς ἢ κορασίου, πρὸς μεγάλην συνήθως ἀνακούφισιν τῶν ἀνησύχων γονέων, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὴν αἰτίαν τῆς παραδοξότητος τοῦ τέκνου των.

Κατὰ γενικὸν κανόνα τὸ ἐγὼ δὲν δύναται νὰ ἐκλέξῃ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ.

Τοῦτο ὡς ἀνεπείρομεν ἤδη, εἶναι ἔργον τῶν Κυρίων τοῦ Κάρμα.

Τὸ γένος ὡσαύτως καθορίζεται ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐγὼ. Πασιδὴλον ὅτι τὸ ἐγὼ ἐν σώματι γυναικὸς θ' ἀναπτύξῃ ἄλλα προτερήματα καὶ ἄλλα τοιαῦτα γεννώμενον εἰς σῶμα ἀνδρὸς. Διὰ τοῦτο γεννᾶται ὅτε μὲν ὡς ἀνὴρ, ὅτε δὲ ὡς γυνή καὶ ἐν τῷ τέρματι τῆς ἐξελίξεώς του ὁ χαρακτηριστὴρ θὰ εἶναι λαμπρὸν κρᾶμα τῶν ἀρετῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Ὁ μεταξὺ δύο ἐνσαρκώσεων χρόνος ποικίλλει, καθόσον τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τριῶν παραγόντων.

1) Ἐκ τοῦ χρονικοῦ ὁρίου τῆς προηγούμενης γῆϊνης ζωῆς.

Κατὰ γενικὸν κανόνα μακρὰ ἐπὶ γῆς ζωὴ ἀκολουθεῖται ὑπὸ μα-

κράς ὡσαύτως τοιαύτης ἐν τῷ ἀοράτῳ κόσμῳ.

2) Ἐκ τῆς δράσεως τῆς προηγούμενης γηϊνῆς ζωῆς.

Βίοι πνέες εἶναι εἰρηνικοὶ καὶ μονότονοι, ἐν ᾧ ἄλλοι εἶναι πλήρεις παντοδαπῶν συμβάντων.

Ὅσον περισσότερο συλλέγει τὸ ἐγὼ πεῖραι, τόσον μακρότερον τὸ μεταξὺ τῶν δύο ἐνσαρκώσεων διάστημα.

3). Ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐξελίξεως.

Ὅσον περισσότερο ἔχει ἐξελιχθῇ ἡ ψυχὴ, τόσον περισσότερο παραμένει ἐν τῷ οὐρανίῳ κόσμῳ.

Ἐρευνᾷ τῶν ὁρατικῶν κατέδειξαν ὅτι τὸ μεταξὺ δύο ἐν

σαρκώσεων διάστημα ποικίλλει μεταξὺ 5 ἐτῶν δια τοὺς κατωτέρους ἀνθρωπίνους τύπους καὶ 2300 ἐτῶν δια τὰς πλέον ἐξελιγμένους ὀνιότητες. Ὁ μέσος ὅρος εἶναι 500 περίπου ἔτη.

Ἡ μετενσαρκωσις δὲν ἐξ ακολουθεῖ ἐπ' ἀόριστον. Ὅταν ἐκμάθωμεν τὰ μαθήματα, ἀπὸ διδάσκονται εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Κόσμου, δὲν θὰ ἐνσαρκωθῶμεν πλέον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐκτὸς ἐν ἡμεῖς αὐτοὶ ἐθελουσίως ἐπανέλθωμεν διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν νεωτέρων ἀδελφῶν μας.

(Συνεχίζεται εἰς τὸ προσεχές τεύχος)

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΙΗΣΟΥΣ

Ποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ απόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Ρενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Συρέ. ● Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Δρχ. 100

Οἱ Θεοσοφικὲς Ἑκδόσεις

Ἐξέδωσαν καὶ κυκλοφοροῦν
Δύο νέους ἐνδιαφέροντες τόμους
Ἀπόκτημα γιὰ κάθε Βιβλιοθήκη

Dr Annie Bejant

Ὁ Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς
μετάφρ. Αἰμιλίας Ἰβου
σελ. 270 Δρχ. 350

**ΙΛΙΣΟΣ Ἐπιλογὴ πενταετίας
1966 – 1970**

σελ. 384 Δρχ. 500

Ὁ κ. Κωστῆς Μελισσαρόπουλος συνιστᾷ ἰδιαίτερως τὸν τόμον αὐτὸν καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν τοὺς ἐτήσιους τόμους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ (ἀπὸ μακροῦ ἐξαντλημένοι) καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ τοὺς ἔχουν.

Εἶναι ὁ καλῦτερος τόμος τοῦ ΙΛΙΣΟΥ.

Ἀφιέρωμα στὴν παγκόσμια ἡμέρα τῶν ζώων

Λούλας Δ. Κωνσταντινίδου

ΜΗ ΘΥΜΩΝΕΤΕ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Μὴ θυμώνετε μὲ τὰ ζῶα,
μὴν τὰ διώχνετε ἀπὸ κοντὰ σας.
Τὸ βλέμμα σας, ἄς μὴ τὰ χτυπᾷ ἀσπλαχνα,
μὴν τοὺς ρίχνετε τὴν ἀδιαφορία σας.
Ὁ λόγος σας εἶναι ψωμί καὶ νερό
καὶ κάτι πὶο πάνω ἀπὸ ἓνα χᾶδι τρυφερό.
Μὴ θυμώνετε μὲ τὰ ζῶα,
ἔχουν ἐπάνω τους σφραγίδα δωρεᾶ τὴν ὑπομονῇ
κι ὁλάνοιχτη αὔριο τὴν πύλη τῶν Οὐρανῶν.

Αἰδ. Ζάνος Γουγουτᾶς

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ

Τὰ Ζῶα ποὺ βρίσκονται στὴν ἐξουσία μας πρέπει νὰ ἀπολαμβάνουν τὴν ἀγάπη καὶ φροντίδα μας γιὰ τὴ ζωὴ τους.
Καὶ εἶναι εὐλογία Θεοῦ ὅπου καὶ στὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα χάρις στὶς εὐγενικὲς καρδιὲς ιδρύθηκε «στέγη ζώων», γραφεῖα ὁδὸς ΣΟΦΙΑΣ ΣΛΗΜΑΝ 30, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΥΣ, ΑΘΗΝΑΙ καὶ αὐτὸ λιγοστεύει τὴ ντροπὴ μας γιὰ τὴν ἀδιαφορία μας καὶ συχνὰ βαρβαρότητά μας πρὸς τὰ ζῶα ποὺ ἡ θεία πρόνοια τὰ ἔβαλε μαζὺ μας μέσα στὴν Κιβωτὸ τοῦ ΝΩΕ, σὰν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὰ πλάσματά του.

Ἐδῶ στὴν Ἀμερικὴ σκύλους καὶ γάτες τοῦ δρόμου δὲν βλέπεις. Τὰ Ζῶα αὐτὰ εἶναι οἰκότροφα καὶ ἀπολαμβάνουν τὴν πρέπουσαν ἀγάπη καὶ συστηματικὴ μέριμνα.

Μάλιστα ὑπάρχουν ἐμπορικὰ καταστήματα ποὺ πωλοῦν σπίτια γιὰ σκυλιὰ καὶ γάτες, καὶ χειμωνιάτικα φορέματα γιὰ σκύλους, ἀκόμη καὶ σὲ πολλὰ παντοπωλεῖα εἰδικὸν τμήμα — ΤΡΟΦΙΜΑ ΓΙΑ ΣΚΥΛΟΥΣ, ΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΥΛΑΚΙΑ», καθὼς καὶ κλινικὲς γιὰ ζῶα.

Δὲν εἶναι ὑστερία ἀλλὰ κατανόηση τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἠθικῆς του

εύθυνης γιά τὰ ζῶα πού τὰ ὑπόταξε στὸν ἑαυτὸν του καὶ πρέπει νὰ μεριμνᾷ γι' αὐτὰ ἀπὸ καθήκον καὶ ἀγάπη καὶ ἔτσι δείχνει καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸ του, σὰν πολιτισμένος ἄνθρωπος.

DETROIT, MICH.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΜΑΣ ΣΤΑ ΖΩΑ

Τοῦ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐδῶ καὶ μέρες, ἐρευνώντας τὸ Ζακυνθινὸ μου ἀρχεῖο, βρῆκα κάποιο φύλλο τῆς «Ζακυνθινῆς φωνῆς» στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς δεκαετίας τοῦ 30. Μέσα ἐκεῖ εἶδα μὲ συγκίνηση τὸ **ψήφισμα γιὰ τὴν προστασία τῶν ζώων**, πού κάμαμε μαθητὲς καὶ μαθήτριες τῆς ΣΤ' τάξης κί' ἄλλων τάξεων τοῦ Γυμνασίου Ζακύνθου. Τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καὶ γιὰ τὴ σημερινή. Γιατί, ὅπως θὰ ἐπιχειρήσω πρὸ κάτω νὰ κάμω μιὰ συγκριτικὴ σκέψη, οἱ δύο αὐτὲς ἐποχὲς χωρίζονται ἀπὸ τὸ κοσμοϊστορικὸ ὁρόσημο τῆς 1ης τοῦ Σεπτεμβρίου 1939, πού ἄρχισε ὁ β' παγκόσμιος πόλεμος.

Ἐρχονται συνέχεια πληροφορίες ἀπὸ τὴ Δυτικὴ Εὐρώπη, ὅτι ἡ ζωοφιλία εἶναι κάτι πολὺ στενὰ δεμένο μὲ τὴν ὑπαρξὴ τῆς ζωῆς τους.

Στὸν τόπο μας πού μὲ μιὰ ἀπερίγραπτη ἐξαιλλοσύνη ἡ ὁδήγη-

ση κάθε μεταφορικοῦ μέσου δὲν ἀποτελεῖ εἶδος ἀνάγκης μόνο, ἀλλὰ ψυχαγωγία κί' ἐπίδειξης, ἀδιαφοροῦν οἱ ὁδηγοὶ ἂν συναντήσουν μπροστὰ τους ἀνθρώπους ἢ ζῶα. Κί' ἔτσι ἡ ἐξόντωση τῶν συνανθρώπων μας καὶ τῶν διαφόρων ζώων ἀφήνει ἀδιάφορους, τοὺς ὁδηγούς γιὰ τὴν παράξενη ψυχαγωγία, πού βρῆκε ὁ ἄνθρωπος στὸ διάστημα τῆς ἱστορικῆς του διαδρομῆς.

Στὴν Ἀρχαία Αἴγυπτο, σύμφωνα μὲ τὶς πληροφορίες πού μᾶς δίνει ὁ Διόδωρος, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προστασία τῶν ζώων ἦταν ἀνεπτυγμένη στὸ πρὸ ἀνώτερο σημεῖο πολιτισμοῦ της. Γράφει λοιπὸν ὁ Διόδωρος «...σέβονται οἱ Αἰγύπτιοι ἕνα τῶν ζώων τούτων καθ' ὑπερβολὴν οὐ ζῶντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντα, οἷον αἰλοῦρους καὶ τοὺς ἰχνεύμονας κύνας...».

Καὶ πάρα κάτω γράφει μὲ τὸν τρόπο φρόντιζαν οἱ Ἀρχαῖοι Αἰ-

γύπτιοι γιά τήν τροφή τῶν ζώων «... τοῖς δέ αἰλούροισι, καί τοῖς ἰχθυόμοσι κατατρίπτοντες τοὺς ἄρτους εἰς γάλα καί πομπύζοντες παραπιθέασιν ἢ τῶν ἰχθύων τῶν ἐκ τοῦ Νείλου κατατέμνοντες ὡμῶς σιτίζουσιν. Ὡσαύτως δέ καί τῶν ἄλλων ζώων ἐκάστῳ γένει τήν ἀρμόζουσαν τροφήν χορηγοῦσιν».

Σήμερα δυστυχῶς οὔτε τὸ σχολεῖο, οὔτε καμμιὰ ἠθικο-πνευματική ὀργάνωση δουλεύει

γιά τήν καλλιέργεια τῆς ἀγάπης καί στοργῆς στὰ ζῶα. Ἀλλ' ἀντίθετα παρατηρεῖται ὅτι καλλιεργεῖται ἡ ἰδέα γιά τήν ἐξόντωση κί ἀδιαφορία τῆς ὑπαρξης τῶν ζώων. Ὡστόσο ἐλπίζουμε ὅτι αὐτὸ τὸ ἀξιοσημεῖωτο ψήφισμα γιά τήν ἀγάπη μας στὰ ζῶα, ποὺ κάμαμε στὶς παραμονές τοῦ β' παγκοσμίου πολέμου μαθητὲς καί μαθήτριες τοῦ Γυμνασίου Ζακύνθου, ν' ἀποτελέσει κάποιο ἐρέθισμα γι' αὐτὸν τὸν ὑπέροχο σκοπὸ.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

Μαθητῶν καί Μαθητριῶν τοῦ ἐν Ζακύνθῳ Γυμνασίου ἐπὶ τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου, ἡμέρα παγκοσμίως ἀφιερωμένη εἰς τὴν προστασίαν τῶν ζώων.

Σήμερον 4ην Ὀκτωβρίου, ἡμέραν ἀφιερωμένην ὑπὸ τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος εἰς τὴν προστασίαν τῶν ζώων, οἱ μαθηταὶ καί αἱ μαθήτριαι τοῦ Γυμνασίου Ζακύνθου, συνελθόντες εἰς τὸ οἶκημα τοῦ Γυμνασίου καὶ λαβόντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι χαρακτηριστικὸν παντὸς πεπολιτισμένου καὶ διαπνεομένου ὑπὸ εὐγενῶν συναισθημάτων ἀνθρώπου εἶναι ἡ παντοιοτρόπως ἐκδηλουμένη συμπάθεια καὶ προστασία αὐτοῦ πρὸς τὰ πλάσματα τῆς φύσεως καὶ συνεπῶς πρὸς τὰ ζῶα, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία διδάσκουσα τὴν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν

ἀνθρώπων δὲν ἀποκλείει τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ ζῶα, δημιουργήματα καὶ ταῦτα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀπεναντίας τὴν ὑποδεικνύει, ὅτι τὰ ζῶα ἀνέκαθεν προσφέρουν ἀνεκτιμήτους καὶ ἀπείρους πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὑπηρεσίας, ὅτι ἐπειδὴ ταῦτα εἶναι πλάσματα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀδύνατα καὶ συνεπῶς ἔχουν ἀνάγκην προστασίας ἄλλων ἰσχυροτέρων σωματικῶς καὶ πνευματικῶς, ὁ πεπολιτισμένος ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ τὰ ἀγαπᾷ, νὰ τὰ προστατεύῃ καὶ νὰ μὴ τὰ μεταχειρίζεται κακῶς ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ μεγάλη ἰδέα τῆς ζωοφιλίας εὐρίσκεται ἐν τῇ γεννέσει της καὶ συνεπῶς ἔχει ἀνάγκην θερμότητος καὶ φανατικῆς υποστηρίξεως, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς, ὁ ἀνέκαθεν φημιζόμενος διὰ τὴν λειπτότητα καὶ εὐγέ

νειαν τῶν συναισθημάτων του, πρέπει καὶ ἐν προκειμένῳ ν' ἀποβῇ εἰς ἐκ τῶν πρωτοπόρων τῆς ιδέας τῆς ζωοφιλίας, ιδίως δὲ οἱ μορφωμένοι καὶ ἡ σήμερον μαθητιῶσα νεολαία, ἥτις αὐριον θὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους.

Διαδελοῦν

Ὅτι τασσόμεναι παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ἑταιρίας Προστασίας τῶν ζώων, εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ τὴν συνδράμουν εἰς τὸ μέγα καὶ ἐπίμοχθον ἐκπολιτιστικὸν καὶ διαπνεόμενον ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων συναισθημάτων τῆς ἀλληλεγγύης, ἔργον τῆς, καὶ ὅτι, καταννοοῦντες πλήρως τὴν μεγάλην σημασίαν

τῆς προστασίας τῶν ζώων καὶ πράττοντες πᾶν ὅ,τι δύνανται ὑπὲρ αὐτῶν, θὰ προσπαθήσουν νὰ προπαγανδίσουν παντοιοτρόπως διὰ τὴν διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν τῆς ιδέας τῆς ζωοφιλίας, ἥτις εἶναι ἴδιον πάσης εὐγενοῦς ψυχῆς.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 9/8/1937.

Οἱ ἀντιπρόσωποι

τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν Ἀρ. Μάνεσης, Π. Βλαχόπουλος, Β., Βούρτσης, Σ. Μυλωνᾶ, Δ. Ἀσκούνης, Μ. Κεφαλληνοῦ. Κ. Καψάσκης, Χ. Σιμώνη, Γ. Μουζάκης, Ε. Τερεζάκη, Π. Σοφός, Μ. Κοριατοπούλου, Δ. Ξένος, Μ. Χαροκόπου, Ν. Λαλῶτης.

Ὅχι πιά ἀδέσποτα καὶ μέ... ταυτότητα

Ἡ ΔΗΜΟΣΙΑ ὑγεία καὶ ἡ ζωοφιλία ὁρακιάζονται καθημερινὰ στοὺς δρόμους, σὲ κάθε σημεῖο, ὅπου ἓνας... σκύλος μπορεῖ νὰ ἔχει συναπάντημα μὲ ἄνθρωπο, αὐτοκίνητο ἢ κάθε εἶδος τροχοφόρο.

Καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς δοκιμασίας τὰ ξέρουμε ὅλοι λίγο πολύ. Ἐκεῖνο πού δὲν ξέρουμε ὅμως εἶναι πόσα ἐπιτέλους εἶναι τὰ ἀδέσποτα σκυλιά. Καὶ πὼς θὰ λυθοῦν τὰ προβλήματα πού δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη κυκλοφορία τους

— προβλήματα, πού, κατὰ πολλοὺς, δὲν εἶναι λίγα, εἴτε πρόκειται γιὰ τὴ δημόσια ὑγεία, εἴτε γιὰ τὴ ζωοφιλία.

Νὰ, ὅμως πού ξεκινάει ὀριστικὰ ἡ προσπάθεια τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας νὰ λυθοῦν τὰ προβλήματα. Σύμφωνα μὲ χθεσινὲς ἀνακοινώσεις, μὲ προεδρικὸ διάταγμα, πού θὰ πρωθηθεῖ σύντομα θὰ ἀντιμετωπίζονται τὰ προβλήματα τῶν ἀδέσποτων ζώων. Στὸ διάταγμα αὐτὸ θὰ συμπεριλαμβάνον-ται ὅσα συμφωνήθηκαν σὲ συ-

ζητήσεις των υπευθύνων του υπουργείου Γεωργίας με τους εκπροσώπους του Κτηνιατρικού Συλλογού και φιλοζωικού σωματίου.

Και πρώτα πρώτα τα σκυλιά θα αποκτήσουν «ταυτότητα». Θα γίνει καταγραφή των σκύλων από συνεργεία της κτηνιατρικής υπηρεσίας, που θα συγκροτηθούν σε όλους τους νομούς. Τα συνεργεία αυτά θα καταγράψουν τα σκυλιά, που ανήκουν σε κάποιον, δίνοντας ταυτόχρονα μία ειδική πλακέτα, που θα τοποθετείται στο περιλαίριο κάθε σκύλου. Η πλακέτα αυτή θα γράφει έναν αριθμό, που θα παραπέμπει σε μητρώο, στο οποίο θα γράφεται ο κύριος του σκύλου και η κατοικία του.

Τα ίδια συνεργεία θα κάνουν ιατρική εξέταση των σκύλων, που θα έχουν καταγράψει, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και θα δίνουν πιστοποιητικό υγείας.

Εξέταση του σκύλου θα μπορεί να γίνεται και από ιδιώτη κτηνίατρο, ο οποίος κατόπιν θα πρέπει να στέλνει αντίγραφο του πιστοποιητικού υγείας στην κτηνιατρική υπηρεσία, στα μητρώα της οποίας έχει καταγραφεί ο σκύλος. Εκτός από την πλακέτα θα γίνεται και σήμανση του σκύλου με ειδικό τατουάζ, στο εξωτερικό του αυτιού.

Η όλη διαδικασία της καταγραφής πιστεύεται ότι θα έχει

ολοκληρωθεί σε έξι μήνες, από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος.

Η Κτηνιατρική Υπηρεσία έχει ήδη προχωρήσει στη συγκρότηση των συνεργείων, την κατασκευή των πλακέτων και την αγορά των μηχανημάτων, που χρειάζονται για τη σήμανση. Μετά την καταγραφή και τη χορήγηση «αριθμού ταυτότητας», οι υπόλοιποι σκύλοι θα θεωρούνται άδεσποτοι και θα περισυλλέγονται. Η περισυλλογή θα γίνεται από συνεργεία της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας σε κάθε νομό, υπό την επίβλεψη κτηνίατρου.

Στην περιοχή Αττικής, εξέτασής τους θα δημιουργηθεί κυνοκομείο. Οι σκύλοι, που θα περισυλλέγονται, θα φυλαγονται για 15 μέρες, για την περίπτωση που θα βρισκόταν άτομα που θα τους θέλουν. Για να γίνεται ευκολότερη η ανεύρεση κυρίων, θα ανακοινώνονται κατατακτικά διαστήματα οι ράτσες των σκυλιών, που υπάρχουν στο κυνοκομείο, και θα υπάρχει «βιβλίο ανάμνησης», στο οποίο θα μπορεί να γράφεται κάποιος που θέλει σκύλο όρισμένης ράτσας. Στο διάστημα, μέχρι να δημιουργηθεί το κυνοκομείο της Αττικής, θα γίνεται περισυλλογή των άδεσποτων σκύλων από τους φορείς περισυλλογής, που υπάρχουν. Στην υπόλοιπη χώρα και όπου δεν υπάρχουν τέτοιοι φορείς ή πε-

ρисуλλογή θά γίνεται από τήν Κτηνιατρική Υπηρεσία τοῦ νομοῦ, θά περισυλλέγονται ὅσα ζῶα εἶναι χτυπημένα (ἀπό αὐτοκίνητο κλπ), γέρικα, ἀρρωστα ἢ ἐπικίνδυνα. Τό ἄν εἶναι πράγματι ἐπικίνδυνα θά κρίνεται τελικά ἀπό τόν κτηνίατρο τῆς ἀρμόδιας ὑπηρεσίας.

“Ὅπως, ὅμως, ἀνακοίνωσε τό ὑπουργεῖο Γεωργίας «σημαντικός παράγοντας μείωσης τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀδέσποτων σκύλων θά εἶναι ἡ προσπάθεια ἐνημέρωσης καί διαφώτισης, πού θά γίνει, μέ σκοπό νά ἀλλάξει ἡ νοοτροπία ἀντιμετώπισης ὅλων γενικά τῶν ζώων ἀπό

τούς ἀνθρώπους, σέ τρόπο ὥστε νά ὑπάρχουν περισσότεροι πού θά ἤθελαν νά ἔχουν ἕνα ζῶο, ἢ τουλάχιστον νά ἐξαφανισθοῦν τὰ φαινόμενα, πού δείχνουν τή χώρα μας νά βρίσκεται σέ χαμηλό ἐπίπεδο ἀπό ἀποψη συμπεριφοράς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ζῶα».

Τό ὑπουργεῖο Γεωργίας θεωρεῖ, πάντως, ὅτι εἶναι σίγουρο πῶς ἡ καταγραφή θά ἀποδείξει ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν πραγματικά ἀδέσποτων σκύλων εἶναι σημαντικά μικρότερος ἀπ’ αὐτόν, πού παρουσιάζεται σήμερα.

Τό Βῆμα 9/3/82

Τὰ ζῶα εἶναι τόσο εὐχάριστοι φίλοι — δέν θέτουν ἐρωτήσεις, οὔτε κάνουν σχόλια...

ΤΖ. ΕΛΛΙΟΤ

Τὰ ἀνθρώπινα ὄντα εἶναι τὰ μόνα ζῶα πού φοβοῦμαι

ΜΠΕΡΝΑΡ ΣΩ

“Ὅλη μας ἡ γνῶσις συντελεῖ ἀπλῶς νά ἔχουμε περισσότερο ὀδυνηρό θάνατο, παρὰ τὰ ζῶα πού δέν ξέρουν τίποτε.

ΜΑΙΤΕΡΛΙΝΚ

“Ὅσο περισσότερο γνωρίζω τοὺς ἀνθρώπους, τόσο περισσότερο ἀγαπῶ τοὺς σκύλους

ΚΥΡΙΑ ΝΤΕ ΣΤΑΙΛ

(ἀποδίδεται καί στή Μαντάμ Ρολλάν)

“Αν περιθάλης ἕναν πεινασμένο σκύλο καί τόν κάνης εὐτυχισμένον, δέν θά σέ δαγκώση ποτέ. Αὐτή εἶναι ἡ κυρία διαφορὰ μεταξὺ ἀνθρώπου καί σκύλου.

ΜΑΡΚ ΤΟΥΑΙΝ

Προσευχή

Θεέ,

Εἰσάκουσε τὴν ταπεινὴ μας προσευχὴ
 Γιὰ τοὺς καυμένους φίλους μας τὰ Ζῶα,
 ποὺ πάσχειν,
 ποὺ τὰ λειώνουν στὴ δουλειά,
 ποὺ τ' ἀφήνουν νηστικά,
 ποὺ τὰ μεταχειρίζονται σκληρᾶ,
 γιὰ ὅλα τὰ καυμένα πλάσματα,
 ποὺ τὰ κρατοῦν αἰχμάλωτα μέσα σὲ σιδερένια φράγματα,
 ποὺ ἐπάνω τους ματώνουν τὰ κορμιά τους,
 μάταια, γυρεύοντας νὰ φύγουν.

γιὰ τὰ κυνηγημένα, τὰ χαμένα, τὰ ἐγκαταλειμμένα,
 τὰ τρομοκρατημένα, τ' ἀφήμένα στὴν τρομερὴ πείνα,
 κι' ἀκόμα γιὰ τὰ Ζῶα **ποὺ θανατώνονται ἀλύπητα.**

Γι' αὐτὰ ἐκλιπαροῦμε τὴν Εὐσπλαχνία Σου καὶ τὴ Συμπόναια Σου,
 Θεέ.

Γι' αὐτοὺς, ποῦναι ἀφέντες τους, ζητοῦμε νὰ ἐμπνεύσης
 Αἰσθήματα Συμπόνιας;
 Χέρι μαλακὸ καὶ
 Λόγια γλυκὰ καὶ στοργικά·

Κάνε καὶ ἡμᾶς Ἀληθινούς Φίλους τῶν Ζώων,
 νὰ γίνωμε κι' ἐμεῖς Φιλεῦσπαγχοι,
 γιὰ τὴν Ἀγάπη τοῦ Υἱοῦ Σου,
 τὴν τρυφερὴ καρδιά τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Κυρίου μας

Ἀμήν.

Τέλος ἀφιερώματος στὴν παγκόσμια ἡμέρα τῶν ζώων

Ένα πολύτιμο βιβλίο

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

άνθολογία από τις ομιλίες και τα βιβλία του
1926 - 1966

Επιλογή ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο φιλόσοφος της έσωτερικής
απελευθερώσεως του άτομου

Αποστέλλεται ελεύθ. ταχ. τελών
έντι δρχ. 150

Ο Κρισναμούρτι υποδεικνύει την οδό της Αλήθειας

Να γιατί πρέπει νὰ προσέχουμε τὴ Γῆ μας!

Στὰ τελευταῖα 25 χρόνια ἰδιαίτερα, ἡ γνώση μας γιὰ τὸ Σύμπαν ἔχει αναπτυχθεῖ μὲ ὅλο καὶ γρηγορότερο ρυθμὸ. Παράξενα νέα ἀντικείμενα ἔχουν ἀνακαλυφθεῖ (π.χ. τὰ QUASARS, NEUTRON STARS, PULSARS). Τὸ δικό μας Ἡλιακὸ σύστημα πλανητῶν καὶ δορυφόρων ἔχει ἐξερευνηθεῖ μὲ διαστημικὲς μηχανές πουστειλαν στὴ Γῆ θεαματικὲς πληροφορίες τοῦ πλανήτη Δια καὶ τῶν δορυφόρων του, τῶν δακτυλίων τοῦ Κρόνου καὶ τῶν χιονισμένων πόλων τοῦ Ἀρη.

Νέα ἀστερονομικὰ προγράμματα, ὅπως ἡ τοποθέτηση στὸ διαστήμα τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου τὸ 1984, ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀποστολὴ στὸν κομήτη HALLEY ὅταν αὐτὸς ἐπιστρέψει στὴν περιοχὴ τῆς Γῆς τὸ 1985, ἡ τοποθέτηση στὸ διάστημα τεχνητῶν δορυφόρων μὲ τηλεσκοπία ὑπεριώδους/ὑπερύθρης ἀκτινοβολίας φωτὸς καὶ ἀκτίνων -γ καὶ X θὰ βοηθήσουν τοὺς ἀστερονόμους ν' ἀπαντήσουν σὲ μιὰ σειρά ἀπὸ ἐρωτήματα:

Πόσο μεγάλο εἶναι τὸ Σύμπαν καὶ ποιά εἶναι ἡ ἡλικία του; Πῶς δημιουργήθηκε; Ὑπάρχει ἄλλη ζωὴ στὸ Σύμπαν ἢ εἴμαστε μόνοι μεσα στὴν ἀπεραντοσύνη του;

Τὰ παραπάνω ἐρωτήματα, καθὼς καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ζητήματα ἀποτελοῦν τὰ θέματα συζητήσεων καὶ ὁμιλιῶν στὴν 18ῃ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Διεθνοῦς Ἀστερονομικῆς Ἐνώσης ποὺ ἀρχίσε στὴν Πάτρα.

Ἀστερονόμοι ἀπὸ 50 περίπου χῶρες τοῦ κόσμου συναντῶνται στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάτρας καὶ συζητοῦν τὰ τελευταῖα ἀποτελέσματα τῆς ἐξερεύνησης τοῦ σύμπαντος.

Τὸ ΒΗΜΑ, συνάντησε καὶ συζήτησε μὲ τοὺς κκ. Α. ROY, καθηγητὴ τῆς ἀστερονομίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Γλασκῶβης, ΧΡ. ΓΟΥΔΗ, καθηγητὴ τῆς ἀστερονομίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάτρας, Κ. ΜΑΚΡΗ, καθηγητὴ τῆς ἀστροφυσικῆς καὶ ἐπιστημονικὸ συνεργάτη τοῦ Κέντρου Ἑρευνῶν ἀστερονομίας τῆς Ακαδημίας Ἀθηνῶν καὶ

ΒΑΣ. ΜΑΡΚΕΛΛΟ καθηγητή της Έδρας μαθηματικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Πάτρας για τα έπιτεύγματα της αστρονομίας τα τελευταία 10 χρόνια.

— 'Η αστρονομία δηλαδή ή μελέτη του σύμπαντος δίνει τις δυνατότητες και προπάντων τις πληροφορίες που κάποτε δεν είχαμε για τα ούρανια σώματα. Μὲ τὰ σύγχρονα τεχνικά μέσα ὅπως οἱ διαστημικές μηχανές καὶ οἱ δορυφόροι ἀντικρύζουμε τὸ Δία καὶ τὸν Κρόνο σάν κόσμους ὁλόκληρους καὶ ὄχι σάν κουκίδες φωτός. Τὸ Βαίκινγκ π.χ. ἔχει δώσει στὴ Γῆ περιοδικές ἀναφορές, ἀκόμα καὶ δελτία καιροῦ, γιὰ τὸν Ἄρη! Ὅλες οἱ πληροφορίες συγκλίνουν πλέον στὴν ἀποψη ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ὁ μόνος πλανήτης, τοῦ δικοῦ μας ἡλιακοῦ συστήματος, πούχει ζωὴ, μᾶς λέει ὁ καθηγητὴς Α. ROY.

Καὶ συνεχίζει:

— Ἔτσι, λοιπόν, ἡ αστρονομία μᾶς διδάσκει ὅτι πρέπει νὰ τὴν προσέχουμε τὴ Γῆ μας, ἀφοῦ εἶναι ὁ μόνος κόσμος, πού μπορούμε νὰ ζήσουμε.

— Σήμερα υπάρχουν πολλές θεωρίες γιὰ τὴν ὑπαρξη τοῦ σύμπαντος. Τὰ τελευταία, ὅμως, χρόνια οἱ περισσότεροι ἐπιστήμονες σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση πιστεύουν ὅτι ἡ θεωρία τοῦ BIGBANG (τῆς μεγάλης ἔκρηξης), πού δέχεται ὅτι ὑπῆρξε

κάποια ἀρχὴ στὸ σύμπαν, εἶναι ἡ πιὸ σωστή. Κι ἐδῶ συμφωνοῦν ὅλοι.

Γιατί, στὴν Ἀστρονομία δὲν ὑπάρχουν διαφορετικοὶ κόσμοι καὶ μυστικά. Εἶναι μιὰ ἐπιστήμη πού χρειάζεται ἀλλὰ καὶ προωθεῖ τὴ συνεργασία ἀνάμεσα στοὺς Λαούς.

Τι εἶναι ὅμως τὸ BIG-BANG καὶ πού βρίσκεται, γενικότερα, ἡ αστρονομία σήμερα μᾶς ἐξηγεῖ ὁ καθηγητὴς ΧΡ. ΓΟΥΔΗΣ:

— Ἀρχικά θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸν ὅρο Ἀστροφυσική. Πρόκειται γιὰ τὴν μοντέρνα ὁρολογία τῆς λέξης Ἀστρονομία. Εἶναι μιὰ ἀλλαγὴ πού ὀφείλεται στὴν καθοριστικὴ σημασία τῆς φυσικῆς στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς Ἀστρονομίας.

Ἐνῶ δηλαδὴ παλαιότερα, ὁ ρόλος τῆς Ἀστρονομίας ἦταν ἡ μελέτη κατανομῆς τῶν ἀστρῶν καὶ τῶν κινήσεών τους, σήμερα ὁ ρόλος της ἔχει μετατοπισθεῖ στὴν ἔρευνα τῆς φύσης καὶ τῆς ἐξέλιξής τους, πράγμα πὺ γίνεται μὲ τὴν παρέμβαση τῆς φυσικῆς.

— Ὅταν κοιτᾷ κανεὶς τὸν οὐρανὸ βλέπει πολλὰ ἀστέρια.

Ἀνταποκρίνεται ἡ εἰκόνα αὐτὴ στὴν πραγματικότητα; Εἶναι δηλαδή, ὁ ἀστρικός κόσμος χαώδης;

— Ἄς θεωρήσουμε σάν μονάδα τὸ Γαλαξία. Ὁ Γαλαξίας στὸν ὁποῖο ἀνήκει ὁ Ἥλιος μας καὶ

κατά συνέπεια και η Γῆ που περιφέρεται γύρω του, είναι ένα συγκρότημα αστερών και μεσοαστρικής ύλης. Δηλαδή, άεριο υδρογόνο και κοσμική σκόνη. Ο αριθμός των άστρων, που περιέχονται σ' αυτό είναι 100 δισεκατομμύρια! Ένα από αυτά είναι κι ο Ήλιος μας. Το σχῆμα του Γαλαξία είναι σπειροειδές, ἡ διάμετρός του 100 χιλιάδες ἔτη φωτός και το πάχος του 2 χιλιάδες ἔτη φωτός! Λέμε, λοιπόν, ὅτι ὁ Γαλαξίας αποτελεί κοσμική μονάδα γιατί τὸ Σύμπαν περιέχει πάνω ἀπὸ 1 δισεκατομμύριο τέτοιους γαλαξίες!

Έτσι ἀπὸ κοσμική σκοπιά ὁ Ήλιος μας εἶναι ἓνα κοινὸ, πολὺ κοινὸ ἄστρο. Ἰδιαίτερα σπουδαῖο εἶναι γιὰ μᾶς, τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς.

Τι ἀκριβῶς εἶναι ἄστρο;

Μιά τεράστια μπάλα ἀπὸ υδρογόνο, πού καίγεται, ἂν θέλετε νὰ τὸ ποῦμε πολὺ ἀπλά. Βέβαια ἡ «καύση» αὐτὴ εἶναι πυρηνική, ὅμοια μ' αὐτὴ πού χαρακτηρίζει μιὰ βόμβα υδρογόνου. Μόνο πού ἐδῶ ἡ ἀντίδραση εἶναι αὐτοελεγχόμενη. Δηλαδή, τὰ ποσὰ ἐνέργειας πού ἐκλύονται στὸ ἐσωτερικὸ ἐνὸς ἄστρου καταφέρνουν καὶ φτάνουν στὴν ἐπιφάνειά του καὶ ἀποβαλλονται μὲ μορφὴ ἀκτινοβολίας χωρὶς νὰ προκαλοῦν τὴν καταστροφὴ του σὰν σῶμα

Μέχρι νὰ τελειώσουν τὰ καύσιμα (τὸ υδρογόνο τοῦ πυ-

ρήνα τοῦ ἄστρου πού λόγω τῶν συνεχῶν πυρηνικῶν ἀντιδράσεων μετατρέπεται σὲ ἥλιο) συνεχίζεται ἡ ἴδια κατάσταση. Ὁ χρόνος, λοιπόν, ζωῆς τοὺς καθορίζεται ἀπὸ τὸ πόσο θὰ φτάσουν τὰ καύσιμα. Ἀστέρια μεγαλῆς μαζας (ἄς ποῦμε 30 φορές μεγαλύτερης ἀπὸ τοῦ Ἥλιου εἶναι σπάταλα καὶ καταναλίσκουν τὰ καύσιμα τοὺς μέτρα σ' ἓνα ἕως ἑκατομμύρια χρόνια.

Ὁ ἥλιος μας εἶναι «οἰκονομικὸς». Ἐχει ζήσει περίπου 5 δισεκατομμύρια χρόνια καὶ θὰ ζήσει ἄλλα 5!

Καὶ μετὰ τί θὰ συμβεῖ; Θὰ χάσει θερμότητα καὶ θὰ «σβήσει»;

Τελικὰ ναί. Πρὶν ὅμως φτάσει σ' αὐτὴ τὴ φάση φοβοῦμαι ὅτι θὰ περάσουμε ἓνα πολὺ «ζεστό καλοκαίρι» ἀφοῦ προβλέπεται ὅτι θὰ διασταλεῖ τόσο, ὥστε τὰ ἐξωτερικὰ του στρώματα νὰ μὴν ἀποκλείεται νὰ καταπιοῦν καὶ τὴ Γῆ ἀκόμα. Στὴ φάση αὐτὴ ὁ Ήλιος θὰ μεταμορφωθεῖ σ' ἓνα ἐρυθρὸ γίγαντα μὲ καταστροφικὲς συνέπειες γιὰ τὴ ζωὴ τῆς Γῆς ἂν φυσικὰ δὲν ἔχουμε προλάβει νὰ αὐτοκαταστραφοῦμε μέχρι τότε. Ἡ φάση τοῦ ἐρυθροῦ γίγαντα δὲν θὰ εἶναι ἡ τελικὴ. Ὄταν τὰ καύσιμα θὰ ἔχουν ἐξαντληθεῖ θὰ ἐκλείψει ἡ ἐσωτερικὴ του πίεση κι ἔτσι θὰ καταρρεῦσει κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ βάρους του! Ἡ μορφὴ πού θὰ πάρει

τελικὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἂν βρεθῇ κάποια δύναμη ποὺ θὰ ἰσορροπήσει αὐτὴ τὴν κατάρρευση.

= Πάντα σταματᾷ ἡ κατάρρευση μὲ ἀποτελέσματα τὴν ἐξισορρόπηση τοῦ ἀστρικοῦ σώματος: — "Ὁχι" Ὅταν ἡ βαρύτητα τοῦ ἄστρου εἶναι πολὺ μεγάλη οἱ δυνάμεις, ποὺ ἀναπτύσσονται στὶς προηγούμενες περιπτώσεις δὲν εἶναι ἱκανὲς νὰ τὸ ἰσορροπήσουν.

Τότε, τὸ ἄστρο καταρρέει ἕως ὅτου αὐτοαπορροφηθεῖ. Δηλαδή νὰ γίνει σημιὰκό, κάτι ποὺ στὴ γλώσσα τῆς Ἀστροφυσικῆς λέγεται «μελανὴ ὀπή», προσωπικά, πιστεύω ὅτι ἡ ἔννοια «μελανὴ ὀπή» ὀφείλεται στὴν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ κατανοήσῃ τὴν ἐξέλιξη ὀρισμένων φυσικῶν φαινομένων, ποὺ γίνονται κάτω ἀπὸ ἀκραῖες κοσμικὲς συνθήκες.

Γιατὶ λέγονται μελανὲς ὀπές;

Τὸ πεδίο βαρύτητας ἐκεῖ εἶναι τόσο μεγάλο ποὺ οὔτε τὰ φωτόνια, τὰ στοιχειώδη σωματίδια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται τὸ φῶς, δὲν μποροῦν νὰ δραπετεύσουν.

Γιὰ ἓνα ἐξωτερικὸ παρατηρητὴ μιὰ μελανὴ ὀπή εἶναι ἀόρατη, κάτι τὸ ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνο γιὰ μελλοντικοὺς ταξιδιώτες τοῦ διαστήματος ἀφοῦ λόγω τοῦ πεδίου βαρύτητας (ποῦναι ἰσχυρό) θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριθοῦν σὰν κοσμικὲς ρουφήχτρες, ποὺ καταπίνουν ὅποιοδὴ

ποτε σῶμα περάσει κοντά τους.

Τὶ γίνεται μὲ τὴ γέννηση τῶν ἀστρων; Μποροῦμε, σήμερα, νὰ παρατηρήσουμε κάτι τέτοιο;

"Ἐνα χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι τὸ νεφέλωμα τοῦ Ὠρίωνα. Αὐτὸ ποὺ βλέπουμε σὰν νεφέλωμα εἶναι μιὰ περιοχὴ ἰονισμένου υδρογόνου ποὺ δημιουργήθηκε γύρω ἀπὸ τέτοιους νεογέννητους ἀστέρες ποὺ ἐκπέμπουν ἔντονα στὸ υπεριώδες. Ἐκλύουν δηλαδή, ἐνέργεια ἱκανὴ νὰ ἰονίσει τὸ υδρογόνον κάποιου μεσοαστρικοῦ νέφους.

Πίσω ἀπὸ τὸ νεφέλωμα υπάρχει ἓνα τεράστιο μοριακὸ νέφος ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ οὐδέτερο υδρογόνον ἀλλὰ καὶ πολυπλοκότερο: μόρια, ὅπως μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακιοῦ, υδροκυάνιο καὶ φορμαλδεϋδη. Ἐνὰ πυκνὸ κομμάτι ἀπ' αὐτὸ τὸ νέφος ἔχει καταρρεύσει δημιουργώντας πρωτοαστέρες (ἀστέρες ποὺ περιβάλλονται ἀπὸ κουκουλὶα σκόνης, ποὺ ἀπορροφῶν τὴν ὀπτικὴ ἀκτινοβολία καὶ τὴν ἐπανεκπέμπουν σὰν υπέρυθρη ἀκτινοβολία τὴν ὁποία καὶ χαρτογραφοῦμε).

Τὶ συμβαίνει στοὺς ἄλλους γαλαξίες; Πῶς τελικὰ προκύπτουν;

Πάνω-κάτω τὸ ἴδιο. Βέβαια, οἱ γαλαξίες ἔχουν διάφορες μορφές καὶ ἀπαντῶνται σὲ ὁμάδες, σὲ ἀγέλες ἂν θέλετε. Ἀκόμα οἱ γαλαξίες ἀπομακρύνονται ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο, κάτι ποὺ

ἀποτελεῖ χαρακτηριστικό καὶ ποικίς μεγάλης ἐκρηξίης, ποὺ γίνε-
σιν ἀπορροή. Οἱ γαλαξίες λοι-
πὸν εἶναι προϊόντα τῆς ἐκρηξίης,
κάποιου ἀρχέτυπου, πρωταρχι-
κοῦ αἰομένου, κάποιου μοντέρ

νοῦ κοσμικοῦ «ὄρατικοῦ αἰ-
γού». Θα λέγαμε

ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΔΙΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ
«Τὸ Βῆμα» 19.8.82

Μὲ παταγώδη ἀποτυχία ἔκλεισε ἡ Πανορ- θοδόξη διάσκεψη τῆς Γενεύης

ὑπὸ Σπύρου Ἀλεξίου

Ἡ δευτέρη προσυνοδικὴ Πανορθο-
δόξη διάσκεψη τῆς Γενεύης, γιὰ τὸ ἐρ-
γο τῆς ὁποίας μιλῶσαν ἀπὸ πρὸς στηλῆς
τῆς «Καθημερινῆς» οἱ Μητροπολίτες
Χαλκηδόνος, Μεσσηνίας καὶ Γρανουσίου
Λεωφ. Δαμασκηνός, πλείωσι μὲ μιὰ
παταγώδη ἀποτυχία.

Αποτυχία γιατί δὲν κατάφερε νὰ
κάνει τίποτα.

Ὁ μεγάλος σατιρικός Γεώργιος Μαν-
λάει πως «Συνεδρίο εἶναι ἡ συγκέν-
τρωση ἀνθρώπων ποὺ μαζεύονται γιὰ
νὰ καθορίσουν τὴν ἡμερομηνία τῆς
ἐπομένης συναντήσεως». Ἡ Πανορ-
θοδόξη διάσκεψη δὲν κατορθώσκει οὔτε
καὶ αὐτὸ. Μίλησαν καὶ ἀποφασίσαι ἀπο-
στα γιὰ μιὰ τρίτη προσυνοδική ποὺ
θα ἐξετασθῇ τὰ ἴδια θέματα ποὺ δὲν
ἐξέτασε ἡ δευτέρα. Ἄν σὺν ἀποτυ-
χημένη αὕτη διάσκεψη δὲν ἦσαν
πρὸς ὅρους ὁ εἰδικὸς τῶν συναντήσεων
Μητροπολίτης κ. Μεσσηνίας, τὸ ἀποτε-
λεσμα θα ἦτοιν καὶ ἀρνητικὸ. Θὰ εἶχα-
με ἰσὺς διασπάρση τῆς ἐνοτήτος ἰσὺς
καὶ ἀποφασίαι ποὺ θὰ ἦσαν εἰς βάρος
τῆς Ὁρθοδοξίας. Δυστυχῶς δὲν ἐμ-
πορεύε γιὰ λόγους «ἀσφαλείας» νὰ
ἐπισκευθούμε ἀπὸ σημεῖο αὐτὸ.

Ἡ ἀποτυχία τῆς διασκέψεως ὀφεί-
λεται κυρίως στὴ στάση τῆς Ἑλληνικῆς
Ἐκκλησίας καὶ σὲς θέσεις τοῦ ἐκπρο-
σωποῦ τῆς Μητροπολιτοῦ Κιρίου κ.
Βαρναβῆ ποὺ γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλή-
θεια ἐκτελούσε ἀντιθέτ. ἐντολές. Βε-

βαιὰ οἱ ἐντολές δὲν ἦσαν νὰ κρατησεῖ
τοῦτο σκληρὴ συντηρητικὴ γραμμὴ ὥ-
στε νὰ υποχρεωθεῖ ἄλλο ἀρχιερατικὸ
μέλος τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας
νὰ μιλῇ γιὰ «νέο» μέσσιονισμο».
Τὸ ἔκανε ὁμως, γιατί τοῦ πῆγανε στὴν
πολιτικὴ τοῦ καὶ στα μελλοντικά τοῦ
ἐκκλησιαστικὰ σχέδια. Θέλησε νὰ τὰ ἔχει
καλὰ μὲ τοὺς σκληροὺς τῆς ἀκρίαις
πλευρῆς. Τὸ σῶμα ἀλλοστὲ γιὰ μιὰ
ἀντιπροσωπευτικὴ γραμμὴ τῆς ἑλληνικῆς
Ἐκκλησίας ὁρίσθηκε. Ἀγέες ἡμέρες πρὶν
ἀρχίσῃ ἡ διάσκεψη ἀπὸ τὸν Μητρο-
πολίτη Δημητριάδου κ. Χριστοδωρῶ
ποὺ μὲ γραπτὰς δηλώσεις τοῦ τοῦαί-
μας δὲν πρέπει νὰ ληφθοῦν ἀποφα-
σεις ἂν δὲν εἶναι πληροφωρημένος ὁ
λαὸς. (νὰ λοιπὸν ποὺ μαθαίμε πως ἡ
Ἐκκλησία δὲν κάνει τίποτα ἀντιπρῶτα
δὲν ρωτᾷ τὸ λαὸ).

Τὰ θέματα τῆς διασκέψεως, τροπο-
ποίησι τῶν ὁρῶν τῆς νηστείας, ἀνα-
θεώρησι τῶν κωλυμάτων τοῦ γάμου
καὶ καθορισμὸς μὲ τὸ σωστὸ τρόπο
ἡμερομηνίας τῆς γιορτῆς τοῦ Πάσχα
εἶχαν καλὰ προετοιμασθεῖ μὲ εἰσηγή-
σεις καὶ προτάσεις ἀπὸ τὰ 14 μέλη
Ἐκκλησίας. Ἡ μελέτη καὶ ἡ προτοι-
μασία κράτησε 11 χρόνια. Ἀπὸ τὸ
1971. Αὕτη ἡ δεκαετία δὲν ἐνημερω-
θήκε ὁ λαὸς καὶ ἔπρεπε τωρὰ νὰ ἐνη-
μερωθεῖ. Νὰ ἐρωτηθεῖ δηλαδὴ ἂν θέ-
λει νὰ μεταθοῦν οἱ σαρακοσιές. Ἀν
συμφωνεῖ νὰ μετριασθοῦν οἱ ὅροι τῆς

νηστείας που ὁ ἴδιος ὁ θρησκευὼν λαός, στὸ 99% τὶς ἔχει μόνος του προσαρμόσει στὰ σημερινὰ δεδομένα; Ἔτσι λοιπόν ἡ διάσκεψη ἐνῶ εἶχε ὅλες αὐτές τὶς εἰσηγήσεις τὶς ἀπέριψε γιατί πρέπει μόνο ἡ Μεγάλη Σύνοδος καὶ ὁχι ἡ προσυνοδικὴ νὰ ἀποφασίζει. Αὐτὸ τὸ νέο σύστημα ἀνακαλύφθηκε τώρα... Ἐνῶ οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες ἀπὸ τὸ 1961 ἔχουν καθορίσει τὴ μεθοδολογία τῶν ἀποφάσεων. Περισσότερη εὐλκρίνεια δὲν βλάπτει.

Τὶ ἔγινε τώρα στὴ Γενεΐη; Ὁ γνωστός γιὰ τὸν ρεαλισμὸ του καὶ στοὺς ἀναγνώστες μας Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Παρθένιος, ποὺ ἦταν ὁ ἐπικεφαλὴς τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στὴ Διάσκεψη, ἀπάντησε στὸ ἐρώτημά μας:

«Τὶ ἔγινε; Ὁὰ ἤθελα νὰ πῶ, ὅτι σέβομαι τὶς ἀποφάσεις τῆς Διάσκεψής μας, αὐτῆς τῆς Β' προσυνοδικῆς καὶ πανορθόδοξου, καθὼς καὶ τὶς ἀπόψεις, καὶ προτάσεις ὅλων. Νομίζω ὅμως ταπεινά, ὅτι δὲν προσφέρουμε στὸν λαὸ μας ἀπάντηση στὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἀγωνία του σήμερα, μένουμε μακριὰ του, καὶ δὲν τολμοῦμε, δὲν ἔχουμε τὸ θάρρος, καθαρὰ, ξάστερα, ζωντανά, ρεαλιστικά, νὰ τοῦ μιλήσουμε κοιτάζοντάς τον στὰ μάτια, καὶ ἀκούοντας τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς του. Μήπως δὲν τὸν νοιώθουμε καὶ δὲν γνωρίζουμε τὰ προβλήματα του; Δὲν βλέπουμε γύρω μας τί γίνεται, καὶ πόσο εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία; Μόνο γι' αὐτοὺς ποὺ εἶναι κοντὰ μας καὶ μαζί μας θὰ ἐνδιαφερθοῦμε; Γιὰ τοὺς ἄλλους; Τοὺς ἄλλους ποὺ δὲν εἶναι φίλοι μας, ἴσως εἶναι ἐχθροὶ μας, τί θὰ κάνομε; Μήπως δὲν εἴμεθα ἐτοιμοί; Μήπως δὲν εἴμεθα ὥριμοι; Μήπως θέλουμε νὰ ζοῦμε στὸ «γκέτε» μας; Μήπως ζοῦμε σ' ἓνα «εὐδαίμονισμὸ κάποιου πνευματικοῦ κατεστημένου», ποὺ τὸ θεωροῦμε ἀσφαλές; Θάνατο ἀσφαλές γιὰ πάντα; Δὲν τὸ πιστεύω, γιατί δὲν εἶναι δίκαιο καὶ ἀληθινὸ. Τὸ ἐξηγοῦμε

ὅπως θέλουμε, ἔχει γίνει χωρὶς πνοή, ὅχι ψυχὴ ζῶσα.

Αὐτὰ ὅλα τὰ ἐρωτήματα δὲν εἶναι μόνο δικά μου. Ἀκουσθήκαν μέσα εἰς τὴν Διάσκεψή μας, καὶ ἄλλα πολλά. Κάποια φωνὴ εἶπε, ὅτι μὲ τὴν δειλία μας, πᾶμε νὰ ἐτοιμάσουμε «μεσαιῶνα» γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Σκληρὰ εἶναι τὰ λόγια αὐτά. Ἀλλὰ πολλοὶ στὸ βάθος μας νοιώσαμε πόνο, πίκρα καὶ ἀπογοήτευση. Οἱ ἀποφάσεις μας, ποὺ προτείνουμε, δὲν λένε τίποτε νέο, ὅλα γνωστά, παλαιά, ἐπαναλήψεις τῶν ἰδίων πραγμάτων, ὑπεκφυγές, παραιτομίες γιὰ τὸ αὐριο, τὴν εὐθύνη μας νὰ τὴν ρίξουμε στὴν εὐθύνη ἄλλου, στοὺς ὤμους ἄλλων, καὶ πάντα τὸ ἴδιο ἐπιχείρημα, ὅτι ὁ λαός μας, δὲν εἶναι ἐτοιμος νὰ δεχθεῖ καμιά ἀλλαγὴ, καὶ ἡ «τῆρηση τῶν κανόνων», ποὺ ἔχουν μιὰ ἐξελικτικὴ πορεία ἀπὸ τὰ κέντρα τῶν μοναχῶν στὸ λαό».

Καὶ ὁ Μητροπολίτης κ. Παρθένιος, κατέληξε μὲ τούτῃ τῇ φράσει, ποὺ περιέχει ὅλη τὴν τραγικότητα τῆς στιγμῆς: «Θελήσαμε νὰ μείνουν ὅλα ὅπως εἶναι. Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, τότε γιατί μαζευτήκαμε».

Ἕνα καὶ μοναδικὸ θετικὸ στοιχεῖο, ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς διασκέψεως, εἶναι ἐκεῖνο ποὺ εἶπε κατὰ τὴν ἀποχαιρετιστήρια λειτουργία ὁ πρόεδρος τῆς Μητροπολίτης Χαλκηδόνος: «Νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸ λαὸ νὰ μᾶς συγχωρήσει ποὺ δὲν συμφωνήσαμε». Καὶ πρόσθεσε τοὺς παρακάτω ἱστορικοὺς λόγους:

«Γιαρρημνεύσαμε ἐμεῖς οἱ ἐπίσκοποι, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦρθε στὸν κόσμον γιὰ νὰ τὸν κρίνει καὶ νὰ τὸν καταδικάσει ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν σώσει. Ἐμεῖς γίναμε περισσότερο κηρὲς καὶ λιγότερο Εὐαγγελιστὲς σωτηρίας. Καὶ δρέψαμε τοὺς καρπούς μας. Εἴμαστε ὑπὸ τὴν κρίσιν ἐκείνων ποὺ ἐμεῖς κρίναμε».

Οἱ σύνεδροι, γιὰ νὰ διασκεδάσουν ἴσως τὸ γεγονὸς τῆς ἀποτυχίας, θεωροῦν καὶ σὰν ἄλλο θετικὸ στοιχεῖο τὸ

ὅτι ὀρίστηκαν τὰ θέματα γιὰ τὴν Γ' προσυνοδική, ποῦ θὰ εἶναι ἡ νηστεία καὶ πάλι, σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπικράτηση τῶν Χριστιανικῶν ἰδεωδῶν, εἰρήνης, ἐλευθερίας καὶ ἄλλα.

Ποιά τρίτη διάσκεψη ὅμως καὶ ποιές ἀποφασεῖς ὅταν ὑπάρχει ἡ μεσαιωνικὴ νοοτροπία τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας; Ὅταν στὴ Σύνοδο δυὸ - τρεῖς ἀρχιερεῖς μὲ τίς γνωστές τους θέσεις ἐπιβάλλουν τίς ἀποφεις τους καὶ αὐτὲς ἔξω ὑπάρχουν ἄλλοι πρόθυμοι Μητροπολίτες νὰ τοὺς ξεπεράσουν στὸν συντηρητισμὸ μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ψηφοθῆρας; Μίλησαν καὶ ἐπέμειναν στὴ διατήρηση τῶν ὁρων τῆς νηστείας, ὅταν οἱ ἴδιοι οἱ Μητροπολίτες, δὲν τοὺς τηροῦν, ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις. Ὅταν ὁ θεσμὸς τῆς νηστείας ἔχει υποστῇ τόσες ἀλλαγές καὶ μεταμορφώσεις στὴν Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ ποῦ εἶναι γνωστὸ πῶς, ὁ σκληρὸς κληρονομισμὸς, ὅταν σὲ κρίσιμες στιγμὲς πῆρε στὰ χέρια του τὴν ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας, ἐπέβαλε τίς ἀσχετες μὲ τὸν κοσμικὸ χριστιανισμὸ ἀποφεις του.

Ἡ στάση τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας παράπλευρες μὲ τῆς Ρωσικῆς καὶ τῶν δορυφῶρων τους ἦταν ἡ βασικὴ αἰτία τῆς ἀποτυχίας. Τὰ ἄλλα - Πατριαρχεῖα, Ἀλεξάνδρεια, Ἀντιόχεια, Ἱερουσόλυμα, Σερβία, Κύπρος - τὰ ὅλα ὑπὲρ τῶν τροποποιήσεων.

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἔχει δικούς της λόγους νὰ ἐπιμένει στὴν ἀκαμπτη γραμμή. Λόγοι ποῦ δικαιολογοῦν τὴν στάση της. Μᾶς τὸ εἶχε ἐξηγήσει στὸ παρελθὸν προσωπικῶς ὁ Μητροπολίτης Γιουβενάλιος. Τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας δὲν ἔχει τὴ δύναμη καὶ τὴν εὐχέρεια νὰ ἐνημερώσει τὸ ποίμνιό του γιὰ τὴν ἀνάγκη τῶν ἀλλανῶν ὅπως ἡμερομηνία τοῦ Πάσχα, νηστείες, κωλύματα γάμου καὶ ἄλλα. Δὲν μπορεῖ νὰ φθάσει στὸν ἀπλὸ χριστιανὸ

μὲ τὴν τηλεόραση, τὸ ραδιόφωνο ἢ τὴν ἐφημερίδα ὁ ἐρμηνευτικὸς λόγος τῆς Ἐκκλησίας. Ἀντίθετα, μποροῦν νὰ φθάσουν στὸ ποίμνιο, ὅσοι θέλουν, ὅσοι ἔχουν συμφέρον νὰ διασπᾶσουν τὴν ὁρθόδοξη ἐνότητα καὶ νὰ δημιουργηθοῦν νέα σχίσματα. Ἄς μὴ ξεχνᾷμε ὅτι ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, γιὰ τοὺς ἰδίους λόγους, μένει ἀκόμα στὸ παλαιὸ ἑορτολόγιο.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ποιοὺς λόγους ἔχει ποῦ νὰ δικαιολογοῦν αὐτὴ τῆς τῆς στασι; Γιατί ἐπιμένει στὸ γράμμα τῶν ὁρων καὶ κανόνων, σὺν αὐτοῖς νὰ ἐγίναν γιὰ νὰ μένουν ὡς στατικά νομοθετήματα καὶ νὰ μὴν ἔχουν τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐλεύθερο καὶ ζωντανὸ γιὰ τὸν ἄνθρωπο;

Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλή ἀλλὰ καὶ συνθετὴ. Πρῶτα, γιατί ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ δυναμικὸ τῶν συντηρητικῶν. Δεύτερο, γιατί δὲν ὑπάρχουν οἱ ἄλλοι ποῦ νὰ ἔχουν τὰ κότσια καὶ τὸ θάρρος νὰ ἀντιμετωπίσουν τοὺς πρῶτους καὶ τρίτο τὸ πῶς ὁ ὁμιλητὴρ, ὅτι ὅσοι θέλουν νὰ ἀνεβῶν καὶ νὰ πάρουν στὰ χέρια τοὺς τὸ ρόλο τοῦ ἡγέτη τὸ «παίζουν συντηρητικὰ» ἀναχρονιστικὰ γιὰ νὰ εἰσπραττοῦν τὰ εὐγε αὐτῶν τῶν κύκλων καὶ νὰ ἔχουν ἐμερίδα ὁ ἐρμηνευτικὸς λόγος τῆς ἐλθεῖ τοῦ πληρωμα τοῦ χρόνου.

Τὸ λαθὺς τους εἶναι ὅτι ξεχνᾶνε κάποιο ἄλλο πληρωμα, ποῦ, μὲ αὐτὰ τὰ καμωράτα αἰσθάνεται πῶς μένει χωρὶς ποιμένες ὅταν βλέπει πῶς ζοῦν μακριὰ τοῦ ἔξω ἀπὸ τὰ προβλήματα τοῦ καὶ τις ἀγωνίες του. Ἡ ἀντοχή τῶν πραγματικῶν πιστῶν καὶ ὄχι τῶν υποκριτῶν καὶ τῶν παιδιασμένων ἔχει τὰ ὅσα της. Αὐτοὶ οἱ προσεξοῦν ὅλοι οἱ υπεύθυνοι φιλόδοξοι καὶ μὴ φιλόδοξοι τῆς Ἐκκλησίας ποιμένες.

Krishnamurti

Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου

Δρχ. 80

Βενετού - Ἰλαρίωνος

Φῶς στήν Ἀτραπό

Δρχ. 80

Κωστή Μελισσαροπούλου

Ὁ Κρισναμοῦρτι γιά τὸν Διαλογισμό

Δρχ. 80

Κωστή Μελισσαροπούλου

Ἀποκρυφισμός – Μυστικισμός

Ἀδ. Δρχ. 80

Δεμ. Δρχ. 160

Κωστή Μελισσαροπούλου

Ὁ Κομήτης (θέατρον ἰδεῶν)

Δρχ. 80

Σημειώσεις Νίκου Τέντα

Δημήτρη Ἀετουδάκη: «ΙΗΣΟΥΣ» Ποιητική παρουσίαση

Μπορεῖ νά διαφωνεῖ ὁ ἀναγνώστης μέ τά προλεγόμενα τοῦ Δ.Α. γιά τὸ ρόλο τῆς «ἐλεύθερης ποιήσης» στὴν ἐποχή μας κι ἀκόμη γιά τὴν πρόθεσή του νά ἱστορήσει μέ «σαφῆ» καθαρό ποιητικό λόγο» ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ποῦ ὅπως ἄλλοι Μύστες στὴν Ἀνατολή, εἶσι κι Αὐτός ἀνοίξε νέους ὁρίζοντες στὴ Δύση, δέν μπορεῖ ὅμως νά ἀμφισβητήσῃ τὴν κάποια ποιητικὴ του εὐχέρεια στὴν ἀνάπλασιν εἰκόνων μέ ἀνθρώπινο πόνον:

Αἰῶνες κρατήσε ὁ τοκετός
μέσα στὰ κλειμένα ὄνειρα
τοῦ Ἀνθρώπινου Πόνου
μέσα στὴν παγωμένη ἀγωνία
τῶν προδομένων Θεῶν.

Καί εἶναι μακάριοι ὅσοι μαγνητίζουσιν μέ τὸν λόγο τῆς ἀλήθειας καὶ ὄχι μέ τὸ «βιβλίον τῆς κρυφῆς λογικῆς!». Φυσικά, ἐδῶ, ὁ δημιουργὸς ἀντιπαλεῖει μέ τὴ γνώση τῆς ὑστατης ὥρας. Καὶ ἀναδεικνύεται ἓνας γνωστικιστὴς ποῦ σημαδεύει σωστά τὸ στόχον του, ἀνεξάρτητα ἀπ' τὴν τελικὴ ταλάντωση τοῦ βέλους...

Δημήτρη Νεστορίδη: «ΒΙΩΜΑΤΑ» Ποιήματα

Πρόθεση τοῦ ποιητῆ εἶναι σύμφωνα μέ προλογικὴ ἐξομολόγησιν νά ὠφεληθοῦν οἱ ἀναγνώστες ἀπὸ τὰ βιώματά του καὶ ὄχι νά ἀποσιπάσῃ ἐπαίνους.

Καὶ περιλαμβάνει ἡ συλλογὴ ποιήματα ποῦ καλύπτουν τὸ φάσμα

μιᾷς ὁλόκληρης ζωῆς. Μιᾷς πορείας μέσα στο χῶρο καὶ τὸ χρόνο, μὲ ἀκέραιη τὴ συνείδηση, ἀπλήγωτη τὴν ἀγάπη καὶ καθαρὸ τὸ λογισμό. Γί' αὐτὸ καὶ ὁ στίχος του - τερνεμένος ἢ ἀπλὸς - ἔχει μιὰν ἀμεσότητα ποὺ συγκινεῖ μὲ τὴν ἐπιγραμματικότητά του, γιὰ νὰ γίνῃ, τελικὰ, ὁ λόγος του ἡλιος τῆς νύχτας ἀβασίλευτος καὶ πηγὴ ζωῆς τοῦ ἀνῆσυχου, γιὰ τὸ στέρεμα τῆς ἀλήθειας πνεύματος. Μὰ περισσότερο νοιώθουμε καταδικὴ μας τὴν πρωτοφανέρωτη χαρὰ του στὸ ἑλληνικὸ χωριό:

Χωριὸ θλιβὸ, χαρούμενο κι ὥραϊο
ἀγκάλῃ θρέφτρα, μᾶνα καὶ βυζάστρα,
ἀφρὸς σὰν κύκνου ἀνάδεμα ποὺ σφυῖει
ὁ Μᾶης στὶς χλωρασιές, βουνὰ ζωσμένο.

Χρυσούλα Βαρβέρη — Βάρρα: «ΟΙ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ»

Τὴν Ποίηση, ποὺ σήμερα
καλουπωμένη σκάλα ἔχουν κάνει
τώρα τῆς βγάζω τὰ ξύλινα μαδέρια
καὶ στὸ κορμί της στολίζω
τὶς φωτεινές μου ἰδέες.

Εἶναι φωτεινές οἱ ἰδέες ποὺ σαλπίζουν ἐνότητες κι ἀποδιώχνουν τὸν πύρινο ἐφιάλτη ἀπὸ τὸ γαλανὸ μας πλανήτη. Κι ἀκόμη σὰν κρατοῦν κάτι ἀπὸ τὴν Προφητεία τῆς Γραφῆς γιὰ νὰ ἀναστηθεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀπ' τὸν πηλὸ τῆς ἀλήθειας, σύντροφος τῆς Οἰκουμένης. Ἰδέες ὅμως χωρὶς μουσικὴ δόνηση. Σὰν ἤχηρὸ — μονόσυρτο πολιτικὸ σύνθημα. Ποὺ δὲν γίνεται δημαγωγία γιατί παραμένει παράξενα ἀδιαίρετη ἡ κυρίαρχη οὐσία:

Κομμουνισμός — Σοσιαλισμός — Δημοκρατία — Πατέρας — Υἱός — Ἅγιο Πνεῦμα! Καὶ φυσικὰ τὸ «Πνεῦμα» εἶναι χορδὴ στὴν πάλῃ τῶν τάξεων.

Αὐτὴ λοιπὸν, εἶναι ἡ πεμπτουσία τῆς πολιτικῆς σκέψης τῆς ποιήτριας ποὺ μετατρέπεται, μὲ τὸ στίχο, σὲ ὕμνο τοῦ σοσιαλισμοῦ, καίτοι:

Κι ὅλοι βαφτιζόμαστε
μέσα σὰ νερά
τῆς ἐπιθυμητῆς Ἀλλαγῆς
σὰν ἡλίθια νήπια.

Ποίηση που προσπαθεί να ζευγαρώσει τις προσδοκίες και τα πουλιά της ελπίδας, με την αγωνιζόμενη πολιτική σκέψη όρισμένης κατεύθυνσης.

Και είναι μία από τις πιο χτυπητές αδυναμίες της.

Κίμωνας Τζάλλας: «ΣΚΑΚΙ» Νουβέλλα και τρία διηγήματα.

Τους μικρούς λαούς, που αποτολμοῦν να ἔχουν δική τους φωνή, τῇ φωνῇ τῆς ἐθνικῆς τους ὑπερηφάνειας, ἐμπλέκει ὁ Κίμωνας Τζάλλας στὸν συμβολικο τοῦ «Σκακιστῆ» - ἄρτια ἐκπαιδευμένο ξένο πράκτορα που γνωρίζει νὰ ἐπιβάλλει τὴ σιωπὴ τοῦ τρόμου. Καὶ μᾶς μεταφέρει στὸ δικὸ μας πρόσφατο παρελθὸν ὅπου, οἱ πρὸ πολλοί, εἶχαμε γίνει ματωμένα, χωρὶς ὄνομα, σάρκα, κρεμασμένοι στὴ φλυαρία τοῦ δικτάτορα, γιὰ μιὰ ἐπιβίωση γεμάτη ρύπος καὶ καταισχύνη.

Καὶ ἀναδεικνύεται ὁ Κίμωνας Τζάλλας, ὁ δραματοουργὸς καὶ ὁ σκηνοθέτης που καθολικεύει κάθε ἀτομικὸ συναίσθημα καὶ ἐξατομικεύει τὸ κοινὸ ἔθος. Μὲ εὐχυμὴ γλώσσα καὶ ρωμαλέο ρεαλισμὸ μεταβάλλει τὶς εἰκόνες τῆς ἐποχῆς σὲ ζωντανὴ βιοπλασία. Ἡ ὑποδειγματικὴ του κινηματογραφικὴ γραφὴ, μὲ τὴν ἔντονη διαγραφὴ τῶν ἡρώων καὶ τὸ αἰφνίδιο στὶς ἐκτυλίξεις τοῦ μύθου, συναρπάζει. Εἶναι ἓνας διηγηματογράφος ἀπ' τοὺς πρὸ ἀξίους τοῦ καιροῦ μας.

Κώστα Οἰκονόμου: «ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΗ ΣΙΩΠΗ» Ποιήματα.

Ἡ Πυθία δηλητηριάστηκε μὲ πικροδάφνη

κι ὁ τελευταῖος χρησμὸς σκοτῶνει τοὺς ποιητές.

Καὶ δακρύζει ὁ οὐρανὸς στὰ μάτια μας τὸ ἡλιοβασίλεμα, μ' ἓναν μοιρολόγο ὕμνο, μ' ἓναν πυρπολημένο στοχασμὸ, που ἐξιλεώνεται στὴ γενολογία τῶν ιδεῶν.

Τὸ νοητὸ, τότε, ὄριο τῆς υπάρξεως, καθὼς στοχεύει τὸ χοϊκὸ περίβλημα καὶ τὸν ἰδρώτα τῆς σκέψης γιὰ τὴ συνειδητοποίηση τοῦ Εἶναι, ἀγγίζει τὴν ἀγωνία νὰ ὑφαίνεται μὲ τὰ δρώμενα τοῦ χρόνου, σὲ χώρο που περιπολεῖ ἡ πλήξη καὶ οἱ βουλές τοῦ Θεοῦ εἶναι τρομερές γιατί, οὐσιαστικά, εἶναι ἀνύπαρκτες. Ἡ ἀνίχνευση τοῦ μυστηρίου τοῦ ὄντος ἐγκαταλείπει τὶς εἰκόνες τῶν λογογδυτῶν που θεωρεῖ οὖν τὰ ψέματα, καὶ βηματίζοντας τὴν ὁδοιπορίαν ἀλληλοσφα-

ζόμενων γενεῶν κάνει τὸν ἄναρθρο λόγο μουσική, γιὰ νὰ καρποφορήσῃ στὸ χάος ἢ ἄξοιξη, ἢ μοναξιά στὰ δημοτικά πανηγύρια, κι ἀκόμη ρυθμὸ ποὺ χαϊδεύει τὸν ἱλιγγο στὰ μέτωπα τῶν νηπίων. Καὶ στὴν ἄρνηση ὑμνολογεῖ μιὰν ἀδιόρατη πίστη. Γιατὶ ὅσο κι ἂν διατείνεται ὅτι γεννήθηκε μοναχικός, ἡ ἀγάπη μαζεύει τὰ ὄνειρα ποὺ ἐξύκειλιν στὸν ὀρίζοντα καὶ μαζί μὲ τὴ σκιά του τὰ φέρνει πίσω στὸ φῶς.

Ἡ πίστη γεννᾷ, λοιπόν τὰ μελλούμενα καὶ ἡ ποίηση τὴ λύτρωση μὲ τὴν ἀμφισβήτησή τους ἀπ' τοὺς ποιητές. Ὅταν, φυσικά, ἡ ἔκφραση κρατᾷ τὴν ἰσορροπία τῆς κρίσης καὶ τὴ μέθη τῆς προφητείας, ὅπως στὰ τραγούδια τοῦ Κώστα Οἰκονόμου.

ΝΙΚΟΣ ΤΕΝΤΑΣ

(Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ 46, Θεσσαλονίκη)

Ἀριστείδη Ν. Οἰχαλιώτη

Στὴν ἀτραπὸ τῆς Αὐτογνωσίας

(Τὸ περὶ ψυχῆς θέμα)

Ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ καλογραμμένο βιβλίο, μὲ πλούσια ἀναφορὰ στὴν ἀρχαία καὶ νεώτερη σοφία, στὶς θρησκευτικὲς Γραφές, στὰ λεχθέντα ἀπὸ τοὺς σοφοὺς, στὴ Μεταφυσικὴ καὶ τὴν Παραψυχολογία.

Οἱ ἰδέες ἐκτίθενται μὲ πολλὴ σαφήνεια καὶ σὲ γλῶσσα ρέουσα. Ἀναλύονται βαθυστόχαστα τὰ περὶ Αὐτογνωσίας θέματα. Ἡ ἀναφορὰ στὸ βιβλίο τοῦ Κρισναμούρτι «Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου» εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα καὶ ἐπεκτείνεται κατὰ τρόπον ἀξιόλογον.

Ὁ νεαρὸς συγγραφέας φαίνεται πολὺ μελετημένος καὶ δίδει τὶς καλύτερες ἐλπίδες γιὰ τὸ μέλλον. Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχή του στὸ ξεχώρισμα τῶν οὐσιωδῶν ἀπὸ τὰ ἐπουσιώδη, τὰ ὁποῖα καλὸν εἶναι νὰ ἀπορρίπτονται ἀποφασιστικά, ἔστω καὶ ἂν δυσσαρεστηθοῦν μερικοί. «Φίλος μὲν Πλάτων, φιλέτρα δ' Ἀλήθεια». Οἱ φωτογραφίες τῶν Διδασκάλων καὶ τῶν μέντιουμ περριτές. Ἀνεξαρτήτως αὐτῶν τῶν ἐπιφυλάξεων, ἀνήκουν πολλὰ συγχαρητήρια στὸν συγγραφέα.

Σημείωμα Κ.Ν.Μ.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «Ιλισού», Δραγατσίου 6, όροφος 6ος, (πλευρ. Κλαυθμώνος), είναι ανοικτά καθημερινώς πλην Σαββάτου 9.30 - 12.30πμ. Τηλ. Γραφείων 3246.837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμεν αποστέλλετε με ταχυδρομικήν ή τραπεζικήν επιταγήν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστήν Μελισσαροπούλον Δραγατσίου 6, Ἀθῆνας 122». Αποστολῇ με τραπεζικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλῆντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μετὰ τὴν σημείωσιν «μετωκῆσε» ἢ «ἀγνώστος». Παρακαλοῦνται οἱ τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Αλεξ. Βλαντῆς Κυπρου 24, Γλυφάδα
Κυρ. Γεωργιάς, Κ. Βάρναλη 11, Αἰγάλεω
Νικ. Γρηγορίου, Φερμίωνος 85
Θεμ. Κατσικᾶς, Κων. Λεωσ. 104
Νικ. Μηλιαρᾶς, Π. Τσαλδάρη 63, Μαρούσι
Θεοδ. Μπαρμπας, Ίουλινοῦ 55
Ἀνδρ. Παπανδρέου, Ἰπποκράτους 7
Νικ. Παράσχης, Καρκαβίτσα 4

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Α. Θεοδωρίδης, ὁδὸς 1821, Ἡράκλειον

Θεοχ. Κουζιλέας, Φριζου 6, Λάρισα
Ἀντ. Παντζῖος, Εὐαγγελι 5, Θεσσαλ.
Παν. Μακρυγιαννῆς, Ἀνταγωνιδῶν 5, Θεσσαλ.
Νικ. Παπαγιαννῖδης, Θ. Γαζῆ 29, Θεσσαλ.
Κων. Παπαλεξῆς, Ἀρεῶς 1, Ν. Δημητριάς, Βόλος
Βασ. Σιτανόγλου, Τσιμισκή 56, Θεσσαλ.
Ἰω. Φραγκάκης, Επιμενίδου, Ευρύτης, Ἡράκλειον
Ἰω. Χωριατέλλης, Ἰονική, Λαϊκή, Μυτιλήνη

ΕΓΚΑΤΕΛΕΪΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Νικ. Νικηταρᾶς, Ἀθῆναι

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Αλεξάνδρουπολις, Ελ. Γιαννιώτας
Βόλος, Γ. Κουκουβίνος
Δράμα, Φιλ. Τζαλλᾶς
Ζακύνθος, Ν. Ταμπαλῆς
Ἡράκλειον, Α. Κουντῆς
Θεο. νίκη, Εὐ. Ψαράς, Βιβλιοπωλεῖον Ἰπποδρομίου 10, τηλ. 265.042
Ἰωάννινα, Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα, Πέτρος Φραγκίδης
Καλαμάτα, Π. Γκλέγκλῆς
Κέρκυρα, Κ. Ἀγίους
Κομοτίνη, Ἰω. Σαμουρκασιδῆς
Λαμία, Κ. Φαλιδᾶς
Λάρισα, Βασ. Παπαζῆσης
Μυτιλήνη, Ἀρ. Ἀρμουντας
Πάτραι, ἈΘ. Κοντοσάκης
Σύρος, Π. Ζαραφινίτης
Χαλκίδα, Γ. Λάμπρου
Χανιά, Βασ. Σπιριδάκης
Ἀρμόχωτος, Ἀνδρ. Τσόκκος
Λεμεσός, Ἀντ. Στυλιανοῦ

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι
Δραγατσανίου 6 - Ἀθήναι
Ἐκδότης Διευθυντής:
Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος
Πλατ. Ἑθνικῆς Τραπεζίης 3, Φιλοθέη
Τμὴ τευχους Δρχ. 80
Σεπτ.-Ὀκτ. 1982

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς, Διευθ. Συντά-
ξεως Γεωργ. Σακελλαρόπουλος
(Ἰαν. Φεβρ.).
Ἀνοιχτοὶ Ὁρίζοντες, Διευθ. Μάριος
Ψάλτης (Ἰαν.-Ἰούν.).
κρητικὴ Ἑστία, Διευθ. Ἑρμ. Παπαγορη-
γοράκης (Μάρτ.-Ἀπρ.).
Ἡπειρωτικὴ Ἑστία, Διευθ. Δημ. Κόκκι-
νος
(Ἀπρ. Μάιος, Ἰούν.-Ἰούλ.).
Σμύρνα (Ἀπρ.-Ἰουν.).
Ἰσραηλινὰ Νέα (Μάιος, Ἰούν.-Ἰούλ.).
Περιοδικὸ Ἑλληνίδων Βορείου Ἑλλά-
δος (Ἰούν.-Ἰούλ.).
Σταθμοί, Διευθ. Γ.Μ. Πολιτάρχης
(Ἰούν. Ἰούλ. Αὐγ.).
Σύγχρονη Σκέψη, Διευθ. Γ.Ν. Παπα-
γεωργίου, Ἀρχισ. Γ.Χ. Χαλατσῶς
(Ἰούλ. Αὐγ.).
Προσανατολισμοί, Διευθ. Γιάννης
Τζαννετάκος (Ἰούλ.-Αὐγ.).
Γιόγκα (Ἰούλ., Αὐγ.).
Ὁ Φυσιολάτρης (Σεπτ.-Ὀκτ.).

Λευκωσία: Ἀχ. Ζαβαλλῆς, Π. Δεκατῆς
Πάφος: Κ. Καθητζιώτης

ΒΙΒΛΙΑ

Ρόης Παπαγγέλου: Ὁρες (ποιήματα)
Ἀθήνα 1982.
Κωνστ. Κατσάμπα: Γεώργιος Κονδύ-
λης, Ἀθήνα 1982.
Πάνου Ατταλιώτη: Μνημόνιο Μικρα-
σίας (ποιήματα) 1982.
Ζάχος Σαμολαδᾶς: Ὁ Σικελιανός, ἡ
Δελφικὴ Ἰδέα καὶ τὸ μέλλον τῆς
Θεσ/κῆς 1982.
Δανάη Παπαστράτου: Χωρὶς περιφρά-
σεις (ποιήματα) Ἀθήνα 1981.

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Συνεδριάσεις Στοῶν

Στοὰ Ἀθηνᾶ: α' καὶ γ' Δευτέρα τοῦ μηνός, ἑναρξῆ 1/11/82
Στοὰ Ἥλιος: κάθε Τρίτη, ἑναρξῆ 5/10/82
Στοὰ Ἀρτεμις: κάθε Πέμπτη, ἑναρξῆ 7/10/82
Στοὰ Ἐλευθ. Σκέψις: α' καὶ γ' Παρασκευὴ τοῦ μηνός
Στοὰ Ἀλκυών: β' καὶ δ' Παρασκευὴ τοῦ μηνός
Ὡρα 8 μ.μ. ἀκριβῶς
Στοὰ Θεσσαλονίκης «Πυθαγόρας»: Εὐ. Ψαρᾶς, 265-042
Στοὰ Βόλου «Ἐλευθερία»: Γ. Κουκουβίνος, 24-094

Βιβλία Krishnamurti

Στα ποδια του Διδασκαλου (έκδ. 1966)	80
Εκλογαί απο τον Κρισναμούρτι (Κ. Μελισσαροπούλου)	150
Ο Κρισναμούρτι για τον Διαλογισμό (Κ. Μελισσαροπούλου)	80
Εκπαίδευση και σημασία ζωής	1953 150
Ελευθερία - η αρχή και το τέλος	1954 300
Στοχασμοί πάνω στη ζωή (Α' σειρά)	1956 300
Στοχασμοί πάνω στη ζωή (Β' σειρά)	1958 300
Στοχασμοί πάνω στη ζωή (Γ' σειρά)	1960 350
Ομιλίες στην Ευρώπη	1967 250
Στη σιγή του Νοῦ	1970 200
Η αναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς	1970 200
Το πεταγμα του αετού	1971 200
Τα πρώτα βήματα τῆς μάθησης	1975 300

Εγγράψετε νέους συνδρομητές

Συνδρομή 1982 δρχ. 400 ἑξωτερικοῦ \$ 12
ἀεροπορικῶς \$ 20

«Ἐπιλογαί» ΙΛΙΣΟΥ

Α' Τριετία 1956-1957-1958

Β' Τριετία 1959-1960-1961

Γ' Τετραετία 1962-1965

ἐκάστη δεμένη πρὸς δρχ. 400

Δ' Πενταετία 1966-1970 δρχ. 500

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν - ὄχι μὲ ἐντολὴν - ἐπ' ὀνόματι Κωστῆ Μελισσαροπούλου ἢ ΙΛΙΣΟΥ, Δραγατσάνου 6, Ἀθῆνας 122.

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Βασικὲς πληροφορίες περὶ Τεκτονισμοῦ
καὶ τὸ «περιβάλλι» τοῦ Ἀντιτεκτονισμοῦ στὸ βιβλίο
ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΩΝ Δρχ. 200

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

**ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

**Ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση
ὥς τοὺς σημερινούς**

ΜΕ 46 κλισέ Φιλοσόφων

Τιμᾶται ὀρχ. 150